

SISUKORD

AASTAARUANNE 2012	4
Tähtsamad ettevõtmised 2012. aastal	20
Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näitused 2012	22
Raamatupidamisbilanss	23
2012.a tulude ja kulude aruanne	24
PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED	28
HARJUMAA	28
HIUMAA	30
IDA-VIRUMAA JA NARVA	32
JÕGEVAMAA	34
JÄRVAMAA	40
LÄÄNEMAA JA VORMSI	42
LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA	45
PÕLVAMAA	48
PÄRNUMAA JA KIHNU	50
RAPLAMAA	54
SAARE- JA MUHUMAA	58
SETOMAA	60
TARTUMAA	62
VALGAMAA	70
VILJANDIMAA	74
VÖRUMAA	76
ALALIITUDE AASTAARUANDED	79
Alaliitude Nõukoda	79
Eesti Lapitöö Selts	79
Erivajadustega käsitöömeistrid	80
Kangakudujad	80
Käsitöö kolleksionäärid	81
Käsitöömeistrid	81
Mänguasjameistrid	82
Pitsimeistrid	82
MTÜ Rahvarõivas	83
Väikeettevõtjad	86
KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID	87
Tallinna Ülikool	87
Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia	88
Eesti Käsitööpetajate Selts AITA	90
Eesti Tööõpetajate Selts ETS	91

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused.....	92
Erivajadustega käsitöömeistrite koolitamine.....	92
TEGEVUSPLAAN 2013.....	94
Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu arengukava aastateks 2012-2016.....	98
Eesti Käsitöö Maja Rahvakunstigalerii 2013.a näitused.....	104
AASTARAAMATU LISAD:.....	105
1. Teataja nr 27.....	
2. Mardilaat 2012.....	
3. Postimehe Käsitööleht.....	

Aastaraamatu panid kokku Liivi Soova, Monika Plaser, Karin Vetsa ja Liisa Tomasberg
Keeleliselt toimetas Maie Leetoja
Esikaane kujundas Kadi Pajupuu

Täname kõiki, kes andsid oma panuse aastaraamatu valmimisele.

Head lugemist!

Armas lugeja!

Siin kaante vahel on käsitöövaldkonna tegemised aastal 2012.

Aasta suurim võit, mis mõjutab oluliselt meie valdkonna tegemisi pikemas perspektiivis, on kindlasti kinnitus, et Eesti Rahva Muuseum saab lõpuks oma maja. See tähendab paremat ligipääsu varasalvedele, on inspiratsiooniallikas meie tulevastele ettevõtmistele, traditsioonide säilitamisele ja edasikestmisele. Iga-aastased õppepäevad muuseumis saavad juba loetud aastate pärast hoopis uued võimalused ja pääsu esemetekogudesse ei pruugi enam nii pikalt ette planeerida.

Aruandeaastal allakirjutatud **mentorprogramm** ei ole küll suure eelarvega, kuid kindlasti uusi võimalusi pakkuv nii paikkondadele kui mentorprogrammis osalevatele õpetajatele.

Aastateema *taimest tulnud* polnud kergete killast ja kindlasti ei jõudnud see nii paljude inimesteni kui oleks tahtnud. Seda hinnatavam on Vormsil toimunud nõgesekiu töötlemise õpikoda ja sellest välja kasvanud näitused, mida saime uudistada nii Tallinnas kui Pärnus. Konkursi võidutööde kataloogi kaante vahele saidki seekord nii võidutööd kui fotoreportaaz õpitoast Vormsil.

Meie tegevusse mahtus nagu ikka ka uue aastateema *eesti maavillane* ettevalmistus. Loodame, et paikkondlikud konkursid saavad taas hoogu ja suurele konkursile *eesti-maa-villane* laekub rohkelt traditsioonidest ja uutest tuultest kantud käsitööd.

Käsitööpäevad on oluline valdkonna edendajate kokkusaamise paik, mille laiem eesmärk on olnud ühe paikkonna käsitöötegemistega tutvumine. Nendel osalemine on meie liikmete seas alati nii aktiivne, et sinna pääsemiseks tuleb ennast aegsasti registreerida. Seitsmeteistkümnendad käsitööpäevad Viljandimaal olid suupäraselt korraldatud. Meil oli võimalus imetleda paikkonna kaunist käsitööd ning kohtuda sealsete meistritega. Aitäh **Ave Matsinile** ja kogu korraldustoimkonnale!

Aruandeaasta rahvusvaheline projekt oli konverents *Elav rahvarõivas* Tartus. Tänu rahvarõivateema aktuaalsusele ja kultuuriministeeriumis allakirjutatud programmile Eesti Rahvarõivas 2012-2016 sündis paljude inimeste toel konverents, kus arutluse all olid rahvarõivaste identiteet ja kandmise traditsioonid Põhjamaades. Saime targemaks, kogesime ühtekuuluvustunnet ja tahet koos olulisi küsimusi lahendada ning uusi võimalusi otsida. Põhjanaanabritega tihedam koostöö on valdkonna edasiminekuks väga oluline nii juhtidele kui meistritele.

Käsitööettevõtjate foorumil tõstatatud kvaliteedi -ja meistrimärgi teema on oluline nii tegija kui kliendi seisukohalt ja see idee peab lähiaastatel saama teoks. Loodame esimesed meistrimärgid anda välja aastal 2014.

Aruandest saab lugeda uuendustest Mardilaadal ja Keskaja Päevadel.

Osavõtt oktoobris toimunud **käsitöökodadest** oli sel aastal väiksem. Materiaalse toetuse puudumine nii suure ettevõtmise puhul on kindlasti oluline kordaminekut raskendav asjaolu. Käsitööliidu poolt loodame anda edaspidi rohkem tuge ja kajastada kogu ettevõtmist meedias.

Miinuspoolele jääb ka käsitööliidu juhatuse liiga vähene võimekus korraldada teabepäevi paikkondades. Oleme selle võtnud tegevusplaani 2013 üheks prioriteediks.

Nende kaante vahel on 32-e paikkonna keskseltsi ja käsitööühenduse ning 10-e alaliidu aastaaruanded ja tegevusplaani aastaks 2013. Oleme tänulikud kõigile, kes võtsid aega mõelda sellele, mida tehtud ja kuidas edasi minna.

Liivi Soova
juhatuse esimees

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

AASTAARUANNE 2012

Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (edaspidi ERKL või käsitööliit) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Olulisem aruandlusaastal

Aastateema – taimest tulnud

Käsitöökonkurss taimest tulnud – iidset kiud, uused lahendused

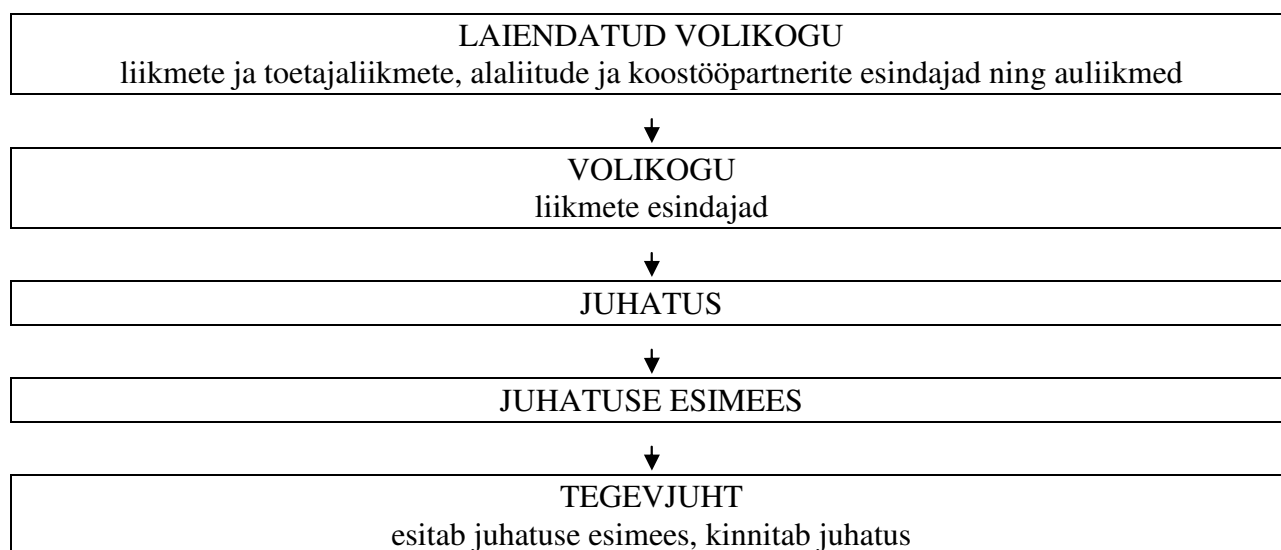
Rahvusvaheline konverents

- *Elav rahvarõivas* 14.-15. septembril Tartus, koostöös Rahvarõivas MTÜ-ga

Traditsioonilised ettevõtmised

- XVII käsitööpäevad 11.-12. mail Viljandimaal
- Rahvakunstilaat 15.-17. juunil Tallinna Raekoja platsil
- XIII Keskaja Päevad 5.-8. juuli Tallinna vanalinnas
- V käsitöö väikeettevõtjate foorum 13. oktoobril Tallinnas
- Käsitöökojad üle maa 27. oktoobril
- XVI Mardilaat 8.-11. novembril Saku Suurhallis
- IV ja V käsitöökirbukas 31. märtsil ja 24. oktoobril Tallinna Rahvaülikoolis

ERKL-i struktuur

Liikmed

- **Auliikmed** – Erna Aljasmets, Saima Loik, Anu Raud, Ingrid Rüütel

ERKLi liikmed

Paikkondlikud keskseltsid: Harjumaa ja Tallinna Keskselts, Ida-Virumaa Käsitööselts, Kesk-Eesti Käsitööselts, Läänemaa Käsitöoliste Ühendus, Lääne-Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Maarja-Magdaleena Gild Pärnus, Tartumaa Käsitöö Keskselts, Viljandimaa Rahvakunstiühing, Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts.

- **Paikkondade käsitööühendused ja keskused:**

Aila Näpustuudio, Haapsalu Käsitööselts, Hiiumaa Käsitööselts, Huviselts *Põimik*, Jäneda Käsitöökeskus, SA Kihnu Kultuuriruum, Muhu Käsitööselts *Oad ja Eed*, Narva Klubi Käsitöö, Näputüüselts, Põltsamaa Käsimeokoda, Põltsamaa Käsitööselts, Põlva Käsitööklubi, Rahvakunsti Klubi, Raplamaa Seltsing *Süstik*, Rápina Käsitöökoda, Saaremaa käsitööühendus *Kadakmari*, Tallinna Käsitöökeskus, Tartu Käsitööklubi, MTÜ TuleLoo, Vormsi Käsitööselts, Seto Käsitöö Kogo, MTÜ Kirävüü, MTÜ Ruhnu KultuuriAit.

Toetajaliikmed – 46 käsitööga tegelevat ettevõtjat.

Alaliidud

Alaliitude nõukoda – esimees Lembe Maria Sihvre, asetäitja Anu Randmaa.

Eesti Seppade Ühendus – Gunnar Vares, erivajadustega käsitöömeistrid – Anneli Säre, kangakudujad – Veinika Västrik, käsitöömeistrid – Kristi Teder, käsitöö kollektsionäärid – Ulve Kangro, lapitöömeistrid – Anni Kreem, mänguasjameistrid – Lembe Maria Sihvre, pitsimeistrid – Eeva Talts, MTÜ Rahvarõivas – Anu Randmaa, siidimaalijad – Aita Rõemus, Vildikoda – Liina Veskimägi-Iliste, väikeettevõtjad – Mari-Liis Makus.

ERKL-i liikmelisus

- Eesti Folkloorinõukogu
- Eesti Vabariidusliit
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsatsioon (EVEA)
- Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioon
- Põhjamaade Käsitööliit

Koostööpartnerid

Kutsevalifikatsiooni SA Kutsekoda, Rahvakultuuri Keskus

Koolid: Eesti Kunstiakadeemia, Kopli Ametikool, Kuressaare Ametikool, Tallinna Rahvaülikool, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool

Seltsid: Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA, MTÜ Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Eesti Tööõpetajate Selts ATS

Muuseumid: Eesti Põllumajandusmuuseum, Eesti Rahva Muuseum (koostööleping 2006), Eesti Vabaõhumuuseum, Heimtali Muuseum, Hiiumaa Muuseum, Obinitsa Seto Muuseumitarõ, Setu Talumuuseum

Volikogu, juhatus ja töötajad

Volikogu

Käsitööliidu laiendatud volikogu oli koos 11. veebruaril 2012.

Osalejaid 47.

Vastuvõetud otsused: Juhatus töö 2011. a. hinnati ühehäälselt heaks; kinnitati arengukava aastateks 2012-2016, aastaaruanne 2011 ja tegevusplaan 2012. Revisjonikomisjoni aruande esitas Marge Tadolder (revisjonikomisjon Marge Tadolder, Katre Arula, Eha Kotov). Finantsaruanne kinnitati ühehäälselt.

Vastavalt 2011. aasta volikogu otsusele on alates 2012. aastast **ERKL juhatus** institutsioonipõhine.

1. Paikkondade käsitööühendused- **Katre Arula** Põltamaa Käsitekojast
2. Alaliitude nõukoda- **Lembe Maria Sihvre** Mänguasjameistrite alaliidust
3. MTÜ Rahvarõivas- **Anu Randmaa**
4. MTÜ Vaselised- Liina Veskimägi Iliste
5. ERM- **Virve Tuubel**
6. Koolid- **Ave Matsin** TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiast
7. Koostööpartnerid- **Liivi Soova** Tallinna Rahvaulikoolist

Volikogu kinnitas juhatuse aastateks 2012-2014.

ERKL revidendiks 2012. aastal määrati **Eha Kotov** Valgamaalt.

Liikmemaks 16 eurot paikkondadele ja 65 eurot toetajaliikmetele (jäi samaks mis 2011. aastal).

Juhatuse koosolekud 2012. aastal: 23. märts (Tallinn), 12. mai (Viljandi), 19. juuni, 28. august ja 21. september (Tallinn)

2012. aastal töötasid käsitööliidus

Leen Jõesoo – arendus- ja koolitusjuht (alates septembrist lapsehoolduspuhkusel)

Monika Plaser – projektijuht

Karin Vetsa – projektijuht (alates septembrist)

Liisa Tomasberg – projektijuht (jaanuar-august)

Liina Veskimägi-Iliste – projektijuht

Lembe Maria Sihvre – projektijuht

Siiri Topasia – raamatupidaja

OLULISEMAD TEGEVUSED ARUANDLUSAASTAL

Alus: ERKL-i arengukava aastateks 2012 – 2016

EESMÄRK 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Käsitööliidu arengukava vaadati üle 19. juuni ja 28. augusti juhatuse koosolekul. Leidsime, et seoses Eesti kultuuripoliitika arengusuundadega aastani 2020, kus tuuakse välja riiklikult toetatud suurüritused, vajab meie arengukavas täpsemat väljatoomist Mardilaat kui Eesti rahvusliku käsitöö suurüritus.

Käsitööliidu arengukava vaata käesoleva aastaraamatu lk 94-104.

Laiendatud volikogu ettevalmistus ja läbiviimine 9. veebruaril 2013. a. Aastaraamatu väljaandmine.

Käsitööliidu struktuuri ülevaatamine ja täiendamine. Struktuuris muudatusi ei ole toimunud. Rahvakultuuri Keskuse maakondade rahvakultuurispetsialise on aruandeperioodil senisest rohkem informeeritud ERKL tegemistest. Rahvakultuuri Keskuse uus juhatus on avaldanud ERKLile koostöövalmidust ja rahvakultuurispetsialistide tööülesannetesse on senisest enam sisse kirjutatud ka käsitöövaldkonna kureerimist ning teavitamist.

Materiaalse toetuse puudumine paikkonna käsitööühendustele (ruumide rent ja projektijuhi tasu)

takistab endiselt keskseltside moodustamist ja käsitööliidu informatsiooni jagamist kogu maakonnale. Jätkuvalt on meie liikmed ka kohalikud väiksemad käsitööseltsid ja mõnel pool ka seltsingud (Rapla), kes korraldavad üritusi maakonnas/paikkonnas ja on meie kontaktisikud. Sageli ei jõua informatsioon käsitööliidu tegemiste kohta kohalike käsitöömeistriteni. Aruandeaastal ei ole enamikes paikkondades korraldatud käsitöövaldkonna teabepäevi.

Paikkonna/maakonna tegevus/tugevus sõltub järjest rohkem omavalitsuse toetusest. Esiletoomist väärivad Kihnu, Setomaa, Hiiumaa ja Tõstamaa, kus on edukalt toimunud mitmed uued projektid käsitöövaldkonna edendamiseks.

Aruandeaastal ei olnud ERKL juhatusel ja töötajatel võimalust käia vajalikul määral maakondades tutvumas kohalike käsitööseltside tegevusega. Vajadus selleks on olemas ja järgmise aasta tegevusplaani on nii mentorprogrammi kui 2014. aasta meistriaasta ettevalmistusega seotult paikkondade külastamine/nõustamine senisest suuremalt planeeritud.

Käsitööliit jätkas aruandeaastal tööd otsetoetuse leidmiseks paikkondadele, konsulentide süsteemi tööle rakendamiseks. Tänapäevaks on selge, et püsivat riiklikku rahalist toetust maakondadele läbi keskseltside lähiaastatel loota ei ole. 2012. aastal on käsitööliit töötanud välja oma **mentorprogrammi** ja esitanud taotluse Kultuuriministriumile. Mentorprogramm rakendub 2013. aasta alguses.

Alaliitude Nõukoja alaliitude nimekiri uute tulijatega aruandeaastal ei täienenud.

Koostöö puudub Eesti Paeliiduga.

Alaliitude tegevust on kajastatud infolehes *Teataja* ja olulisematest ettevõtmistest on huvilisi informeeritud veebilehe www.folkart.ee kaudu. Alaliitude aruandeid vaata alates lk 79.

Käsitööliidu juhatus näeb alaliitudes suurt potentsiaali valdkonna edendamisel. Alaliitude tegevus vajab suuremat tuge ja tegevuse kajastamist käsitööliidu kanalite kaudu.

Kõige edukam on koostöö rahvarõiva alaliiduga (MTÜ Rahvarõivas). Nende koduleht www.rahvarõivad.folkart.ee annab suuri võimalusi rahvarõivateema tutvustamiseks huvilistele.

Oodatud koostöö väikeettevõtjate toetuseks koos Eesti Elukutseliste Käsitöömeistrite Liidu ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitööosakonnaga ei jõudnud soovitud tulemini. Käsitööettevõtjate foorum oli väga oluline, aga kahjuks ei võtnud sellest osa märkimisväärselt ettevõtjaid.

Käsitööliidu juhatuse pädevuses on liiga vähe analüüsi väikeettevõtjate alaliidu tegevuse kohta ja nii jääb ka käsitööliidu toetus väheseks. Puuduvad koostööprojektid erinevate käsitöö teemade edasiviimiseks.

Käsitöövaldkonna andmete kogumist **rahvakultuuri andmekogusse** juhivad Rahvakultuuri Keskus. Andmebaas on rakendatud tööle. Andmed on leitavad aadressil <http://www.rahvakultuur.ee>.

Käsitööliidul ei ole aruandeaastal olnud süsteemset koostööd Rahvakultuuri Keskusega, et seda andmebaasi korrigeerida ja täpsustada. Kogu raskuse on läinud keskusele ja selle kaudu kohalikele rahvakultuuri spetsialistidele. Andmebaas võetakse nii ERKLis kui ka Rahvakultuuri keskus 2013. a prioriteediks.

Käsitööliidu indopäävade korraldamine maakondades ei toimunud oodatud ulatuses. Kasutati informatsiooni andmise võimalust käsitööliidu suurüritustel. Teema on suuremalt üles võetud 2013.a.

EESMÄRK 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Koostöö Eestis ja Euroopas. Aruandeaastal kuulusid meie esindajad järgmiste liikmesorganisatsioonide ja koostööpartnerite tegevust juhtivatesse organitesse:

- Kultuuriministeeriumi juures tegutsev vaimse kultuuripärandi nõukogu (Ave Matsin)
- Eesti Kultuurkapital, Rahvakultuuri sihtkapital (Liivi Soova)
- Kutsekvalifikatsiooni SA Kutsekoda kutsenõukogu (Liivi Soova)
- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Iliste)
- Eesti Vabaharidusliit (volinik alates aprillist 2012 Leen Jõesoo)
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsatsioon (Kersti Loite)
- Eesti Rahva Muuseumi nõukogu (Ave Matsin)
- MTÜ Eesti Muuseumiühing (Virve Tuubel)
- MTÜ ERM Sõprade Selts (Virve Tuubel)
- Mulgimaa kultuuriprogramm (Ave Matsin, Virve Tuubel)
- MTÜ Fenno-Ugria Asutus (Liisa Tomasberg)
- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse juures töötav tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekava rühma nõukogu (Ave Matsin, Anu Randmaa)
- Tallinna Kopli Ametikooli nõukogu (Liivi Soova)
- Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioon (Liivi Soova)
- Põhjamaade Käsitööliit (Liivi Soova)

Juhatuse poolt volitatud esindajate kaudu jätkus koostöö kõigi ühenduste ja institutsioonidega, mille liige ERKL on. Esindajad on osalenud nimetatud organisatsioonide aastakoosolekutel ja võtnud osa juhatuste, volikogude ja nõukogude tööst. Juhatus on saanud tagasisidet ja olulisem teave on avaldatud meie veebilehel ning ajalehes *Teataja*.

2010-2013 on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Põhjamaade Käsitööliidu juht.

14.-16 septembril toimus Tartus **rahvusvaheline konverents *Elav rahvarõivas***.

Konverentsi võib lugeda kordaläinuks. Tagasiside kaudu teame, et konverents oli huvitav ja informatiivne nii eestlastele kui ka väliskülalistele. Keskenduti peateemale – rahvarõivas, analüüsiti selle kandmist tänapäeval ning käsitleti erinevatest aspektidest ja kultuurikontekstist lähtuvalt. Sisukate ettekannetega konverentsil kujunes tõine õhkkond. Sujus ka konverentsi korralduslik pool, väliskülalistele meeldisid toimunud töötoad.

Konverentsile lisas suuretsi värvi Setomaa-päev, kus tutvuti nii rahvarõivaste kui kohalike traditsioonidega laiemalt.

Konverentsi programm vt. aastaaruande lisa 1 lk 24.

Vastavalt võimalustele oleme jätkanud oma **tegevuse tutvustamist meediakanalite kaudu**. Tallinna tänavalaternatel reklaamiti juulis keskaja päevi ja novembris mardilaata ja viimast on reklaamitud edukalt ka bussiootepaviljonidel. Peame seda kalliks ja kulukaks, kuid väga oluliseks. Samal ajal Mardilaada reklaamiga saame tutvustada meie tegevust laiemalt (rahvakunstigalerii, koolitused jms).

Raadioreklaam keskaja päevade, mardilaada ja käsitöökirbuka kohta Kuku-, Viker- ja Klassikaraadio kanalitelt.

Ilmusid artiklid ERKL tegemistest ajakirjas **Kodu ja aed** detsembris ning **Maalehe** vahelehes **Targu Talita**. Loodame jätkuvale koostööle ajalehega Maaleht. Peame oluliseks aruandeperioodil ilmunud artiklite kogumist ja säilitamist käsitööliidu arhiivis.

Hindame kõrgelt tihedat **koostööd ajakirjaga Käsitöö**, mis avaldab regulaarselt meiepoolset infot ja on heaks partneriks erinevatel ettevõtmistel. Mardilaadal esitlesime koostöös valminud raamatut **Villast lõngani**. Ketrast käsitlevate artiklite kogumiku autorid on Julika Roos ja Liis Luhamaa.

Olulisel kohal käsitööliidu tegevuse kajastamisel on meie koduleht **www.folkart.ee**, mille kõrval omandab järjest enam tähtsust käsitööliidu leht **sotsiaalvõrgustikus Facebook**. Meil on ligi 2000 *Facebooki* sõpra!

Oleme pidanud oluliseks kodulehe eesti- ja inglisekeelse versiooni ajakohasena hoidmist. Oleme loonud vajalikke ristviiteid enda ja partnerite kodulehtedele ning meie *Facebooki* kontole. Täielikult sai 2012. aastal uuendatud käsitööliidu koolituskeskuse osa. Varasema otseviite Tallinna Rahvaülikooli lehele on asendanud koolituste põhiantmestik, kust leiab juba otselingid kursuse sisule, toimugu see siis rahvaülikoolis või rahvarõiva nõuandekojas. Lisatud on kursuste korraldusküsimused ning kinkekaardi soetamise info.

Arenguruumi näeme kodulehe ülesehituses. Mitmed teemad on raskesti leitavad, toimiv otsingumootor alakasutatud. Inglisekeelne leht võiks olla sisukam.

Käsitööliidu ametlik **e-postiaadress info@folkart.ee** toimib nii info koguja kui jagajana. Aasta alguses said uuendatud/kaasajastatud kõik listid: *juhatuse, paikkonnad, alaliidud, toetajaliikmed*. Neid täiendatakse jooksvalt. Lisaks loodud *huvilist*, kuhu plaanime koondada käsitööliidu sõpru, kes on olnud huvitatud meie poolt edastatavast infost, kuid ei kuulu ühtegi eelpool mainitud listi.

Teavet käsitööliidu ettevõtmiste kohta on jagatud kõigil suurematel ettevõtmistel Tallinnas ja paikkondades ning olemasolevates infopunktidest maakondades. Juhataste liikmed osalesid käsitööpäeval Viljandimaal, ettevõtlusfoorumil Tallinnas, käsitöökodades üle maa, jagades teavet käsitööliidu ettevõtmiste kohta.

Kirjastustegevus. 2012. aastal leidsime vahendeid, et teist korda minna laiema avalikkuse ette läbi päevalehe *Postimees* eriväljaande. Nii ilmus 27. aprillil, *Postimehe* vaheleht **Käsitööleht** (lisatud aastaraamatu paberversiooni vahele), mis oli seekord pühendatud käsitööliidu (Eesti Kodutööstuse Edendamise Kesksele) taasasutamise 20. aastapäevale. Lisaks käsitööliidu ajaloo meenutustele pühendasime suure osa leheruumist pärandtehnoloogiatele, rahvarõivale ning paikkondlikule käsitöötraditsioonile. Eesti kvaliteetse käsitööalase siseturismi edendamiseks sai koostatud üle-eestiline *ring ümber käsitöö* kaart meie avatud meistrikodade ja käsitööpoodide paremiku tutvustamiseks.

Sügisel andsime lugejate soovil uuesti välja käsitööliidu *Teataja nr 27* paberkandjal (lisatud aastaraamatu paberversioonile).

Mardilaadaks ilmusid *Mardilaada leht 2012* (lisatud aastaraamatu paberversioonile) ja koolituse voldik 2012/2013, lisaks trükkisime keskaja päevade ja mardilaada flaiereid 2012.

Aastateema maavillane tutvustamiseks andsime välja **kalender-märkmiku 2013**, kust on kirjas käsitööliidu kõik tähtsamad sündmused aastal 2013.

Traditsiooniliselt ilmus aastateemat käsitlev konkursi võidutööde kataloog **Taimest tulnud**. Seekord esitleti kataloogis võidutöödega koos ka Vormsil toimunud nõgese töötuba.

EESMÄRK 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Juhtide kool toimus 21. septembril ja oli ettevalmistuseks üle-eestilistele käsitöökodadele ja algavale maavillase aastale.

Infopäeval anti ülevaade aastateemaga *maavillane* seotud suurematest üritustest ja õppepäevadest Tartus ja Tallinnas. Virve Tuubel tutvustas Eesti Rahva Muuseumi lamba- aasta programmi.

Juhtide koolis leidsid käsitlemist veel järgmised teemad:

- käsitööettevõtjate foorum Tallinnas
- konkursi *eesti-maa-villane* kinnitamine
- rahvusvaheline konverents *Läänemereäärsed kampsunid*
- käsitööpäevad 2013 Võrumaal
- käsitöökojad maakondades
- konkurss Uus toode mardilaadal
- ettevalmistus meistrite aastaks 2014

Juhtide kool on jätkuvalt vajalik paikkondadele käsitööliidu tegevuse tutvustamiseks ning samuti otsese tagasiside saamiseks. Peame oluliseks, et erinevate piirkondade juhid saavad vahetada kogemusi ning kaasa rääkida meie organisatsiooni töö paremaks korralduseks.

Õppereisid

Leedu, 2.-4. märts.

Käsitööliidu juhatuse ja töötajate õppereis Vilniusesse. Külastati Leedu suurimat käsitöölaata (Püha Kazimieras laata) ja kohtuti Leedu käsitööühenduste juhtide ning kohalike meistritega.

Stockholm, 15.-18. august.

Seekordseks käsitööliste õppereisi sihtpunktiks oli Stockholm, kus **Rootsi** käsitööföderatsioon tähistas oma 100. juubeliaastat (Helmisljoden 100) suurnäitusega Liljevalchsi Kaasaegse Kunsti Keskuses.

Ülevaatenäitus koosnes mitmest erinevast osast: kollektiivsest teosest "*Näed sa lehti kõigil puudel*" ja eraldi saalides tutvustati käsitöö sisemisi arenguvõimalusi läbi traditsioonide ja ootamatute seoste tänapäeva massikultuuri ilmingutes. Osales 40 käsitööhuvilist üle terve Eesti. Reis sai teoks koostöös Tensi reisidaga, artikkel reisist *Teataja nr 27 lk 10*.

Gruusia, 30. september-4. oktoober.

Käsitööliidu laiendatud juhatuse õppereis Gruusiasse, kus kolmel päeval oli võimalus imetleda sealset käsitööd ja luua kontakte kohalike meistritega. Külastati Gruusia Kunsti- ja Kultuurikeskust, kus sai tutvuda meistritevahelise koostöövõrgustikuga, ja Riiklikku Arhitektuuri ja Vabaõhumuuseumi. Samuti tutvuti rahvarõivaste müüki ja tootmist arendava poe ning kesklinna käsitöökauplustega. Loe reisist *Teatajast nr. 27 lk 10*.

17.-19. augustil osalesid Anu Randmaa, Liivi Soova ja Ave Matsin Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsiooni aastakoosolekul, mis toimub kolme aasta tagant ning sellel teeb iga liikmesriik ülevaate perioodi tegevusest. Osaleti ka Rootsi Käsitööföderatsiooni juubelinäitusel.

28.-29. novembril käis Liivi Soova Euroopa Käsitööföderatsiooni liikmena nõustamas Serbia käsitöö ühendust Etno Mreza ja osales rahvusvahelisel konverentsil *Traditsiooniline käsitöö kui võimalus regionaalseks arenguks*.

ERKL-i koolituskeskus

2012. aasta kevadel parandasime ja reorganiseerisime käsitööliidu koolituskeskuse tegevus- ja teavitussüsteemi. Loodame, et käsitöökoolituste kajastamine nii Tallinna Rahvaülikooli, käsitööliidu kui MTÜ Rahvarõivas kodulehel viib info meie tegevustest laiemalt huviringini. Kevadisteks avatud uste päevadeks koostasime-trükkisime eraldi infovoldiku käsitööliidu/rahvarõiva nõuandekoja kursustest, lisaks infolehed rahvarõiva nõuandekoja suukursusest- *Minu rahvarõivas- särgist sõbani*.

Rahvarõiva nõuandekoja kursused toimuvad valdavalt Allikamaja koolitusruumis Lühike Jalg 6a või nõuandekojas Pikk tn 15. Neid kursuseid kureerib koolitusjuht Maiken Mündi. Käsitööliidu kursused toimuvad koostöös Tallinna Rahvaülikooliga, koolitusjuhtideks Leen Jõesoo (kuni septembrini), Monika Plaser ja Karin Vetsa (alates septembrist).

Oluliseks peame koostööd vabaharidusliiduga, kus alates aprillist on käsitöövaldkonna volinik Leen Jõesoo.

2012. aasta teises pooles sai Vabaharidusliit lisarahastuse Euroopa Sotsiaalfondi programmile *Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes*. Seoses töötajate vahetumisega ERKL kontoris ei suutnud me selles kahjuks osaleda.

Koolitusturul annab tooni tugev konkurents ja üldisest majandussurutisest tingitud kokkuvõid. Inimesed on koolituste suhtes valivad, heaks tõmbenumbriks on teada-tuntud hea õpetaja või vajalik-moekas teema (nt haapsalu sall, muhu pätid).

Et hoida meie lojaalseid õppureid, oleme kokkuleppel õppejõududega teinud kursusi ka väikesema arvu õpilastega. Sellegi poolest on palju kursusi vähese täitumise tõttu ka ära jäänud.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursused Tallinnas 2012

Kevad

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Keraamiline mosaiik	Leen Kuutma	12	6
2.	Keraamiline mosaiik väliskeskkonnas	Leena Kuutma	12	10
3.	Luu nikerdamine	Marit Vaidla	8	Jäi ära
4.	Polümeersavist ehted	Terje Ennomäe	4	3
5.	Rahvuslikud ehted polümeersavi tehnikas	Terje Ennomäe	4	3
6.	Pakk ja trükk	Andres Koidu, Liisa Tomasberg	8	4
7.	Korvi punumine	Margus Rebane	8	12
8.	Tekstiilipidu	Tiina Sutt	4,5	Jäi ära
9.	Tikk ja trükk (algus sügisel)	Mae Kivilo	8	10
10.	Paberpead (algus sügisel)	Mae Kivilo	8	11
11.	Niplispits algajatele (algus sügisel)	Kristiina Halberg	24	10
12.	Niplispitsiklubi (algus sügisel)	Kristiina Halberg	24	13
13.	Eelvildist sall	Liina Veskimägi-Iliste	4	Jäi ära
14.	Nuno-tehnika	Piret Valk	8	6
15.	3D kangatehnika	Piret Valk	12	7
16.	Nukukursus „Peenikesed preilid“	Lembe Maria Sihvre	8	4
17.	Lembe pisinukud	Lembe Maria Sihvre	4	Jäi ära
18.	Vilditud kott	Eve Tiidolepp	8	Jäi ära

Kokku:

168,5

87

Sügis

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Pakk ja trükk	Liisa Tomasberg, Andres Koidu	8	10
2.	Süstikpits algajatele	Eeva Talts	6	12
3.	Päikesepits	Eeva Talts	3	5
4.	Niplispits algajatele	Kristiina Halberg	24	14
5.	Niplispitsi klubi	Kristiina Halberg	24	13
6.	Vilditud suss	Liina Veskimägi-Iliste	5	11
7.	Vilditud ornament	Liisa Tomasberg	12	11
8.	Vilditud müts	Liina Veskimägi-Iliste	5	7
9.	Meriinovillane sall	Liina Veskimägi-Iliste	6	5
10.	Dekoreeritud tahvel	Kairit Leima	7	Jäi ära
11.	Vitspunutis	Margus Rebane	8	13
12.	Puulusikas	Andres Koidu	8	6
13.	Nõelvilditud j tikitud pross	Mareli Rannap	6	13
14.	Kaltsunukk	Ulve Kangro	3	Jäi ära
15.	Väike waldorf-nukk	Maaja Kalle	12	13
16.	Kaisukaru	Lembe Maria Sihvre	6	Jäi ära
17.	Kindad vanast kampsunist ehk kinnas nagu muinasjutt	Liisa Kallam	5	Jäi ära
18.	Paberpunutis	Margus Rebane	8	Jäi ära
19.	Advendiküünal	Ulve Kangro	4	Jäi ära
20.	Nõelvilditud jõulukaunistused	Maaja Kalle	4	13
21.	Jõulupärg ja –kräss	Lembe Maria Sihvre	3	5
22.	Kingi pakkimine	Ulve Kangro	4	10
23.	Jõulukroon	Peeter Sihvre	3	6
Kokku:			174	167

Rahvarõiva nõuandekoja kursused

Rahvarõiva nõuandekoja koolitused on esemepõhised, st. kõik rahvarõiva komplekti kuuluvad esemed on haaratud. Kursused on aasta-aastalt samad - nii on võimalik 2-3 aasta jooksul kõiki kursuseid läbides rahvarõivakomplekt valmis teha. Olles valmistanud vähemalt 3 komplekti, läbides vajalikud teoreetilised kursused ning koostanud kirjaliku töö, on võimalik taotleda rahvarõiva meistritunnistust.

Kevad 2012

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Helmestega tikitud taskud	Liisi Junolainen	8	8
2.	Villatööd ja ketramine	Liis Luhamaa	8	6
3.	Vokiga ketramine ja korrutamine	Liis Luhamaa	8	7
4.	Pott- ja kabimütsi kursus	Maret Lehis	12	2
5.	Oubi vamistamise kursus	Maret Lehis	8	4
6.	Muhu tikand	Silja Nõu	24	9
7.	Tikand rahvarõival/ Lihula tikand	Silja Nõu	16	8

8.	Kirivöö III	Maret Lehis	16	Jäi ära
9.	Sõbade valmistamine	Gerli Piik	8	Jäi ära
10.	Triibuseeliku õmblemine	Maia Liis Urve	12	Jäi ära
11.	Arhailine kõlavöö	Astri Kajus	8	Jäi ära
12.	Kergesti keskaega	Katrin Koch-Maasing	6	6
13.	Pükste õmblemise kursus	Kübe Koppelmann	9	9
Kokku			143	59

Sügis 2012

Minu rahvarõivas – särgist sõbani	Reet Piiri, Igor Tõnurist, Anu Randmaa, Silja Nõu, Jana Raidla, Maret Lehis, Vilve Jürisson, Maiken Mündi, Kübe Koppelmann jt.	2. aastat	32
-----------------------------------	--	------------------	-----------

Koolitus sisaldab teoreetilist ja praktilist rahvarõivaõpet ning rahvakultuurialaseid loenguid, mis on osalejale tasuta (Kultuurkapitali toel). Kursuse käigus valmib üks meeste või naiste rahvarõivaste põhikomplekt. Koolituse lõpus väljastatakse lõpetajatele tunnistus.

Kursus algab septembris 2012 ja kestab kokku kaks õppeaastat. Tunnid toimuvad üks kord kuus nädalavahetusel. Vahepealsel ajal eeldatakse osalejalt iseseisvat tööd. Kursuse põhiosas sisalduvad koolitused on: töö muuseumis, tikkimine ja õmblemine. Lisaks tuleb läbida kohustuslikud lisakursused vastavalt valitud komplektile ning koolituskavale ja soovi korral võib läbida valikkursuseid.

Koolituse käigus valmib osalejal kirjalik töö ja metoodiline materjal. Koolituse läbinutel on võimalik kutsestandardi tingimustele vastavalt (vt. rahvarõivad.folkart.ee) taotleda rahvarõiva meistri kutsetunnistust.

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1	Setu pits I	Ulve Kangro	12	Lükkus kevadesse
2	Muhu tikand	Silja Nõu	24	Lükkus kevadesse
3	Vaselised	Astri Kaljus	8	Lükkus kevadesse
4	Kirivöö I	Maret Lehis	16	Jäi ära
5	Sõbakanga kudumine	Anne-Ly Sootna	16	Jäi ära
6	Rahvuslike sukkade kudumine	Eeva Sander	8	Jäi ära
7	Haapsalu sall	Aime Edasi	8	11
8	Laste kleidi valmistamine	Kübe Koppelmann	12	Jäi ära
9	Villatööd ja kedervarrega ketramine	Liis Luhamaa	8	Jäi ära
10	Helmekeede valmistamine	Anu Randmaa	4	Jäi ära
11	Nõeltehnika kursus	Astri Kaljus	16	Lükkus kevadesse
12	Setu pits II	Ulve Kangro	12	Lükkus kevadesse
13	Kirivöö II	Maret Lehis	16	9
14	Kaaruspaela valmistamine	Anu Randmaa	4	Jäi ära
15	Vokiga ketramine ja kurrutamine	Liis Luhamaa	8	4
16	Muhu pättide valmistamine	Silja Nõu	8	Lükkus kevadesse
17	Kristi Jõeste meistriklass	Kristi Jõeste	12	12
Kokku:			192	36

Lisaks on käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele täiendkoolitusi korraldatud ka alaliitude kaudu: alaliitude kursused, suvekoolid ja käsitöölaagrid. Vt. alaliitude

aruanded alates lk 79.

Kõigil suurematel rahvakunsti- ja käsitöölaatel on korraldatud meistrikodasid ja õpitubasid nii täiskasvanutele kui lastele. Erilise mõõtme arhailiste käsitööoskuse levimisele on andnud juba teist aastat Tallinna keskaja päevade raames aset leidnud keskaja küla meistrikojad.

Koolitustegevusest teavitamine uuendati 2012. aastal. Ehkki registreerumine meie kursustele toimib endiselt läbi Tallinna Rahvaülikooli süsteemi on nüüd inimestel võimalik saada kursuste kohta ka otseinfot meie kodulehelt. Koolitust, on propageeritud ka kõigil käsitööliidu suurematel ettevõtmistel ning raadio ja ajalehe reklaamide ning infovoldikute kaudu. Rahvarõiva koolitustele on võimalik registreeruda nii Eesti Rahvarõivad (rahvarõivad.folkart.ee) kui ka Tallinna Rahvaülikooli kodulehel (www.kultuur.ee).

Perspektiivis näeme, et kõik ERKL Koolituskeskuse registreerimised on üle toodud www.folkart.ee lehele. Sellel lehel koolitustele registreeruvad leiaksid seeläbi ka muud käsitööhuvilisele suunatud infot ning õppijad seostaksid käsitöökoolitusi otseselt meie koolituskeskuse tegevusega. Suureneks käsitööliidu lehekülje külastatavuse arv.

Uuendati Koolituskeskuse **kursuste korraldamise tingimusi** ning **kinkekaardi** ostmise ning kasutamise võimalusi. Info leiab kodulehelt Koolituskeskuse rubriigist.

Projekt Käsitööga tööle 2

Projekt „Käsitööga tööle 2“ nr. 1.3.0102.09-0036.

Kolm aastat (2009-2012) koolitas projekti „Käsitööga tööle 2“ meeskond töötuks jäänud käsitöölisi. Koolitused toimusid seitsmes linnas: Kärdlas, Pärnus, Rakveres, Tartus, Tallinnas, Viljandis ja Võrus. Üks koolitusperiood kestis üheksa kuud. Projekti lõpetas kolm lendu.

Koolitus oli jagatud kolmeks põhiteemaks: tootearendus, ettevõtluskoolitus ja IT-alane õpetus toodete turustamiseks internetikeskkonnas. Tootearendust õpetasid edukalt töötavad disainerid-kunstnikud ning ettevõtluskoolitust viis läbi Tartu Ülikooli ettevõtluskeskus.

Projektijuhiks oli keraamik Kadri Jäätma. Tootearendusmentorite – Monika Järg, Mae Kivilo, Kadi Pajupuu, Liisa Tomasberg, Liisa Kallam, Merle Suurkask – tegevust juhtis Kärt Summatavet. Koolituste piirkondlikud tugisikud olid Helgi Põllo (Kärdla), Eeva Talts (Pärnu), Kersti Loite (Rakvere), Virve Tuubel (Tartus), Kristi Jõeste (Viljandis), Maarika Sepp (Võrus), Monika Plaser (Tallinn).

Projekti lõpuks oli osalejatel olemas kindel toode, mida on võimalik turustada, ning ka valmis äriplaan, millega on võimalik taotleda stardiabi uue firma alustamiseks.

Osalejaid oli projektis kokku 217. Projekti koolitatavate haridustase oli kõrge ja projektis osaleda soovijaid oli väga palju. Koolitused lõppesid näitustega kohalikes galeriides. Tänapäevaks on paljud lõpetajad loonud ka oma käsitööettevõtte.

Projektis oli ühendatud kaks erinevaid oskusi vajavat koolitust – käsitöö tootearendus ja loomemajanduse valdkonna ettevõtlus ning turundus. Projektimeeskond võttis endale keeruka ülesande ühendada loomingulisus ja ettevõtlikkus. Oluline oli leida üles potentsiaalsed inimesed, kes on valmis võtma riski ja looma enda ettevõtte. Tulemusi analüüsisid on lõpetajate saavutused suurepärased.

Projekti „Käsitööga tööle 2“ teostajaks oli Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia ning projekti rahastas Euroopa Sotsiaalfond meetmest „Kvalifitseeritud tööjõupakkumise

suurendamine". Projekti partnerid olid Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit ning MTÜ Virtuaalalg.

Uus projekt 2012 Vanemaealiste käsitöömeistrite lõimimine tööturule

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia projekt "**Vanemaealiste käsitöömeistrite lõimimine tööturule**" alustas 2012. aasta septembris (projekt kestab september 2012 - mai 2013) käsitöötehnoloogiate ja ettevõtluse koolitusi kuues Eesti piirkonnas (Pärnu, Rakvere, Tallinn, Tartu, Viljandi, Võru). Süvendatud tehnoloogiaõpe toimub 5 tehnikas (silmskudumine, masinkudumine, telgedel kudumine, tikkimine, vöökudumine). Üks osaleja saab õppida kuni kahte tehnikat.

Koolitus on suunatud üle 50-aastastele käsitöötehnikaid valdavatele inimestele, kes on hetkel töötud, samuti võivad osaleda kuni 74-aastased mittetöötavad pensionärid.

Projekti eesmärk on koolitada väga heade tehniliste oskustega professionaalseid käsitöömeistreid, kes on valmis etteantud kavandite järgi käsitöötooteid (s.h. rahvarõivaid) teostama ja ühtlaselt hea kvaliteediga tiražeerima. Koolitusperiood kestab üheksa kuud ja on jagatud kaheks põhiteemaks: tehnoloogiaõpe ja ettevõtluskoolitus. Käsitöötehnoloogiate koolitused toimuvad kaks korda kuus kontaktõppena ning õppetsüklite vahelisel ajal iseseisva individuaaltööna. Ettevõtluskoolituse viib läbi Tartu Ülikooli Ettevõtluskeskus. Peale koolituse lõppu on parimatele õppuritele planeeritud 1 kuu pikkune tööpraktika kohalike tööandjate (poed ja ettevõtjad) juures.

Projekti rahastab Euroopa Sotsiaalfond "Inimressursi arendamise rakenduskava" prioriteetse suuna "Pikk ja kvaliteetne tööelu" meetmest "Kvalifitseeritud tööjõupakkumise suurendamine". Projekti partnerid on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit ning Viljandimaa Loomeinkubaatorid SA.

Projektijuht: Kadri Jäätma

Koolitusjuhid Pärnu: Anu Randmaa; Rakvere: Kersti Loite; Tallinn I: Mareli Rannap; Tallinn II: Tiina Sillar; Tartu: Age Raudsepp; Viljandi: Astri Kaljus; Võru: Kadri Vissel.

MEISTRIOPE. KUTSEKSAMITE KORRALDAMINE.

Rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsetunnistust antakse välja kuuel erialal: tekstiil, sepatöö, kivitöö, nahatöö, puutöö, keraamika. Võimalik on taotleda II-V kutsetaset, alates 2008. aastast lisaks erivajadustega käsitöömeistritele osaoskustunnistust.

Rahvakunsti ja käsitöö kutseõukogu koosseis 2012. aastal: Liivi Soova (Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit) - esimees, Ain Jepišov (Eesti Tööõpetajate Selts), Anni Kreem (MTÜ Eesti Lapitöö Selts), Ave Matsin (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia), Eino Pedanik (Kultuuriministeerium), Ellen Värv (Eesti Rahva Muuseum), Ene Lind (Tallinna Ülikool), Inna Soonurm (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus), Kadi Pajupuu (Tartu Kõrgem Kunstikool), Kadri Viires (Eesti Kunstiakadeemia), Liina Veskimägi-Iliste (Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskselts), Rita Siilivask (Haridus- ja Teadusministeerium).

Kutsekomisjoni koosseis 2012. aastal: Liisa Tomasberg (Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit – esimees), Anu Randmaa (MTÜ Rahvarõivas – aseesimees), Inna Soonurm (Riiklik Eksamikeskus), Kadi Pajupuu (Tekstiilikunstnike Liit), Kersti Laanmaa (Keraamikute Liit), Pille Kivihall (Nahakunstnike Liit), Mare Johandi (Kutsekoda), Priit-Kalev Parts (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia), Heigo Jelle (Seppade Ühendus/Eesti Kunstiakadeemia).

2012. aastal toimus 11 eksamivooru. Kutseksamid toimusid Olustvere TKMis (tekstiil), Vana-Vigala TTKs (sepatöö), Haapsalu KHK (tekstiil), 2x Räpina Aianduskoolis (tekstiil), Kurssaare Ametikoolis (tekstiil, nahk ja keraamika), TÜ VKAs (tekstiil) ja Astangu KKs (osakutse siidimaalis).

Kõige enam anti tunnistusi välja tekstiilimeistritele. IV taseme tunnistust 4 korral, III taseme tunnistust 22 korral, II taseme tunnistust 46 korral. Sepatöö alal anti välja II taseme tunnistus 9 korral, keraamika alal II taseme tunnistus 2 korral, nahatöö alal II taseme tunnistus 2 korral, III taseme tunnistus 1 korral. Osakutse tunnistus siidimaalimise alal väljastati 2 korral.

Eksamiaastat 2012 võib iseloomustada kui ühte arvukamate osavõtjatega aastat. Rápina Aianduskoolis toimus lausa kaks eksamivooru - talvel ja kevadel. Hea meel on, et lisaks koolilõpetajatele oli eksami sooritajaid ka tööelu poolelt. Saaremaal toimus Kaie Keskküla eestvedamisel koolieksamiga ühildatult ka tööelu poolelt tulnute eksam. Taotlejaid oli nii tekstiili- kui nahatöö alalt. III tase tekstiili alal omistati järgmistele meistritele: Helgi Veel, Viivi Saar, Marika Samlik, Imbi Padar. IV tase tekstiili alal: Mareli Rannap ja III tase nahatöö alal: Tiiu Kaju.

EESMÄRK 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitöölased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Pärandihoidja auhinna 2011 said **Anni Kreem** (elutöö), **Eeva Talts** (elutöö), **Kärt Summatavet** (loomingu ja pedagoogilise töö eest). Autasud anti välja 11. veebruaril volikogule järgnenud koosviibimisel Tallinna Ülikooli tööõpetuse osakonna uutes ruumides (Tondi tn. 55).

Pärandihoidja auhinna 2012 saavad **Luule Nurga** (elutöö), **Maaja Kalle** (rahvusliku käsitöötraditsiooni hoidja, käsitöömeister ja õpetaja) ja **Ahto Raudoja** (Seto kultuuri edendaja. Raamatu *Setomaa tsässonad* koostaja).

Autasu antakse välja Estonia talveaias 9. veebruaril 2013.

SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondi juurde moodustati 2011. aastal halduskogu koosseisus: Liina Veskimägi-Iliste (juhataja), Virve Tuubel, Anu Randmaa, Ave Matsin, Kadi Pajupuu. 2012. aastal otsustati fondi stipendiumi mitte eraldada, seoses fondi vähese tootlikkusega.

Stipendiumid käsitöömeistritele

ERKL-i juhatuse ettepanekul on taotletud stipendiume ja toetusi nii suurettevõtmiste korraldamiseks kui käsitöömeistrite tegevuse toetuseks erinevatelt fondidelt ja institutsioonidelt.

2012 Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali aastapremia sai isikupärane meister Kristi Jõeste - rahvusliku silmuskudumise traditsiooni hoidja ja edendaja.

Kultuurkapitali tänupreemiad:

Lembe Maria Sihvre rahvusvahelise konverentsi *Elav rahvarõivas* korraldamise ning rahva- ja rahvuslike rõivaste esitlemise eest.

Sigre Andreson õppepäeva korraldamise eest Setomaal rahvusvahelise konverentsi *Elav rahvarõivas* raames.

Tallinna Keskaja Päevad, järjekorras juba kolmeteistkümnendad, said sellel aastal teistmoodi sissejuhatuse. Varasemalt keskpäevale planeeritud avamisüritused toimusid hoopis õhtul. Viru väravate juurest alguse saanud suurejoonelisele rongkäigule andsid tooni Rakverest külla tulnud keskaegsed sõdurpoisid, avamisteremoonia toimus kell 18, võimaldades sellel osaleda ka tööinimestel. Järgnes väike vaatemäng linnarahvale Raekoja platsil ning kutsetega piduüritus raekojas. Lõpetuseks mindi ühises rongikäigus Tornide väljakule, kus sai maitsta keskaja stiilis hõrgutisi ja vardas küpsetatud siga ning kuulata Läti ansambli Auli võimsat etteastet. Silmailu pakkus Tallinna lillefestival.

Keskaja päevade traditsioonilisele Raekoja platsil toimuvale keskaja turule ja Niguliste mäe lastealale pakkus juba teist korda täiendust **keskaja küla – arhailise käsitöö meistrikojad**.

Keskaja külas osalesid:

MTÜ Rändav Lodjakoda. Rändava Lodjakoja käsitöömeistrid töid endaga kaasa sepa välisepikojaga, puusepa poolelioleva Peipsi lootsikuga, lontmaakri ja paadimeistri. **Ehteseppade meistrikoda.** Valmistati keskaegseid ehteid valumeetodil – tina ja hõbeda sulatamine, valuvormidesse valamine ja viimistlus. Meistriteks Anne Aidan Roolaht ja Harvi Varkki ühendusest Ehted ja Vaalad.

Klaashelmeste meistrikoda - Laura Šmideberga.

Tekstiilikojad: villa- ja vildikoda. Töödeldi villa arhailisel meetodil – piitsutamine, kraasimine, ketrus. Esitleti töövahendeid – kedervars, semmipuu, kraasid, vokk. Erinevate viltimistehnikate tutvustus, villatööd. Tutvustati erinevaid looduslikke tekstiilikiude ja villaliike. Punuti paelu ja meisterdati võid. Kojas toimetasid Monika Plaser, Ülle Lindjärv ja Tiivi Sooden.

Nahakoda. Demonstreeriti nahaparkimist traditsioonilistel meetoditel ning valmistati nahast esemeid. Meistrikoja juhiks oli Tiina Piisang.

Trükikoda. Noored trükikalid jagasid õpetust trükikunstimis.

Seebikoda. Keedeti seepe ja valmistati salve looduslikust toorainest. Meistrikoda juhtis Terje Vörk.

Taimekoda toimus Raeapteegi ees Raekoja platsil. Huvilistel oli võimalik külastada ka Raeapteeki. Juttu vestis Veronika Kivisilla ja taimetarkust jagas Silja Pihelgas.

Laste meistrikojad. Toredaid mänguasju tegi koos lastega Natalja Litvinova ja CDE käsitöömeistrid näitasid, kuidas kedervarrega kedrata. Kopli Ametikooli noored sellid jagasid õpetust erinevates käsitöövaldkondades.

Võitlusklubi. Tutvustati keskaegseid võitluskunste ja keskaegset elu-olu Lonkava Hundi Koja poolt.

XVI mardilaat toimus taas neli päeva kestva üritusena, saades ka seekord täiendust reede õhtusse jäävast käsitöö-ööst. Ettevõtmisele kohaselt külastasid laata mardisandid, toimus moेतendus, mille naelaks võib pidada Peipsi ääres elavate, vanausuliste seltsi *Piiripeal* sarafanide esitlust. Käsitöö-ööl töötasid kõik meistrikojad ja paljudes neis oli ka eriprogramm. Käsitöö-öö peaesinejaks oli sel korral ansambel Kukerpillid.

Mardilaat pakkus lisaks traditsioonilistele ettevõtmistele sel aastal nii mõndagi uut ja põnevat. Mardilaada avamisel tutvustati Harjumaa kihelkondade rahvarõivakomplekte, mis olid kokku pandud MTÜ Rahvarõivas poolt.

Kõik Mardilaadal osalenud kutsekoolid, kus on võimalik õppida käsitööd, tutvustasid ja esitlesid reedel, 9. novembril oma kooli, samas toimus **praktika töøbörs**. Ettevõtjaid kutsuti üles võtma praktikante kutsekoolidest oma ettevõtetesse. See oli Mardilaadal uus algatus, mis vajalik nii käsitööettevõtjatele kui ka õpilastele.

Uuendusena tutvustati Mardilaadal osalevaid müüjaid läbi käsitööliidu *Facebooki* lehekülje. Selleks esitas firma oma tootefoto ja soovikorral lühikese kirjelduse. See aktsioon tõi positiivset vastukaja.

Esimest korda korraldasime konkursi „**Uus toode Mardilaadal**”. Komisjon valis saabunud töödest välja kuus toodet, mida tutvustati mardilaada koduleheküljel, *facebookis* ja laada infolehes.

Käsitööliidu aastateema *Taimest tulnud* raames Vormsi saarel toimunud sealse käsitööseltsi poolt korraldatud nõgesepäevade tegevust kajastati Mardilaadal üleval olnud fotonäitusel.

2012. aastal kordasime kahel korral **käsitöökirbukat** – seisma jäänud käsitööesemete,

käsitöövahendite ja -materjalide uuskasutusmüüki. Kirbukad on tehtud napi eelarvega, pakkudes inimestele võimalust väikese tasu eest oma seisma jäänud käsitöötarbeid müüa. Ostjatele on sissepääs tasuta. Hetkel on kirbukad planeeritud kevadele (jüripäeva paiku, kui inimesed teevad suurpuhastusi) ja talve algusesse (2 nädalat pärast mardilaata, kui valmistatakse jõuludeks). Viimasel kirbukal oli müüjaid rohkesti, kuid nappis ostjaid. Üritus kujunes omavaheliseks ostamüü-vaheta tegevuseks. Ilmselt tuleb kaaluda, kas on mõtet üritust jätkata sellisel kujul või leida uus lahendus.

Jätakuvalt on populaarne paikkondlike traditsiooniliste **rahvakunsti- ja käsitöölaadade** korraldamine. Vt. ajalehe *Postimees* vaheleht - *Käsitööleht* (27. aprill 2012) ja *Teataja* nr 27 aastaraamatu lisadest.

Näituste korraldamine Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis ja mujal

Käesoleval näituseaastal toimus galeriis 23 näitust. 10 isikunäitust, 10 grupinäitust, välisnäitus (Läti sepis), konkursi ülevaatenäitus ja Võru linavabriku toodangu näitus-müük. Rahvakunstigalerii näituste loendit vt. aastaaruande lisa 2, lk 25.

Kui 2012. aastal lõppes projekt "Käsitööga tööle", sai käsitöömajas näha aasta algul projektis osalejate parimaid töid ning Tallinna rühma lõpunäitust. Jätkus koostöö käsitööd õpetavate koolidega. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia esines kahe väljapanekuga, millest üks tutvustas üliõpilaste kursusetöid ja teine oli rahvusliku tekstiili tudengite 2012. aasta lõputööde näitus. Samuti sai näha nende diplomandi Kersti Roosmaa isikunäitust. Oma õpilaste kõrgetasemelisi töid esitles ka Olustvere Maamajandus- ja Tehnikakool.

Samuti jätkus koostöö paikkondlike seltsidega. Näitustega olid tallinlasi rõõmustamas Seto Käsitöö Kogo ja lausa kaks eraldi näitust Pärnu Maarja-Magdaleena gildi meistritelt. Traditsiooniliselt toimusid aastateemaga seotud näitused. Esimene neist kajastas suvel Vormsil toimunud nõgesekiu töötlemise õppepäevade tulemusi ja teine pakkus vaatamiseks konkursi Taimest tulnud võidutöid.

Näituseaasta tippündmuseks võib pidada Valve Alamaa juubelinäitust, kus vanameister esitles rahvuslikke tikitud ja telgedel kootud vaipu ja sõbasid.

Jätkus koostöö piiritaguste käsitöömeistritega. Oma loomingut esitlesid läti sepad ning läti käsitöölise tootedisaini ja traditsioone sai näha ka galerii EHE näitusel, mille korraldajaks oli Eestis tegutseva läti kogukonna säde Laura Šmideberga. ***Parim näitus 2012 tiitli pälvis Margus Rebane näitusega „Punatud ja lõigatud mõtted“.***

Hoolimata näituste heast tasemest valmistab galeriile muret kõrge rent, mille jaoks eksponendid peavad ka ise rahastuse leidma. Galerii meeskond on püüdnud kõiki näituste korraldajaid vajadusel abistada projektitaotluste vormistamisel ning rahastuse leidmisel. Suurt abi näituste rahastamisel on saanud Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitalilt. Muret teeb ka, et ideaalse eksponeerimisvalguse loomiseks puudub vanalinnas piisav elektrisüsteem. Iga-aastast värskendamist vajab seinavärv.

ERKLi ja Vormsi Käsitöö Seltsi korraldusel ning Pärnu Uue Kunsti Muuseumi kutsel viidi pärnakatele vaatamiseks näitus „Põhjamaade siid ehk kõik nõgesest“. Näitust eksponeeriti samaaegselt Eesti Tekstiilkunstnike Liidu aastanäitusega ning see jäi avatuks kuni 2013. aasta jaanuari lõpuni.

Meie käsitöömeistrid näitustega välismaal

ERKL sai aasta algul kutse Sloveeniast esineda rahvusvahelisel näitusel ART@CRAFT

EUROPE 2012. Näitus tutvustas erinevate maade (Austria, Belgia, Küpros, Ungari, Iiri, Itaalia, Läti, Leedu, Eesti, Portugal, Slovakkia ja Hispaania) käsitöömeistrite loomingut, mis on inspireeritud traditsioonidest või loodud originaalilähedasena. Eestist saadeti näitusele valik traditsioonide kohaselt valmistatud rahvuslikke kõla-, võrk ja kirivöösid. Autoriteks Maiken Mündi, Maret Lehis Gerli Piik, Riina Prank, Inge Strahov. Näitus toimus kahes etapis. 18. aprillist kuni 31. maini oli see avatud Slovenj Gardec`is Sloveenias ja edasi rändas Austriasse Klagenfurti. Mõlemas riigis külastas näitust väga suur publiku hulk ja näitustega paralleelselt toimusid teemaga haakuvad seminarid, õpitoad ja kohtumised autoritega. ERKL sai kutse ka järgmisel aastal Sloveenias toimuvale näitusele.

Näitus “Vööd Eesti rahvatraditsioonis” Helsingis

28.11.12 kuni 20.02.13 eksponeeriti Helsingis Eesti saatkonnas näitust “Vööd Eesti rahvatraditsioonis”, millega sooviti suuremat tähelepanu võita vanade käsitöötehnikate kasutamisele ja käsitööesemete kvaliteedile. Esemeid samalt näituselt eksponeeriti ka Sloveenias ja Austrias Art@Craft Europe 2012 raames.

Rahvarõivaste kandmine ja valmistamine on Eestis praegu väga populaarne. Läbi aegade on rõivastust kaunistatud ja selle ilu esile toodud vöödega, mille tähtsaimaks ülesandeks oli rõivaste kinnitamine ja keha toetamine. Vööde külge omakorda kinnitati tarbeesemeid ja ehteasju. Lisaks kaunile käsitööle on koostajad kaasanud kaasaegse fotoprinti. Näitusega ei rõhutata vööde kandmist, vaid esiplaanil on nende esemete valmistamine – autentsus, värvivalik ja kvaliteet.

Näitusel oli väljas erinevates tekstiiltehnikates valmistatud meeste- ja naistevööd, mis olid valmistatud meie parimate meistrite poolt Eesti Rahva Muuseumis hoitavate esemete eeskujul. Vööd kudusid Maret Lehis, Maiken Mündi, Gerli Piik, Riina Prank, Inge Strahov jt, fotode autor on Joosep Soorsk.

Näituse kuraator: Maret Lehis, OÜ Pileum

Koostööpartnerid: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Rahvarõivas

Näitust toetas Eesti Kultuurkapital

Käsitöö propageerimine aastateema – *Taimest tulnud* – kaudu

Seekordne aastateema pealkiri, *Taimest tulnud*, oli romantiline ja inspireeriv, kuid kindlasti keerukam eelmistest. Teema eesmärgiks oli panna käsitöönimesi enam mõtlema erinevate taimsete kiudude kasutusvõimaluste üle.

Aasta algas õppepäevadega Tartus ja Tallinnas (21. jaanuar, 9. märts). Koostöös Eesti Rahva Muuseumiga toimusid loengud *Taimsetest kiududest ERMi kogudes* (Virve Tuubel) ja *Turbakiu kasutusvõimalustest* (Liisa Tomasberg). Muuseumi kogudest oli väljapanekuks toodud erilisi käsitööesemeid niinekiust, kanepist ja linast.

Tallinna Rahvaülikoolis sai kuulata loenguid alternatiivsete taimekiudude nõgese ja turba kasutamisest tekstiilitöös (Eelike Virve) ning samuti *Turbakiu kasutusvõimalustest* (Liisa Kallam).

Teema-aasta raames andsime välja **artiklite kogumiku *Taimest tulnud***, autoriteks Liisa Kallam, Virve Tuubel ja Eelike Virve. Kauni kujundusega raamatust saavad lugejad ERM-i kogude põhjal tehtud ülevaate linakiu töötlemisest ja kasutamisest ning nõgese- ja turbakiust käsitöö toormaterjalina.

Taimeaasta suurim väljakutse käsitöölisele oli suvine nõgeskiu töötlemise eksperiment, milles osales 35 inimest üle terve Eesti. Õpikoda ***Põhjamaa siid ehk kõik nõgesest*** toimus 9.-15. juulini Vormsi saarel ja eesmärk oli katsetada eestimaise kõrvenõgese potentsiaali kiutaimena. Projekt sai teoks tänu Vormsi Käsitöö Seltsile. Partneriteks olid Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia ja Kersleti ateljee. Rahastusega toetas Eesti Kultuurkapital, Kultuuriministeeriumi saarte pärimusliku kultuurikeskkonna programm, projekt ProNatMat ning

kohalik omavalitsus.

Suvised eksperimendi jooksul oli osalistel eesmärk saada nõgesetaimest esmalt sobilik kiud, see kedrata ja teha esimesed kudumisproovid. Katsetati nõgeseköie tegu ja nõgeselehtedega lõnga värvimist. Selle ühise katsetuse kaudu tõdeti, et taimekiududest materjali algusest lõpuni käsitsi valmistamine väärib ülimalt tunnustust. Aeg ja töömaht, mida nüüd teame käsitsi töödeldud nõgesekiust särge valmistamisele kuluvat, on isegi tublimatele meist üsna suur ettevõtmine. Projekti tulemuste kirjeldamiseks valmis samanimeline näitus, mida esitleti septembris-oktoobris Eesti Käsitöö Majas ja detsembris-jaanuaris Pärnu Uue Kunsti Muuseumis.

Konkurss Taimest tulnud

Esimest korda nihkus konkursi tähtaeg kevadest sügisesse, võimaldades osalejatel kasutada suveaega taimsete kiudude varumiseks ja konkursitööde loomiseks. Käsitööliidu töö organiseerimise mõttes peame siiski seni kehtinud maikuist konkursi finaali paremaks lahenduseks. Sügisperioodil on planeeritud teised traditsioonilised ettevõtmised ja Mardilaat.

Spetsiifiline konkursi teema tõi seega ootuspäraselt vähem osalejaid. Konkursi eesmärgiks oli tutvustada taimseid kiude kui toorainet, millest on võimalik luua traditsioonidel põhinevaid uusi ja tänapäevaseid käsitööesemeid.

Ootasime konkursile töid, mille valmistamisel on kasutatud kohalikke taimseid kiude (lina, kanep, nõges, turvas jne). Soovitasime töö sidumist paikkondliku eripäraga (traditsiooniline tehnika, legend, muistend, mälestis jms). Fookuses oli materjali ilu, selle töötlemine ja kasutamine traditsioonilise käsitöö või sellest inspireeritud tänapäevase praktilise eseme disaini loomisel.

Konkursi žürii esimees Mae Kivilo kutsus kokku žürii, kuhu kuulusid Siire Vanaselja, Merle Suurkask, Anne Reemann ja Kristina Rajando. Välja anti kolm esimest preemiat, eripreemia ning esile tõsteti lisaks veel neli tööd, mis pääsesid konkursi kataloogi ja näitusele Eesti Käsitöö Maja galeriis. I preemia sai Maagilise Reklaamidisaini Koda Magic Design OÜ. See naturaalsest linasest nõõrist valmistatud ehetekomplekt paistis silma lihtsa ja põhjamaise disaini poolest ning sobib kandmiseks nii rahvuslike kui ka modernsete rõivaste juurde.

Vt. lähemalt *Teataja* nr 27 lk 2.

Paikkondlikke konkursse korraldati kahes piirkonnas: Tartumaal ja Valgamaal.

Tartumaa konkurss-näitus korraldati Tiina Konseni eestvedamisel, Tartu Käsitööklubi poolt. Asjatundlik žürii valis konkursile saabunud 102 tööst näitusele välja umbes pooled. Autorid olid oma tööde valmistamisel kasutanud 28 erinevat taime.

Valgamaal viis maakondliku konkursi läbi Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Kesktseltsi ülesandel MTÜ Käsitöökelder. Käidi Tartus õppepäeval ja korraldati kohapeal kaks õppepäeva. Nõustamine toimus Käsitöökeldris, kus laupäeviti toimusid huvilistele õpitoad. Töid laekus konkursile kaksikümmend üks. Kuna tööga pidi kaasas olema CD või DVD autori foto ja lühitutvustusega, siis see jäi töödel kahjuks puudu. Seda keelduti vormistamast arvutikasutaise oskuste puudumise tõttu. Laekus huvitavaid töid, näiteks õlgedest salvräti hoidja, puupakust sahtlitega ehtelaegas, huvitavast puuoksast geko (üks rahva lemmikutest), heinast valmistatud süda, samuti toodi näitusele huvitava kujuga porgandeid jne. Kõige nooremalt osavõtjalt oli hundinua lehtedest punutud pärg koos vahtralehtedest roosidega. Kahjuks selliseid töid, mis lõppkonkursi juhendile oleks vastanud, polnud. Tehtud töid eksponeeriti Käsitöökeldri aknal ja sügisel Liivimaa mihklilaadal, kus rahvas sai ka parima töö valimisel osaleda. Traditsiooniks on saanud, et keskseltsi tänuüritusel premeeritakse konkursil osalejaid ja ka loosi tahtel valitud hääletajat.

Aruandeaastal valmistati ette 2013. aasta **konkurss eesti-maa-villane**. Juhtide koolis kinnitati konkursi juhend.

XVII käsitööpäevad peeti **Viljandimaal**. Esimesel päeval oli osalejatel võimalus tutvuda Olustvere mõisa kodadega: villa- ja käsitöökoda, lina- ja lapikoda, keraamika- ja klaasikoda, leivakoda; saada ülevaade Viljandi linna käsitööelust. Külastasime kultuuriakadeemiat, loomeinkubaatorit, käsitööpoode ja Kondase keskuses üleval olevaid kultuuriakadeemia vilistlaste ja tudengite tööde näitusi. Päeva lõpetas ringkäik Heimtalis. Külastati mõisas asuvat kooli, rahvamaja, Heimtali muuseumi. Käsitööliidu juhatus oli kutsunud Anu Raua tallu. Teine päev pühendati Heimtali laadale ja tutvuti uute raamatute esitlustega ning külastati avatud õpitubasid rahvamajas.

Külastused olid organiseeritud väiksemates, giidi poolt juhutatud gruppides. Külastatavad kohad olid kergesti leitavad ja märgistatud lippudega. Osalejad said mapid, kuhu oli koondatud kogu käsitööpäevi puudutav info.

Vt ülevaadet käsitööpäevadest *Teataja* nr 27 lk 6.

Käsitöökojad üle maa toimusid juba teist korda.

27. oktoobril andsid käsitöömeistrid ühise panuse oskuste edasiandmisel ja ainelise pärandi väärtustamisel. Ürituse korraldus ja teostus oli seegi kord paikkondlike käsitööaktivistide õlul. Käsitööhuvilised kogunesid enam kui 40 erinevas paigas üle Eesti ning paikkondades toimus huvitavaid kursusi, meistrikodasid ja näitusi.

Seekordne osavõtt töötubadest ja avalik huvi võrreldes ehtekodadega 2011. aastal oli mõningal määral väiksem. Hea meel on tõdeda, et enamus töötubasid lähtus *taimest tulnud* aastateemast. Väiksem huvi käsitöökodade vastu võis olla tingitud ka spetsiifilisest aastateemast. Parandama peaks teabe jõudmist sihtgrupini.

Eelreklaam toimuva kohta peab juba kevadel ilmuda kohalikes meediakanalites ning olla kättesaadav käsitööliidu kodulehel www.folkart.ee.

Korraldusliku poole ning aktiivse osavõtuga paistsid seekord silma Tartu, Võrumaa ja Hiiumaa. Kaugeima punktina toimus käsitöökoda Ruhnu saarel. Vormsil toimus juba ammuoodatud vitspunumise koolitus, mille sisu ja tulemustega jäid rahule kõik osalised.

Sellest kogemusest järeldame, et järgmise aasta käsitöökodade planeerimisel ja paikkondade nõustamise korraldusel on vaja suuremat tähelepanu ERKLi poolt ning algatuse eestvedamist alustatakse seekord juba käsitööaasta alguses. Soovime, et käsitöökodadest kujuneks meeldiv traditsioon, mida ootaksid nii korraldajad, osalised kui ka juhendajad ning ettevõtmine leiaks järjest enam kajastust nii kohalikus kui üleriigilises meedias.

EESMÄRK 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üheks eestluse identiteedi aluseks

Oma on armas

Võime tõdeda, et käsitööliidu panus ainelise pärandi väärtustamisel on aastate jooksul aina tõusnud. Korraldatakse ettevõtmisi, mis lähendavad nii paikkondade käsitööorganisatsioone, kohalike ürituste korraldajaid, ettevõtjaid, käsitööga tegelejaid ning huvilisi. Käsitööst on saanud elatusallikas paljudele tublidele meistritele, kes on kasvanud välja erialaõppeasutustest ja käsitööliiduga koostöös korraldatud täiendkoolitusprojektidest. Tõusnud on huvi käsitööerialasid õpetatavate koolide vastu. Sel aastal lõpetas kutseharidussüsteemis rekordarv õpilasi, neile anti ka vastav kutsetunnistus. Rahvuslikku käsitööd asuvad järjest rohkem õppima täiskasvanud, kes omanadavad vajalikud oskused kutseharidussüsteemis näiteks pärast muul erialal kõrghariduse omandamist. Õpitakse endale, eelkõige eesmärgiga säilitada traditsiooniliste oskuste järjepidevust.

Meie omanäolist loomingut on märgatud ka väljaspool Eestit. Läbi erialaliidu kontaktide on käsitöölisel võimalik end täiendada koolitustel ja õppereisidel, osaleda välisnäitustel ning võtta osa ühistegevustes, mis aitavad säilitada unikaalseid oskusi ning teadmisi.

V väikeettevõtjate foorum korraldati Tallinnas 13. oktoobril. Foorumi peateema oli *Käsitöötoode vajab kvaliteedimärki?*

Toimusid ettekanded: Kvaliteedimärk ja meistrimärgid erinevatel toodetel (Liivi Soova); Kvaliteedimärk Saaremaa käsitöötootel 1990. aastatel (Jane Mägi); Kihnu kvaliteedimärk "Kihnlastõ tunnustõ" (Mare Mätas); Setomaa kvaliteedimärk "Seto kimmäs" (Õie Sarv).

Päeva teisel pooltel külastati meistrikodasid Meistrite hoovis, Eesti Käsitöö Majas, Platsiveere Meistrite juures ja Allikamajas.

Foorumil toimus grupitöö ja arutelu kvaliteedimärgi kasutamise võimaluste ning vajalikkuse üle Eesti kontekstis.

Foorumil jäi kõlama osalejate arvamus, et teema on aktuaalne, kvaliteedimärk käsitöötoodetele või meistritele oleks oluline. Otsustati moodustada komisjon/töögrupp tunnustussüsteemi väljatöötamiseks. Algatuse eesmärk on 2014. aasta Mardilaadal anda välja esimesed meitritunnistused.

Foorumil anti üle aasta-auhind Käsitööettevõtja 2012, mille pälvis oma professionaalse töö ja kaunilt kujundatud käsitööraamatute eest Saarakiri OÜ.

Tunneme heameelt, et kvaliteetsemaks ja huvitavamaks on muutunud meie suurettevõtmistel pakutav käsitöömeistrite toodang. Sellele on tublisti kaasa aidanud laatadele eelnevad osalejate infopäevad ja suur konkurents ning kaubavalik tegijate endi poolt. Jätkuvalt on meie laatadele rohkem osaleda soovijaid kui pakutavaid müügipaiku. Seega on kontroll müüki jõudva kauba kvaliteedi üle korraldajatele järjest enam tähtis. Raskemad olud majanduses ja valikuvõimaluste paljusus turul selekteerib välja parimad tegijad ning jätab paratamatult ukse taha edasimüüjad või hobikäsitöölised. Tahame rõhutada, et me ei välista uusi müüjaid või tegijaid, kuid osalemise kindlustab vaid parim kvaliteet ja omanäoline tootearendus.

Tahame loota, et suur osa nähtava uue kvaliteedi saavutamisel on ka käsitööliidu poolt korraldatud täiendkoolitustel.

Käsitöömeistrite jätkuvaks innustamiseks ning uute tooteide toetamiseks tunnustame parimaid käsitöömeistreid ja innovatiivseid lahendusi.

Aruandeaastal tunnustatud tegijad:

Keskaja päevadel

Tallinna Paberi kalligraaf – Tatjana Jakovleva

Muinasehete meister – Merlin Lõiv

Mardilaadal

Parim meister ja meistrikoda – Lihula Lilltikandi Selts. Kohaliku käsitöötraditsiooni alalhoidmise ning propageerimise ning professionaalse meistrikoja läbiviimise eest.

Kauneim toode/käsitööese – Monika Hint - Koordi Kondikamber. Meisterlikud arhailises tehnikas luust ning nahast ehted ja tarvikud. Terviklik müügiväljapanek.

Parim väljapanek – Maarja-Magdaleena Gild. Preemia hea, funktsionaalse ja nutika ruumilahenduse eest.

Mardilaadal jätkasime eelmisel aastal alguse saanud traditsiooni tutvustada moeetendusega laadal müüdavaid rõivaid ja aksessuaare. Etendus oli heaks reklaamiks tootjatele.

Käsitööettevõtjatest **ERKL-i toetajaliikmeid** reklaamitakse veebilehel www.folkart.ee ja meie trükistes. Veebilehel on väikeettevõtjad leitavad nii tähestikulises kui valdkonnapõhises järjekorras, sh. viimases on otseavatavad ka väikeettevõtjate kodulehtede lingid (kellel olemas). Käsitööettevõtjatele pakkusime võimalust reklaamida oma ettevõtmisi kevadises Postimehe lisalehes ja Mardilaada lehes.

Siseturismi edendamisele oli suunatud Postimehe vahelehes ilmunud **ring ümber käsitöö** ehk suveüritused Eestimaa erinevates paikkondades. Täiendatud kordustrukk anti välja **Tallinna käsitöökaardist** (veebruaris 2012). Ilmus ka trükis Viljandmaa käsitööpoodidest ja meistririkodadest.

Konverents *Elav rahvarõivas*

Tartus ja Setomaal
14.-16. september 2012

Korraldajad: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Rahvarõivas, Eesti Rahva Muuseum, Seto Käsitöö Kogu, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia.

Reede, 14.september

Eesti Rahva Muuseum (J. Kuperjanovi 9)

15.00 Muuseumipäeva avamine. Krista Aru

Eesti Rahva Muuseumi ajaloost, rahvarõivad ERMi kogudes. Ellen Värv

Võimalik külastada muuseumi püsinäitust ja tutvuda VKA lõputööde näitusega *Väljalend* rahvusliku tekstiili kaasaegne disain

17.00 Vaba aeg Tartus

19.30 Pidulik õhtusöök Raadimõisa hotellis (Mõisavärava 1, Vahi küla)

Kuni 10-minutilised rahvarõivaesitlused osalevatelt maadelt.

Laupäev, 15.september

Tartu Ülikooli Raamatukogu konverentsisaal (W. Struve 1).

9.30-10.00 Kogunemine. Avatud näitus-töötoad.

10.00-10.30 Avamine: Eino Pedanik, Krista Aru, Liivi Soova

10.30-11.00 *Elav rahvarõivas Eestis 20. sajandil.* Reet Piiri

11.00-11.30 Programm „Eesti rahvarõivas 2012 – 2016“. Anu Randmaa

11.30-12.00 *Rahvarõivas Soomes – kuidas me valmistasime ja kanname neid.* Marjo Vainio

12.00-12.30 Kohvipaus. Raamatute müük. Avatud näitus-töötoad.

12.30-13.00 *Norra rahvarõivaste säilimine ning kasutamine tänapäeval.* Kari-Anne Pedersen

13.00-13.30 *Floda ja Dalarna piirkonna rahvarõivad ja traditsioon.* Anna-Karin Jobs Arnberg

13.30-14.00 *Järjepidev rahvarõivatraditsioon. Islandi rahvarõivas 1750ndatest tänapäevani.* Oddný Kristjánsdóttir

14.00-14.30 Kokkuvõte

14.30-15.30 Lõuna. Avatud näitus-töötoad.

15.30-18.00 Meistrite esitlused ja töötoad: peakatted. Oubi meisterdamine (Maret Lehis); Niplispits (Kristiina ja Priit Halberg), Raamis tikkimine (Silja Nõu, Lembe Maria Sihvre), Rahvuslikud hõbeehted (Keiu Kules, OÜ Schenkenberg), Käiste õmblemine. Nööbitegu. (Kübe Koppelmann), Rahvuslikud helmekeed (Anu Randmaa), Kihnu rahvarõivad. Lapikoti tegemine (Annika Annuk), Kõlavööd (Maiken Mündi), Mulgi rahvarõivad. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia esitlus, Läti rahvarõivameistrite esitlus

18.00 Õhtusöök. Lõpetamine

Pühapäev, 16.september.

Väljasõit Tartust:

Kultuuriprogramm Setomaal:

- Värska Talumuuseum
- Kirävüü töötuba
- Piusa savikoda

13.00 Lõuna Seto Seltsimajas. Seto leelokoor.

Seto keelest ja kultuurist räägib Hörna Aare, Seto kultuuriminister

- Seto Ateljee galerii Hal'as kunn. Hõbe, käsitsitrukitud tapeedid ja pakutrukik
- Obinitsa ja Seto Muuseumitarõ
- Obinitsa külakeskuse käsitöökorrus

15.30 Kerge eine

16.00 Buss Tartusse ja Tallinna

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näitused 2012.

10.01 - 23.01. *Seitse vapat*. Kersti Roosmaa Tarvastu vööd

24.01 - 13.02 Projekti Käsitööga Tööle II vilistlaste näitus

14.02 - 27.02 Anni Kreemi isikunäitus

28.02 - 12.03 Klubi Raudrohi tegevuse ülevaatenäitus

13.03 - 26.03 Linavabrik Vestra esitleb: *Linane liin*

27.03 - 9.04 Projekti Käsitööga tööle II Tallinna rühma lõputööde näitus

10.04 - 23.04 Olga Kublitskaja niplispits

24.04 - 7.05 Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili eriala näitus

8.05 - 21.05 Seto Käsitüü Kogo ülevaatenäitus

22.05 - 11.06 Galerii EHE EU esitleb

12.06 - 25.06 TÜ VKA tudengite tootearendusprojekt. Juhendaja Riina Tomberg

26.06-9.07 Läti sepis

10.07-23.07 Pärnu Maarja-Magdaleena Gild: Kadri Rebane ja Signe Taremaa

24.07-6.08 Kango tekstiil

7.08-20.08 Linane Liin. Võru linavabrik

21.08-3.09 Liisel Lepik ja Helle Lutsar (Oü Porcellisa ja Piu tekstiil)

4.09-17.09 Margus Rebane. Punutud ja lõigatud mõtted. PARIM NÄITUS 2012.a

18.09-16.10 Kiuaasta ülevaatenäitus. Nõgese workshopi kajastusi ja tulemused.

17.10-5.11 Konkursi *Taimest tulnud* võidutööde näitus

6.11-19.11 TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia lõputööde näitus

20.11-3.12 Valve Alamaa juubelinäitus

4.12-17.12 Lembe Maria Sihvre isikunäitus

18.12-7.01 Katre Arula isikunäitus

2012.a. raamatupidamisbilanss
seisuga 31. detsember 2012.a

EURODES (KOMAKOHATA)

	Majandusaasta lõpp 31.detsember 2012.a.	Majandusaasta algus 31.detsember 2011.a.
AKTIVA		
KÄIBEVARA		
RAHA JA PANGAKONTOD	12841	11285
NÕUDED JA ETTEMAKSED		
LÜHIAJALISED NÕUDED	10927	6566
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	10927	6566
KÄIBEVARA KOKKU	23768	17851
AKTIVA KOKKU	23768	17851
PASSIVA		
KOHUSTUSED		
VÕLAD JA ETTEMAKSED		
VÕLAD TARNIJATELE	8351	5864
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	8351	5864
KOHUSTUSED KOKKU	8351	5864
NETOVARA		
EELMISTE PERIOODIDE AKUMULEERITUD TULEM	11987	10499
ARUANDEPERIOODI TULEM	3430	1488
NETOVARA KOKKU	15417	11987
PASSIVA KOKKU	23768	17851

ERKL 2012.a. tulemiaruanne
EURODES (KOMAKOHATA)

	2012.a.	2011.a.
TULUD		
1. LIIKMETASUD		
1.1 Mittesihotstarbelised		
Liikmemaksud	2181	2927
Liikmetasud kokku	2181	2927
2. ANNETUSED JA TOETUSED		
2.1 Mittesihotstarbelised annetused ja toetused		
Valitsuse sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	45340	45380
2.2 Sihotstarbelised annetused ja toetused		
Valitsuse sihtfinantseerimine projektideks	59680	143127
Õppemaksud	14050	18949
Annetused ja toetused kokku	119070	207456
3. Muud põhitegevuse tulud	1904	2657
TULUD KOKKU	123155	213040
KULUD		
Sihotstarbelised kulud:		
projektide otsesed kulud	-55720	-139539
stipendiumid	-450	-11497
Sihotstarbelised kulud kokku	-56170	-151036
Mitmesugused tegevuskulud	-32004	-26172
Tööjõukulud:		
palgakulu	-23478	-25554
sotsiaalmaksu kulu	-7748	-8433
töötuskindlustuse kulu	-325	-357
Tööjõukulud kokku	-31551	-34344
KULUD KOKKU	-119725	-211552
ARUANDEAASTA TULEM	3430	1488

PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED

HARJUMAA

Käsitööühendused -eestvedajad

1. Anija valla käsitööklubi
2. Ardu Kangakoda
3. Etno Tuba MTÜ
4. Rahvakunsti Klubi (Lindakivi Kultuurikeskuse Huviringide Maja)
5. Naisseltsing AMFORA – portselanimaal
6. Tallinna Käsitöökeskus
7. Kose Päevakeskus
8. Kose Kunstikool

Käsitööettevõtjad

1. Eva Raudkivi, Määra Mäe Meistrikoda
2. Vilja Tønning OÜ SORBUS
3. FIE Avalaid Monika
4. FIE Smitt Helena
5. MTÜ Kose Kunstikeskus
6. Nurme Looduskosmeetika OÜ
7. MTÜ Tuulekell
8. MTÜ Võtikmetsa Hobikoda
9. MTÜ Vääna Külakoda

10. MTÜ Metsatuka Kunstiait
11. Divello miniplastika OÜ
12. Perline Estonia OÜ
13. FIE Külli Ojasson
14. Signe seebid
15. Eha Mehikas
16. Mary Aimsalu
17. FIE Tiiu Jalakas
18. Anu Kruustam

Käsitöökauplused

1. Määra Mäe Meistrikoda
2. Nurme Looduskosmeetika OÜ
3. MTÜ Lilleoru
4. Perline Estonia OÜ

Infopunktid

1. Keila Kultuurikeskus
2. Anija valla Kultuurikeskus
3. Tallinna Käsitöökeskus Pikk 15 Platsiveere meistrid. Vildikoda.
4. Kose Kunstikeskus

Tallinna käsitööpoed vt lisa Käsitöökaart Tallinn

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks asutati 2008. aasta sügisel Harjumaa Kultuurikorraldajate Liidu allüksusena, eesmärgiks käsitöötraditsioonide alalhoidmine ja edasiarendamine, info jagamine ja koolituste korraldamine. Keskseks oli tollel ajal jagatud neljaks kuraatorite poolt juhitud piirkonnaks: Põhja-, Ida-, Lääne- ja Lõuna-Harjus. Peale üldkoordinaatori vahetumist 2011. aasta alguses pole piirkonnad enam väga ühtselt tegutsenud, maakondlikult on koordineeritud osalemine suvisel memme-taadi peo ajal toimuvast käsitööpäevast ja sügisene ülemaaline käsitöökodade projekt. Igapäevane käsitööliikumine on pigem piirkondade sisene.

Kontaktisik: Reet Suurkask, 555 64919, kasereet@gmail.com

Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit (HKL), Keila Keskväljak 12 Harjumaa
www.harjukultuur.ee

2012. aasta tegevusaruanne

Suuremad ettevõtmised

Maakondlikult on koordineeritud Harjumaa käsitööpäev, mis traditsiooniliselt on ühendatud suvise memme-taadi peoga ja sügisene ülemaaline käsitöökodade projekt. Igapäevane käsitöötraditsioonide alalhoidmine ja areng käib siiski rohkem kohalike ettevõtmiste kaudu. Õnneks on väga tublisid tegijaid ja toredaid ettevõtmisi. Suuremad ettevõtmised kajastuvad Harjumaa Omavalitsuste Liidu sündmuste kalendris nende veebilehel www.hol.ee, kuid see pole kõige õnnestunud variant, ühtse käsitöökalendri mõte pole seni veel realiseerunud.

2012.aastast võib leida üsna uhke laadakalendri, kuigi ainult käsitöölaatu on nende hulgas vähe, aga rõõmustagem, kui kohalikul laadal on kästöö esile tõstetud. Ülemaalse mastaabi on saavutanud Vanamõisa käsitöölaad, mis pole maakondlikult koordineeritud, vaid eelkõige Saue valla kodanikualgatus, samas oleks siin kindlasti võimalik ka koostööd arendada.

Möödunud aasta laadanimed saadi maakonnas küllalt pikk, sekka ka muud.

Kevad:

- 15.04.2012 Kiili kevadlaad Kiili Rahvamaja
- 28.04.2012 Väana Külakoja kevadlaad
- 09.05.2012 Loksa kevadlaad Loksa kultuurikeskuse park
- 12.05.2012 Saku kevadlaad Saku Valla Maja esine plats
- 25.05.2012 Saue lehekuu laad Saue vald Pärnasalu põik 11 plats
- 26.05.2012 Keila Päev: Laad ja kogupereüritus. Keila Keskväljak ja Harjumaa muuseum

Suvi:

- 09.06.2012 Harjumaa memme-taadi lustipidu ja käsitöölaad Vanamõisa vabaõhukeskus
- 14.06.2012 Saue heinakuu laad, Saue linn Pärnasalu põik 11 plats
- 16.06.2012 Paldiski laad, Paldiski linn
- 22.06.2012 Jüri jaanilaad, Jüri alevik
- 07.07.2012 Kehra laad, Kehra linn
- 21.07.2012 Võtikmetsa käsitööpäev, Kõue vald Võtikmetsa Hobikoda
- 18.08.2012 Vanamõisa käsitöölaad Saue vald Vanamõisa vabaõhukeskus
- 25.08.2012 Kose kihelkonnapäevad: turupäev – käsitöö ja aiasaaduste müük

Sügis:

- 16.09.2012 Eesti-Ukraina folkloorifestival - Sorotõintsõ laad Maardus linna territooriumil
- 06.10.2012 Käsitööpäev Keila Kultuurikeskuses
- 13.10.2012 Kiili valla sügislaad Kiili Gümnaasium ja Spordihall
- 27.10.2012 Käsitöökojad Harjumaal: Kose Kunstikeskuses, Määra mäe meistrikojas, Väana Külakojas, MTÜ Tuulekell Raasiku rahvamajas.

Jõululaadad:

- 08.12.2012 Jõululaad "Kingikoda" Viimsi Huvikeskus
- 08.12.2012 Väana Külakoja jõululaad
- 08.12.2012 Jõululaad Rae Kultuurikeskuses
- 09.12.2012 Anija valla jõululaad kunstnik Ave Nahkuri kodus Raudoja kõrtsis
- 15.12.12 Kose kihelkonna käsitöömeistrite jõuluturg 15.12.12
- 10., 17. ja 24. 11 ; 1., 8. ja 15. 12 Keraamika õpitoad Tammiku kunstikeskuses

Maakondliku käsitöö valdkonna sündmuste kavandamisel olid endiselt headeks koostööpartneriteks Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Harjumaa Omavalitsuste Liit, piirkondade kultuurikeskused, rahvamajad, külakeskused, kunstikeskused ja käsitöötajad. Kõigi partneritega sujus koostöö hästi, samas polnud see väga intensiivne.

Maakondlikul tasandil koordineeritud ühisprojektid võib lugeda õnnestunuks, kuigi oli tunda, et võrreldes varasemaga oli aktiivsus tagasihoidlikum. Käsitöökodasid avati 27.10.12 ainult 5, kuigi eelmise aasta edu põhjal olin lootnud huvi kasvamisele. Võimalik, et seda mõjustas ka väiksem rahastus.

Maakonna käsitööpäeva võib küll lugeda kordaläinuks, sest osalejate nimekiri oli pikenenud 32-ni, samas paljud käsitöötajad ja meistrid seal ei osale, kuna ühelt poolt on reaalselt müügiväljundit ikkagi vähe ja teisalt- kõik käsitöömeistrid polegi huvitatud oma tööde turustamisest.

Endiselt on arenguruumi maakonna käsitöötegijate ja kohalike ettevõtjate kaardistamisel, maakondliku tervikpilti pole õnnestunud kokku panna. Näen siin koostöökohta kohalike kultuuriasutuste võrgustikega, seni pole nad küll väga agaralt reageerinud, kuid püüan teemat võimendada läbi Harjumaa Kultuutikorraldajate Liidu.

2013. aasta tegevusplaan

Suuremad ettevõtmised

Püüame jätkata traditsioonilisi maakondlikke ühisprojekte ja toetada kohalikke käsitööettevõtmisi.

- Harjumaa käsitööpäev on sel aastal 1. juunil Keilas samal ajal maakonna laulu- ja tantsupeoga, selle raames avatakse ka töötod lastele, mida viivad läbi maakonna käsitööõpetajad.
 - Vanamõisa käsitöölaot on 17. augustil
 - Keila kultuurikeskuses toimub käsitööpäev traditsiooniliselt oktoobri alguses
- Aasta lõikes toimuvad kohalikud näitused, käsitööpäevad ja –laadad.

Osaleme ka üleriigilistes käsitööprojektides. Seoses pärandiaastaga soovime üles leida ja tunnustada oma maakonna käsitöömeistreid. Jätkub käsitöötegijate kaardistamine ja kompaktse maakondliku käsitöö kalenderplaani koostamine on endiselt päevakorral.

HIUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts

Hiiumaa Vigursagijate Selts

MTÜ Ajaloolised Võtted

Käina Lapitööring

MTÜ Klubi Lossihoov

Käsitööettevõtjad

OÜ Hiiu Vill

OÜ Koosloome

OÜ Tuulepesa

OÜ Tahe

OÜ Pitsu

Käsitöökauplused

Tuulepesa pood

Heltermaa Käsitöömaja

Pitsu Käsitööpood (kangakudumine)

Pritsumaja Putiik

Hiiu Vill

Koosloome Käsitööpood

Hiiumaa Muuseumi müügiletid – FIE Ülle

Käsitööpood Käina Konsumis – FIE Lemmi

Lorits

Sahtel

Hiiumaa Turisminifokeskuse müügilett

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts

Asutamise aasta 1998. Loodud viie asutajaliikme poolt.

2012. aasta lõpul on seltsis 55 liiget. Seltsi juhib viieliikmeline juhatus – Nele Eller, Tiia Laanejõe, Sirje Juurikas, Mari Orgusaar ja Ain Jepišov. Viimase aasta jooksul on lisandunud 6 uut liiget.

Seltsi liikmed osalesid erinevatel koolitustel, nad on kirjutanud erinevaid projekte ja neid ka läbi viinud ning korraldanud üritusi. Käsitöökodade kuul oktoobris toimusid üle Hiiumaa erinevad „taimest tulnud“ teemalised töötod. Korraldati seminare. Saadi Kärkla linnalt 20

aastaks tasuta rendile maja, milles tahetakse teha renoveerimine ja tulemiks oma seltsi Käsitöömaja.

Toimused iga-aastased traditsioonilised ettevõtmised – käsitöölaadad suvel ja talvel, korraldati eestimaa seppade suvepäevad, Mardilaadal käimine, käsitöökonkurss *uus kingitus* jõululaada ajal jne. (tabelis on täpsem ülevaade).

Seltsi liikmed osalevad aktiivselt paljudes väiksemates projektides.

Kontaktisik: Ain Jepišov – juhatuses esimees 5244785, hiukasitoo@gmail.com Hiiu 1, Kärkla, Hiiumaa. www.hiukasitoo.ee

2012 aasta tegevusaruanne

03.-04. märts	Puidu skulptuursed vormid – koolitus
14. aprill	Käsitöötoodete moedemonstratsioon kohvikus Rannapaargu
21. aprill	Luu töötlemise töötuba – koolitus
27.-29. aprill	Restaureerimise jätkukursus „Pehmemööbli polsterdamine“ - koolitus
28. mai-05. juuni	Maakondlik õpilastööde käsitöö ja kunsti näitus
09.-15. juuli	Noorseppade III suvekool
14. juuli	Suur käsitöö- ja omatoodangu laat Kärklas, Vabrikuväljakul
13.-15. juuli	Eesti seppade päevad Hiiumaal
05. august	Käsitöö kirbuturg
15.-16. august	Vigursaagimise koolitus
17.-31. oktoober	Taimest tulnud käsitöökojad Hiiumaal
08.-11. november	Osalemine Mardilaadal Saku Suurhallis
17. november	Vilepilli valmistamise koolitus
14.-15. detsember	XIII käsitöö jõululaat Kärkla kultuurikeskuses
15. detsember	Käsitöökonkursid <i>Uus kingitus</i> ja <i>Hiiumaa meene</i>
jaan.-august	LEADER projekt „Sepa töötingimuste parandamine“
jaan.-dets.	LEADER projekt „Käsitöömaja renoveerimise projekteerimine“
veebruari-dets.	Muinsuskaitse projekt „Käsitöömaja katuse restaureerimine“
aprill-dets.	Hiiu mustriid kättesaadavaks kõigile

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Ka 2012. a. jätkus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: ERKL, SA Tuuru, Kärkla Kultuurikeskus, MTÜ Hiiumaa Turismiliit, Hiiumaa Muuseum, MTÜ Eestimaa Sepad, Kärkla Linnavalitsus, Kärkla Ühisgümnaasium, kohalikud käsitööettevõtjad, käsitööõpetajad, seltsid.

Probleemiks on ikka see, et seltsi juhitakse põhitöö kõrvalt ja ei ole piisavalt aega pühendumiseks ja järjepidevuseks. Paikkonda oleks väga vaja palgalist käsitööelu koordinaatorit. Kogu maakondliku info haldamine, edastamine, inimeste nõustamine, projektide koostamine ja läbiviimine, käsitööelu (erinevate laatade, õppepäevade) korraldamine, need on nii mahukad tegevused, et pole mõeldav teha kõike seda väga hästi ühiskondlikus korras.

2013. aasta tegevusplaan

AEG	ÜRITUS
alates jaanuarist	LEADER projekt „Käsitöömaja I etapi renoveerimine“
alates jaanuarist	LEADER projekt – raamat „HIIU kindamustrid“
alates jaanuarist	Rahvakultuuri Maakondlik Toetus projekt - õppekursioon
alates jaanuarist	LEADER projekt „Vähevanker Hiiumaa pilti“

alates veebruarist 14.4.13 mai-juuni	EAS projekt „Käsitöömaja II etapi renoveerimine“ Käsitöötoodete moedemonstratsioon Maakondlik õpilaste kunsti ja käsitöö näitus nädalane pillilaager „Hiiukannel“ - Kärđlas, Suuremõisas, Käinas
alates juunist 08.-14. juuli juuli 13. juuli 8.-10. juuli august 4.8.13 august 7.-10. november detsember 20.-21. detsember detsember alates veebruarist	ja Emmastes – lastele ja nende vanematele IV Noorseppade suvekool IX Sõru käsitöö- ja kunstipäevad Käsitöö ja omatoodangu laad Mõisameistrite päevad Vigursaagimise koolitus Käsitööturg Varbola puupäevadel osalemine Mardilaadal osalemine Saku Suurhallis Õpilaste jõululaad Käsitöö ja omatoodangu laad Käsitöökonkursid „Uus kingitus ja Hiiumaa meene“ Hiiumaa Roheline Märđiga uute toodete tunnustamine

IDA-VIRUMAA JA NARVA

Käsitööühendused:

Ida-Virumaa Käsitööselts
Kiviõli rahvamaja käsitööring
Illuka valla käsitööring
Avinurme elulaadikeskus
Jõhvi käsitööring „Nobenäpp“
Toila Kunstiklubi
Iisaku Kunstiklubi

Käsitööettevõtjad

Kalde Käsitöö OÜ
MTÜ Maadaam
FIE Tatjana Petšeritsa

Tagavälja talu
Erelin Zirk

Käsitöökauplused

Käsitöökauplus Jõhvi kaubakeskuses
Käsitöökauplus Avinurme
elulaadikeskuses
Käsitööpood Iisakus
Kauplus FIE Karin Kaup

Infopunkt

Jõhvi Seltsimaja, Kooli 2, Jõhvi 41533

IDA-VIRUMAA KÄSITÖÖSELTS MTÜ

Ajalugu. Ida-Virumaa Käsitööselts on loodud 2000.a. Tõuke selleks andis maakondlike näituste korraldamine nii lastele kui ka täiskasvanutele. See andis tunnistust sellest, et maakonnas on piisavalt palju käsitööhuvilisi ja nende ühendamiseks ning ühiste tegemiste organiseerimiseks on vajalik luua omaette organisatsioon. Koheselt sai aktiivsete organiseerijate eestvedamisel teoks ka esimene käsitöömess „Viru Nikerdaja“.

Lisaks laadale hakkas selts korraldama ka erinevaid õppepäevi, ekskursioone ja teisi käsitöölisele vajalikke ettevõtmisi.

Käsitööseltsi liikmed ja ka juhtkond on küll aegade jooksul vahetunud, kuid algsed ideed ja olulised traditsioonilised sündmused on kõik elujõulised ja toimivad edasi. Jõhvi Seltsimaja on käsitööseltsile olnud koduks kõik need aastad. Osaletud on vabariiklikel

üritustel ja konkurssidel. Tihe koostöö seob meid nii Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kui Tarbekunstiseltsiga CDE (Tallinn).

Võimaluse piirides kogume ja jagame erinevat käsitööalast informatsiooni maakonnas.

Kontaktisik: Anne Uttendorf, 55 47 273, anne.uttendorf@gmail.com

2012. aasta tegevusaruanne:

7.-8. aprill	XIV käsitöölaad "Viru Nikerdaja" Jõhvi Spordihallis Korraldatud ka käsitöökonkursid õpilastele "Minu oma mänguasi" ja täiskasvanutele "Seelik"
13. mai	Emadepäeva käsitöönäitus Jõhvi Kontserdimajas
1. juuni	osalemine mängude festivalil (Viltimise õpituba) Jõhvi Kontserdimaja juures
21.-22. juuli	osalemine Põhja-Eesti päevade käsitöölaadal Tallinnas Raekoja platsil
12. august	käsitööpäev Karjamäe Hobitalus (Perjatsi, Vaivara vald)
8. september	osalemine II laste ja noorte huvitegevuse päeval (viltimise õpituba) Jõhvi keskväljakul
23. september	osalemine IX vähemusrahvuste kultuurifestivalil "Rahvuskultuuride loomepada" (näitus, õpituba) Jõhvi Kontserdimajas
29. september	osalemine Jõhvi Mihklilaada korraldamisel ja õpitubade läbiviimisel Jõhvi Mihkli Kiriku juures
13. oktoober	üldkoosolek
27. oktoober	II üle-eestilise käsitööpäeva projektis osalemine- käsitööpäeva korraldamine Iisaku Muuseumis
9. november	Mardilaada külastamine Tallinnas Saku suuhallis
2. detsember	I advendipühapäeval jõuluteemaliste õpitubade läbiviimine

Koostöö teiste institutsioonidega

Koostööd võib liigitada kahte erinevasse vormi: rahalised toetajad ja tegevuslik koostöö. Rahalised toetajad läbi projektide: Eesti Kultuurkapital Ida-Virumaa Ekspertgrupp, rahvakultuurikapital, Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit, Rahvakultuuri Keskus „Jõhvi vallavalitsus.

Tegevuslik koostöö on meil Jõhvi Muuseumi Seltsiga, Rahvakultuuri Keskusega, Jõhvi Seltsimajaga, Kiviõli Rahvamajaga, Iisaku Muuseum, Narva Klubi Käsitööga, mitmete käsitöömeistritega, maakonna rahvamajadega jne.

Hinnang oma tegevusele

2012.aasta oli Ida-Virumaa Käsitööselti tegevuses suhteliselt stabiilne. Viisime läbi mitmed traditsioonilised sündmused nt. käsitöölaad „Viru Nikerdaja“ ja õppepäevad Jõhvi Mihklilaadal ning „Rahvuskultuuride loomepäeval“. Maikuus korraldasime emadepäeva näituse. Väga edukalt möödusid ka käsitöökonkursid õpilastele teemal „Minu oma mänguasi“ ja täiskasvanutele „Seelik“.

Eredaim elamus on Põhja-Eesti päevadest, mil saime kaubelda Tallinnas Raekoja platsil. Hea meel on, et leidub tublisid inimesi, kes tahavad ja jaksavad meie käsitöövankrit vedada. Samuti on rõõm nendest, kes teevad käsitööd ja hoiavad traditsioone au sees, aga tegutsevad omaette ja pole ametlikult end ettevõtjaks registreerinud.

Arenguruumi näeme me eelkõige meie noortes, kuid paraku pole suutnud leida sellist säravat inimest, kes paeluks ja koondaks enda ümber huvilisi.

2013. aasta tegevusplaan

22. jaanuar	Raamatu “Kreutzwald Virumaa rahvarõivastest” esitluse korraldamine Jõhvi Linnagaleriis
9.-10. veebruar	Õppepäevad „Vilditud suss“
13.-14. aprill	XV käsitöölaad “Viru Nikerdaja” Jõhvi Spordihallis. Korraldamisel ka käsitöökonkursid õpilastele “Kaisupadi” ja täiskasvanutele “Vest”. Samuti ka Jõhvi suveniiri konkurs.
Mai	Kevadnäitus. Osalemine üleriigilisel käsitöökonkursil (ERKL)
31. mai-1. juuni	Osalemine üleriigilistel käsitööpäevadel Võrumaal
9. juuni	Osalemine Iisaku külalaadal
11. august	Käsitööpäeva läbiviimine Karjamäe Hobitalus (Vaivara vald)
22. september	Osalemine X vähemusrahvuste kultuurifestivalil “Rahvuskultuuride loomepadade” (näitus, õpituba) Jõhvi Kontserdimajas
28. september	Osalemine Jõhvi Mihklilaada korraldamisel ja õpitubade läbiviimisel Jõhvi Mihkli Kiriku juures
26. oktoober	III üle-eestilise käsitööpäeva projektis osalemine- käsitööpäeva korraldamine
5.– 29 november	Ida-Virumaa Käsitööseltsi ja CDE Tarbekunstiseltsi (Tallinn) ühisnäitus Jõhvi linnagaleriis.
8.november	Mardilaada külastus Tallinnas Saku suurhallis

MTÜ NARVA KLUBI KÄSITÖÖ

Kontakt: Olga Kublitskaja, 55 31 658, estonianlace@gmail.com
MTÜ Narva Klubi käsitöö aruanne lk 81 alaliitude aruannete juures.

JÕGEVAMAA

Käsitööühendused ja –seltsid

1. MTÜ Käsitöökoda
2. Kiwwja Lapiselts
3. Põltsamaa käsitööselts
4. Põltsamaa Emadeklubi
5. MTÜ Kamari Haridusselts
6. Adavere Mõisa Selts
7. Lustivere Kultuurimaja käsitööring
8. Põltsamaa Kultuurikeskuse Kangakudumisring
9. Puurmani Käsitööselts Kati
10. SA Kalevipoja Koda
11. Kaarepere Kunstiring
12. Pajusi käsitööring Vägari
13. Lõuna –Eesti Rahvarõivaste Piirkondlik Nõuandekoda
14. SA Jõgeva Linna Sotsiaalimaja
15. MTÜ Jõgeva Käsitöökoda

Käsitööettevõtjad, -tootjad

1. FIE Katre Arula – lapitöö, disain, õmblemine
2. OÜ Alasi – sepsed
3. FIE Kadri Vaikloo – linased rõivad, puidust meened (Metsakolli talu)
4. J.K. Sandras OÜ - silmus- ja masinkudumine
5. Siimusti Keraamika OÜ
6. Palamuse Klaasikoda
7. Sohvi äri – käpiknukkude valmistamine
8. Ingrid Juuse –nukud, vaibad
9. FIE Taimi Puus – rahvuslik käsitöö
10. Tabivere Ehtelaegas – käsitööehetud
11. Äksi villatööstus – vaibad, käsitöö
12. Võisiku Hooldekodu (AS Hoolekandeteenused)
13. Arktella OÜ – kudumid, Pala vallas

Käsitöökauplused ja infopunktid

Käsiteokoda

Lossi 1a, 48103 Põltsamaa

Tel. 539 2374, katre.arula@mail.ee, www.teokoda.ee

Käsiteokoda asub Põltsamaa lossimüüride vahel. See on koht, kus saab näha erinevaid näituseid, proovida kätt koolitustel ja külastada käsitekoja poodi. Käsitekoja meistriteks on Katre Arula ja Kersti Pook.

Kalevipoja Varakamber – käsitöö, suveniirid

Saare, Saare vald Tel. +372 773 4867 info@kalevipojakoda.ee, www.kalevipojakoda.ee

Kunstikeskus Põltsamaal

Lossi 1, 48103 Põltsamaa

Tel. +372 519 25845, +372 775 1168, ethel@universal.ee, www.kunstikool.ee

Põltsamaa lossikompleksis on Kunstikeskuse päralt nelisada ruutmeetrit keldrikorrust, kus ühes otsas on koha leidnud kunstipood ja teises otsas savikoda. Võimalik tellida erinevaid töötubasid mis on seotud savi, klaasi ja maalimisega. Läbi Põltsamaa kunstikooli ruumide minnes näeb noorte kunstitöid. Kunstikooli ruumide sisekujunduses on ohtrasti kasutatud noorte disaini mosaiikide ja seinamaalide näol. Kunstiäris on müügil käsitöö, maalid ja suveniirid.

Laiuse õlemuuseum – õlgedest kaunistused ja esemed

Laiuse, Jõgeva vald Tel. 554 4999, 774 2519, ehavirkunen@hotmail.ee

OÜ Puuhabe Käsitööpood – käsitöö, kudumid, dekoratiivküünlad, trükised

Õuna 1, 48105 Põltsamaa Tel. 515 6980. kerstipook@hotmail.ee, www.puuhabe.ee

Palamuse Klaasikoda

Kalmistu 1, 49226 Palamuse. Tel 72 5395 0641

Klaasitöökoda - klaaspärlite ja klaasimaalide valmistamine keskaegsel viisil, klaasipuhumine.

Palamuse O.Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum – suveniirid

Köstri alle 3, 49 226 Palamuse Tel. 776 0514, info@palmuseum.ee, www.palmuseum.ee

Põltsamaa muuseum – suveniirid

Lossi 1b, 48 103 Põltsamaa. Tel. 775 1390

muuseum@poltsamaa.ee. www.poltsamaaturism.ee

Põltsamaa Käsitööselti värkstuba

Lossi 1, 48103 Põltsamaa Lossihoov 5561 2312, anneytt@hotmail.ee

Värkstoas on väljapanek Põltsamaa piirkonna käsitööselti liikmete valmistatud esemetest, samuti on kohapeal võimalik kududa kangastelgedel ja õppida erinevaid viltimistehnikaid. Värkstoas eesmärk on rahvuslike käsitöötraditsioonide väärtustamine, hoidmine ja tutvustamine, arvestades paikkondlikku eripära.

Siimusti Savitööstus ja keraamikapood

Siimusti, Jõgeva vald. Tel. Tööstus: 772 1578, Keraamikapood: 5214853, 773 9325
siker@hotmail.ee, siimustikeraamika@siimustikeraamika.ee, <http://www.hot.ee/s/siker/>

Võimalus tutvuda tarbekeraamika valmimisprotsessiga. Ekskursioonid ainult etetellimisel. Keraamikapoest võimalik kaasa osta erinevaid esemeid.

Sohvi Äri

Mai-sept. Köstri allée 3, Palamuse, okt.-apr. Köstri allée 2, Palamuse. Tel 5190 6072, ingrid.juuse@hotmail.ee

Käsitööaidas moodustavad suure osa tootevalikust Ingrid Juuse disainitud ja valmistatud tekstiilnukud ja pehmed mänguasjad, mida ta ise ka kohapeal valmistab. Iga huviline saab kudumist proovida vanadel kangastelgedel.

Jaak Krivini sepatöökoda- sepatöö läbi sajandi naelast kuni suurte väravate-aedadeni. Võimalik ise proovida sepatöö tegemist.

Lustivere, 48002 Põltsamaa vald. Tel. 775 5337, 529 0116, kunstsepp@hotmail.ee, www.web.zone.ee/kunstsepp

Jerjomin Glass Studio

Tallinna mnt.15b, 48305 Jõgeva. Tel. 510 4191, jerjomin@hotmail.ee. www.artglass.ee

Jerjomin Glass Studio OÜ toodab klaasist suveniire ja kunstiteoseid klaasisulatamise tehnikas. Koha peal müüakse klaasisulatamistehnikas käsitöötooteid ning ühtlasi antakse võimalus inimestel endal osaleda eseme valmistamisel. Töötoas osaleja saab pärast juhendaja näpunäiteid oma maitse ja tahtmise järgi valmistada suveniiri või muu eseme.

Metsakolli Talu- linased riided, meened puidust

Pisisaare, Pajusi vald, <http://metsakollitalu2005.onepagefree.com>

MTÜ Käsimeokoda

Kontaktisik: Katre Arula, 5513147 katre.arula@gmail.com

Kontaktaadress: MTÜ Käsimeokoda Lossi 1a, Põltsamaa 48103, tel 53923749 www.teokoda.ee

Asutamise aasta 2009 aprill. MTÜ Käsimeokoda asutati selleks, et korraldada käsitöölaatasid, töötubasid, näitusi, koolitusi ning anda hoogu käsitööelule Jõgevamaal. Juhatusse ja üldse ühendusse kuuluvad Katre Arula ja Kersti Pook. Koos on avatud töö-, näituse- ja kaupluseruumid Põltsamaa Lossihoovis.

2012 aasta suuremad ettevõtmised

- 02.-30.03. Christi Kütt näitus „Põllerahvas“ Käsimeokoja galeriis
- 02.03. Christi Kütt - õpituba vaipadest ja nende kujundikeelest Lääne-Eesti vaipade uurimuse põhjal. Käsimeokojas
- 02.-20.04. Näitus „Kauni kodukoha gobeläänid“. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia tekstiili osakonna IV kursuse tudengite näitus, juhendaja Anu Raud. Käsimeokojas galeriis
- 14.04. Käsimeokojas oli Jõgeval toimunud „Naiste tantsu festivali“ peatuspaik ja töötuba – helmekeed
- 15.04. Soome Martat Käsimeokojaga tutvumas
- 18.04. USA noored koorilauljad Käsimeokojaga tutvumas
- 03.-24.05. Näituse "Vööd Eesti rahvatraditsioonis" autorid: Maret Lehis, Maiken Mündi, Margot Merks, Gerli Piik, Riina Prank, Maire Rimmel, Inge Strahov, Meeli Lõiv, Tiia Kontus, Tõstamaa Käsitöökeskus. Fotod: Joosep Soorsk. Käsimeokoja galeriis

- 03.05. Vööde kudumise päev meistrite juhendamisel. Silja Nõu - meeste võrkvöö, Maret Lehis – kirivöö, Maiken Mündi – kõlavöö, Meeli Lõiv – paelad, Tiia Kontus – meeste võrkvöö. Käsiteokojas
- 19.05. Muuseumiöö - Käsiteokojas filmi näitamine ja töötuba – helmekeed
- 01.06. Lastekaitsepäev Põltsamaa Lossihoovis, Käsiteokojas töötoad
- 04.06. Traditsiooniline Eesti lipu õmblemine Käsiteokojas PÜG 5. klassid
- 01.06.- 05.07. Lapitööde näitus „Vana hea palkmaja“ Põltsamaa Kiwwja lapolis. Käsiteokojas galeriis
- 15.06. Konekesko kliendipäev, lipu õmblemise töötuba Käsiteokojas
- 30.06. Lossipäeva käsitöölaad – korraldamine
- 01.07. Rahvusvaheline käsitööprojekt Handycraft- töötoad Käsiteokojas (miniatuurne palkmaja, veeslahustva kilest ja taaskasutusmaterjalidest karbi õmblemine, tekstiilmaterjalidest õnnitluskaardi valmistamine – taaskasutus, „Katre kindakirja tehnika“ õpetus.
- 09.07.-16.09. Tea tänava autorinäitus- 2012. aastal Inseneride moeshowl 3. koha pälvinud kolleksioon "Clockwork" ja suviste kleitide kolleksioon "Infinity" Käsiteokojas galeriis
- 21.-22.07. Osalemine Tartu Hansapäevadel
- 23.-24.07. Taimedega fotopaberi värvimine ja sojapiimatehnikas maavärvidega kanga värvimine. Koostöös Eesti Moekunstnike Ühendusega, juhendaja tekstiilikunstnik Ulla Lapiolahti. Käsiteokojas
- 29.07. Viltimise töötuba „Vana kampsuni uus elu“ Käsiteokojas, juhendaja Katre Arula
- 31.-02.08. Viltimise koolitus „Vana kampsuni uus elu“ Pärnus ERKL meistrite alaliidu kaudu, juhendaja Katre Arula
- 3.-4.08. Osalemine Pärnu Gildi päevadel
- 5.-9.09. Osalemine rahvusvahelises käsitööprojektis Handycraft Soomes Kokemäel
- 7.09. Rahvusvahelise käsitööprojekti raames toimunud moesitlused Soome Kokemäel: Katre Arula - rahvuslike motiividega jakid ja õhtukleidid , Kersti Pook – linnamoelised jakid, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia lõputöö
- 17.09.-04.10. Näitus „Rahvuslik tekstiil puidus“ näitus valmis koostöös sõpradega Käsiteokojas Galeriis
- 05.10.-02.11. Näitus „Haapsalu sallid ja rätid“ Haapsalu käsitöömeistrite sallid ja Siiri Reimanni rätid Käsiteokojas Galeriis
- 05.-06.10 Haapsalu salli õpituba Käsiteokojas, juhendaja Siiri Reimann
- 17.10. Tartu lasteaiad käsiteokojas – märgi valmistamise töötuba
- 20.10. NAIRE Käsiteokojaga tutvumas
- 27.10. Üle-eestiline käsitööpäev „Taimest tulnud“ Käsiteokojas – taimedega värvimine, krakleetechnika, salvrätitechnika, helmekeed, koduse koogi kohvik.
- 28.10. MTÜ Perekas Käsiteokojaga tutvumas ja töötuba helmekeed
- 05.11- 31.12. Kersti Pook isikunäitus "Viljandi Villane" jm. Käsiteokojas Galeriis
- 08.-11.11. Mardilaadal osalemine
- 14.11. Töövari Grete Käsiteokojas
- 8.12. Osalemine jõulueelsel Põltsamaa käsitöölaadal

Läbi aasta on toimunud:

- Koolitamine Vägari külakeskuses koostöös Jõgevamaa Koostöökojaga – lapitöö, viltimine, telgedel kudumine ja kinnaste kudumine. Iga kursus lõppes näitusega.
- Põltsamaa Lossi arenduskoosolekutel ja seminaridel osalemine
- Põltsamaa linna kultuuriürituste korraldusmeeskonnas kaasalöömine

2013. aasta suuremad ettevõtmised

1. 6. juuli Põltsamaa **Lossipäeva käsitöölaad** lossihoovis - korraldamine
2. Detsembris **käsitöö jõululaad** Põltsamaa lossihoovis - korraldamine
3. Koolitamine Vägari külakeskuses koostöös Jõgevamaa Koostöökojaga
4. Koolitamine Jõgeva vallas koostöös Jõgeva Koolituskeskusega
5. Näituste korraldamine Käsitekoja galeriis
6. Koolituste korraldamine Käsitekojas
7. Osalemine ERKL suurüritustel

Põltsamaa Käsitööselts

Kontaktisik: Anne Ütt, 55612312, anneytt@hotmail.ee

Suuremad ettevõtmised 2012

Näitused :

“Krakleest salvrätitehnikani” raamatukogus 1.-31. märts.

“Tikkimise ilu ja võlu” (tööd kursusest “Tikime koos läbi aasta” raamatukogus 1.-31. detsember.

“Töid salvrätitehnika kursusel” värkstoas juuni.

“Abiks vöökudujale” värkstoas juuni

Koolitused:

Jaauar- detsember	“Tikime koos läbi aasta”
September- detsember	“Rahvuslik sõba” Puurmani Käsitööseltis Kati
9. märts	“Kracklee-ja salvrätitehnika” lasteaias Mari (täiskasvanutele)
15. aprill	“Kõlavööd ja –paelad” värkstoas
1.aprill	“Tikitud ehted” Põltsamaa kultuurikeskuses
1. juuni	Kõlavöö kursus Värkstoas
1. november	Kõlapaela e. pooga kursus Puurmanis
13.-16. detsember	Jõulueelsed töötoad (nõelviltimine, niidigraafika, salvrätitehnika, kõlavöökudumine) Lossihoovi Värkstoas.

Õpikojad: rahvuslikud vööd ja paelate valmistamine, tikkimine, jõulukaartide tegemine jms. Esku-Kamari kooli perepäeval, Põltsamaa lossihoovis käsitöölaadal.

Osaleti:

- Sõpruslinnas Soomes Kokemäel rahvusvahelise koostööprojekti “Handicraft” raames. esitleti Põltsamaa kihelkonna 18. ja 19. saj. rahvarõivaid.
- Rahvusvahelisel konverentsil “Kaunis rahvarõivas” Tartus 14.-16. september
- Vabariiklikul kangakudujate 10. infopäeval Suure-Jaanis 6. oktoober
- Esinemine Põltsamaa Päevakeskuses teemal “Põltsamaa kihelkonna rahvarõivad läbi mitme sajandi” 11. detsember.

Aasta 2013

Näitused:

“Huvitavat Põltsamaa khk. rahvarõivaste ajaloo” raamatukogus 1.-28. veebruar.

“Väikesed osavad käed” raamatukogus 1.-30. november

Koolitused:

Kõlavöökursus Värkstoas 4. jaanuar

Käsitööring 6.-11-a. lastele Värkstoas jaanuar-detsember

Rahvusliku sõba kursus Puurmanis jaanuar-veebruar

Õpitoad “Villawärk” lossipäeval ja Pajusi mõisapäeval.

Põltsamaa Emadeklubi

Kontaktisik: Marje Aigro, 5541102, marje@apk.edu.ee

2012. aastal korraldas Põltsamaa Emadeklubi järgmisi üritusi:

Küünlapäeva töötoad koos LA Mari lastega, Sõbrapäeva töötoad „Meisterdada on mõnus“ Siimusti Raamatukogus töötoad Siimusti algkooli ja Kiigemetsa kooli lastele.

Töötoad Maamessil, emadepäeva töötoad, emadepäeva tordiloos Kultuurikeskuses, lastekaitsepäevaparaad, töötoad Pisisaares, Põltsamaa valla päevade töötoad Adaveres, Sadala Külade Seltsi töötoad Pärimuspäevade raames, kangatoa sisustamine, kangakursused ja „Avatud külade väravad“ töötoad, Pajusi mõisa päeva töötoad, Kamari avatud külade väravate raames töötoad, viltimiskursus, Lastelaager „Linnast maale“ Adaveres, Adavere lastelaagri töötoad Eskus, kuue küla päevad – töötoad, Pliiatsid 1. klassi astujatele, Isadepäeva töötoad Põltsamaal, Lustiveres, Adaveres, mihklilaadal töötoad lasteaias Mari, adventiaja töötoad Põltsamaal, Lustiveres, Adaveres, Sadalas, teisipäevadel tegutsedes - töötoad Põltsamaa Päevakeskuses.

Mittetulundusühing Vägari

Kontaktisik: Agnes Rääk, 53410407, agnesraak@hotmail.ee

Mittetulundusühing Vägari tegutseb 21. veebruarist 2007. avalikes huvides ja paljude tegevuste hulka kuulub ka käsitöö tegemine ja õpitubade korraldamine.

Mittetulundusühing Vägari jätkas projektiga "Käsitöö õpitubade läbiviimine Vägari Külakeskuses" ka 2012 aastal:

1. Viltimise õpitoad mais 2012.a. Katre Arula juhendamisel.

2. Kirikinda kudumise õpitoad september- oktoober 2012.a. Kersti Poogi juhendamisel

Tehtud töödest sai ka näitus välja pandud Aidu raamatukogus. Kuna algteadmised on nüüd olemas, siis loodame ka edasi õppida.

Puurmani Käsitööselts Kati

Kontaktisik: Hilja Õim 53452549, hilja.oim@gmail.com

Address: 49014 Puurmani alevik Jõgevamaa

Aasta jooksul tegeldi järjepidevalt kangakudumisega.

Osaleti Jõgevamaa Koostöökoja kaheaastases rahvusvahelises projektis, mais külastati Skrunda käsitöömeistreid Lätis ja septembris võeti osa Kokemäe Käsitööseltsi korraldatud üritustest.

Juuli alguses osalesime Põltsamaa lossipäeva käsitöölaadal, kus korraldati õpitubasid ning käsitöö müüki. Külastati Jaago käsitöötalu.

Sügisel alustastati uue projektiga teemal "Sõba valmistamine arhailise tikandiga".Õpiti tegema mitmeid uusi käsitöövõtteid.

MTÜ Jõgeva Käsitöökoda

Kontaktisik: Tiia Meitus, 5396 9831, tiiameitus@gmail.com

Address: Aasa 10, Jõgeva linn 48303

Kogukonnale suunatud avalikuks tegevuseks rentis MTÜ Jõgeva Käsitöökoda ruumi Jõgeva kesklinnas alates dets 2011 kuni mai 2012. Ruumidest tuli aga loobuda, kuna nappis rahalisi vahendeid.

Detsember 2011 kuni mai 2012 toimusid üks kord nädalas laste käsitööring ning käsitööhuviliste naiste kokkusaamised. Lisaks iganädalastele kokkusaamistele korraldati ka õpitubasid ja käsitöökohvik.

12. aprill Karbi valmistamise õpituba, kus osales 10 huvilist.

10. aprill Albumi köitmise õpituba, osalejaid 12.

19. aprill Toimus käsitöökohvik, kus käsitöömeister Katre Arula rääkis oma tegemistest ja tegi väikese näituse oma töödest. Samuti õpiti siidiroosi valmistamist.
5. mai Korraldati üle-eestilise talgupäeva raames soki kudumise õpetamise päev. Juhendaja Tiia Meitus. Osalejad 7.
10. mai Karbi valmistamise õpituba, kus osales 12 huvilist.

MTÜ Jõgeva Koolituskeskus

Jõgeva vallas tegutsev MTÜ Jõgeva Koolituskeskus käivitas 2012. aasta sügisel käsitöö ja kunsti õpiringide projekt „Käsitöö liidab kogukonda ja põlvkondi“, mis kestab 2013 aasta lõpuni. Rahastaja Jõgevamaa Koostöökoda Leader programm.

Janne Maasing - klaasehete valmistamine

Meedi Ümar - jõuludekoratsioonid, salvrätitehnika ja monotüüpia savialustel

Merje Talistu – lukulillede valmistamine, kilekottidest istealuste valmistamine, polümeersavi kursus

Tuijo Kүүts – polümeersavist ehete valmistamine

MTÜ Jõgevamaa Koostöökoda

Koostöökojal on töös 2 käsitööprojekti:

1. Rahvusvaheline koostööprojekt “Handicraft”, mis viidi ellu 2011-2012 koostöös kolme Leader tegevusgrupiga: Leader Karhuseutu Soomest, Dartšim paši Lätist ja Jõgevamaa Koostöökoda Eestist. Eestist osales erinevatel üritustel kokku ca 40 osalejat üle maakonna; kogu projekti peale osales ca 80 inimest.
2. Rahvariidekool – samuti kahe-aastane projekt, mille raames õpivad 15 inimest üle maakonna pädevate õpetajate käe all tundma ja valmistama autentseid rahvarõivaid (õpitakse töövõtteid, komplekti kandmise põhimõtteid jms), koolituse tulemusena valmib osalejal üks konkreetne rahvarõivakomplekt.

Aruande koostas Katre Arula, 5513147 katre.arula@gmail.com

JÄRVAMAA

Käsitööühendused

1. Huviselts Põimik	2. FIE Salme Andre Paides – siiditrükk tekstiilile
2. Järvamaa rahvakunstiühing
Veimevakk MTÜ	3. Uue- Auna käsitöötalude, Kuno Horn puutöö, Heli Kasak tekstiilitöö
3. Kesk-Eesti Käsitööselts, Rahvariide Nõukoda	4. Kunstnik Resa Tiitsma nukutuba
4. Oisu käsitööseltsing Käbedad	5. FIE Tiia Kontus- rahvarõivaste valmistamine (võrkvööd, kirivööd jne), töötubade juhendamine
5. Seltsing Lapilood	6. Kangaspuu OÜ Türil – kangakudumise tarvikute, lõimematerjali ja õppekirjanduse müük, kangastelgedel kootud esemete valmistamine
6. Sõrandu külaselts	
7. Anna kultuuriedendamise selts (Anna käsitööring)	
8. Koeru km käsitööring	

Käsitööettevõtjad

1. Külli Kudumid Türil FIE Thea Vesman Türil – viltimine, vaipade kudumine, taimedega värvimine

Käsitöökauplused

1. Paide käsitööpood (Ene Kuldre)
2. Türil Käsitöötuba (Imbi Karu)

Infopunktid

Järvamaa Turismi- ja infopunkt Paides

KESK-EESTI KÄSITÖÖSELTS

Kesk-Eesti Käsitööselts on asutatud 08.06. 2002 aastal. Seltsi eesmärk on kohaliku käsitöö edendamine, vanade käsitöötraditsioonide jätkamine, õpetamine, näituste korraldamine, enese täiendamine, käsitööalastel üritustel osalemine ning käsitööhuviliste (ka seltside) omavahelise koostöö edendamine.

Kontaktisik: Imbi Karu, 56956639, imbi.karu@mail.ee
Silvia Aarma, 5015975, silvia.aarma@paidevald.ee
Address: Alliku 4-2; Türi-Alliku küla, Türi vald, Järvamaa 73602

Suuremad ettevõtmised 2012. aastal

Seltsis töötab keraamikaring (saab kokku igal nädalal); kudumisklubi (saab kokku korra kuus), Rahvarõiva Nõuandekoda (Paides) töötab projektipõhiselt ja praegu on koostamisel trükis Järvamaa rahvarõivastest 19.sajandil. Pidevalt on valmistamisel Järvamaa kihelkondade näidiskomplekte.

2012.a. juunis tähistasime oma 10.sünnipäeva tekstiiltrüki töötoaga. 1.detsembril külastasime Tõstamaa Käsitöömaja, kus valmistasime vanu jõuluehteid mereroost. Enne Tõstamaale jõudmist külastasime ka Pärnu Gildihoonet. Selts korraldas Türi lillelaadal moeetenduse „Taimest tulnud“ ja ka käsitöönäituse. Hoidiste ja käsitöönäitus oli ka sügislaada ajal Türil.

Koostöö teiste institutsioonidega: koostöös MTÜ Rahvarõivas valmib Harju-Jaani kihelkonna naise vanem rahvarõiva komplekt, mis jääb MTÜ-le Rahvarõivas.

Koos teiste Järvamaa seltsidega osaleti 27.oktoobril Koigis Järvamaa käsitööpäeval. Seal korraldasime Türi valla käsitöönäituse.

Õppereisi korraldamine mõnda Eesti käsitöökeskusse on andnud osalejatele positiivset suhtumist. Tore on vaadata, kuidas teised elavad ja ka seal korraldatav õppepäev on natuke teistsugune kui oma seltsis. Püüame seda edasi arendada ja mõelda välja huvitavaid kohti ning tegevusi.

Tore, et on jätkunud traditsioon Järvamaa käsitööpäeva läbiviimisel. See on küll seotud ERKL-i oktoobrikuus toimuvate töökodadega, kuid on siiski Järvamaa käsitöölistel võimalus omavahel kokku saada. Iga kord toimuvad ka käsitöönäitused, kus kogu Järvamaa valdade väljapaneku korraldavad oma valla käsitöölised.

2013.aasta tegevusplaan

Suuremad ettevõtmised: Seltsi Rahvarõiva Nõukojal jätkub koostöö MTÜ-ga Rahvarõivas. Samuti jätkavad tegevust keraamikaring ja kudumisklubi. Koostöös MTÜ-ga Veimevakk korraldame õppepäevi oma ruumides MTÜ Veimevakk Leader –programmi raames.

Plaanis on korraldada näitusi lillelaadal ja sügislaadal.

Kuna rahalised vahendid on piiratud, siis suuri ettevõtmisi ei plaani. Projekte koostame vastavalt vajadusele ja võimalistele.

Juulis toimub Sõrandu Seltsi eestvedamisel Koigis kangakudujate ja käsitööpäev. 26.oktoobril toimub Järvamaa käsitööpäev Kareda vallas, kus töötavad kindlasti ka käsitöökojad ERKLi aastateemal.

LÄÄNEMAA JA VORMSI

Käsitööühendused

Jr k. nr.	Ühenduse nimetus	Asukoht	Kontaktisik	Tel.	e-mail	Valdkond
1	Rannarahva Kultuuriselts	Ridala vald	Silvi Saarlo	5394111	perekond.jogisoo@mail.ee	Kudumid
3	Lõuna-Läänemaa Käsitööühendus	Lihula vald	Epp Kärvet	56227891	patse@hotmail.ee	
4	Matsalu Saviseltsing	Lihula vald	Marje Loide	56157420	marjeloide@yahoo.com	
5	Lihula Rahvakunsti Seltsing	Lihula vald	Kaja Kivisalu	5060620	kivisalu@uninet.ee	
6	Virtsu Käsitööseltsing	Hanila vald	Heli Riive	4775251	heli.riive@mail.ee	
8	Rõude Küla Selts	Martna vald	Inda Mölder	53308033	indamolder@hotmail.ee	Vaibad
9	Martna Päevakeskuse Seltsing	Martna vald	Marju Kasterpalu	5039961	lasteaed@martna.ee	Klaas, portselan, siid
10	Vatla Külaselts	Hanila vald	Helju Viikmann	53804536	helju.viikmann@mail.ee	Õmblus
11	Palivere Naisseltsing	Taebla vald	Urve Sikemäe	53947122	kabelimagi@gmail.ee	Klaas, portselan, siid
12	Kullamaa Käsitööselts	Kullamaa vald	Maarja Jõevee	5257347	imbist@hotmail.ee	Klaas, portselan
13	Läänemaa Kunstivara	Haapsalu	Aita Mölder	5093749	aita@kunstivara.ee	Maalikunst
14	Läänemaa Käsitööliste Ühing	Haapsalu	Marju Heldema	56158119	marju.heldema@mail.ee	Käsitöö arendamine, koolitused
15	MTÜ Risti Rahvaselts	Risti vald	Thea Trummal	55672349	thea@risti.ee	Klaas, portselan
16	Noarootsi käsitööring	Noarootsi vald	Janne Raba	55952846		
17	Haapsalu Käsitööselts	Haapsalu	Mirje Sims	51981965		Haapsalu sall, käsitöö
18	Ehte Kunsti- ja Käsitöökoda	Haapsalu	Aide Leit-leppmets	56600383	aidell@hotmail.ee	Käsitöö müük
20	Risti Käsitööring	Risti vald	Ülle Reinbach	56683424	ulle@risti.ee	
22	Vormsi Käsitööselts	Vormsi vald	Kristina Rajando Eha Salus	53936359	eha.salus@gmail.com	
23	Nõva Huvikeskus	Nõva Vald	Margarita Erit		eritrita@gmail.com	

Käsitööettevõtjad

1. Marimirt OÜ	6. FIE Epp Kärvet
2. Liivia Leškin	7. FIE Henry Pähn
3. FIE Urve Sikemäe	8. FIE Angela Essmann
4. FIE Tiina Kannistu	9. Lääne Kadakas
5. Haapsalu Kutsehariduskeskus	10. FIE Maarja Jõevee

Paikkonna arvestatavad käsitöökauplused

1. Ehte Kunsti- ja Käsitöökoda, Ehte 4, Haapsalu	4. Lihula käsitööpood
2. Kauplus <i>Marimirt</i> Haapsalu Karja tn.14	5. Üdrumaa käsitööpood
3. Kauplus <i>Kift</i> Haapsalu	6. Kauplus <i>Ehe ja ehtne</i> Karja 4, Haapsalu
	7. Kauplus Käsitöö Karja 16

Läänemaa Käsitöölise Ühendus

Asutamise aasta – 2005

Kontaktisik Marju Heldema, Tel. 561 58119, marju.heldema@hkhk.edu.ee või marju.heldema@mail.ee Keedika küla, Oru vald, Läänemaa 91005

2012 aastaaruanne

Käsitöölise Ümarlaud 19.04

Haapsalu pitsi päev 05.08.2012

Mardilaat Helsingis.

Teema-aasta taimest tulnud.

27. oktoobril- käsitöökojad üle maa.

2013 maakonnas korraldatavaks kohalikke tippmeistrite käsitöönäituseks.

2014 toimub Tallinnas üle -eestiline käsitöönäitus.

Ülevaade käsitöökirbukast 13.04

Käsitöökirbukas 13.04 Haapsalu Kutsehariduskeskuses

Haapsalu salli päev 05.augustil Haapsalu Promenaadil. Sallipäeval peeti traditsioonilist pitsikudumise võistlust. Oli Haapsalu salliteemaline näitemäng, moedemonstratsioon pitsimustriliste kudumitega. Meistrid viisid läbi salliraamimise õpituba. Kohal oli hulk erinevaid pitsimeistreid.

Pidulik lõpetamine toimus Kuursaalil.

Käsitöökojad. Lääne maakonnas toimusid ehtekojad viies kohas ja viie erineva organisatsiooni läbiviimisel. Kahjuks ei toimunud kõik käsitöökojad 27.10, sest see ei olnud erinevatel põhjustel võimalik.

Käsitöökojad toimusid:

1. Nõva Huvikeskus
2. Rõude Kangrupesa,
3. Vatla savi- ja lapikoda,
4. Kullamaa Käsitööselts
5. Haapsalu Käsitööselts

Probleem. Me teeme kõike seda põhitöö kõrvalt ehk 1/10 jõuga.

Koostöö erinevate organisatsioonidega: Haapsalu Linnavalitsus (meil on väga vedanud), Lääne Maavalitsus, Läänemaa Turism, SA Haapsalu Piiskopilinnus, Läänemaa Arenduskeskus, Haapsalu kultuurikeskus, Haapsalu Kutsehariduskeskus

2013. aasta tegevusplaan. Suurim ettevõtmine. 05.08. Haapsalu salli päev

VORMSI

Paikkonnas tegutsevad:

Käsitööühendused: MTÜ Vormsi Käsitöö Selts, MTÜ Kersleti Ateljee, MTÜ Vormsi Püha Olavi Gild

Käsitööettevõtjad: -

Käsitöökauplused: Rälby veski Rälby külas, Vormsi Talumuuseum Sviby külas, Vormsi Käsitöö Seltsi Käsitöötuba Hullo külas

Infopunktid: Infopunkt Külakeskuses Hullo külas

VORMSI KÄSITÖÖ SELTS

Ajalugu

Vormsi Käsitöö Selts (VKS) loodi 31.04.2000

Seltsi peaülesandeks on kohaliku kultuuripärandi väärtustamine ja tundmaõppimine ning läbi ühistegevuste traditsioonilise käsitöö, elulaadi tutvustamine. Kultuurilise ja ajaloolise eripära hoidmiseks ja edasikandmiseks tegeleb VKS saare loodusressurssidel põhineva ja saarele sobivate traditsiooniliste käsitööoskuste taaselustamisega ning nende kohandamisega uutesse oludesse.

Kontaktisik:

Kristina Rajando, 56616395, kristina.rajando@gmail.com

Vormsi Käsitöö Seltsi kodulehekül: www.bindbongen.ee

Postiaadress:

Hullo küla Vormsi vald 91301 Läänemaa

kristina.rajando@gmail.com

2012. aasta tegevusaruanne

Vormsi Käsitöö Selts on üks vabatahtlike ühenduste hulgas, kes toetab oma tegevusega kohalikku algatust märtsikuus toimuva omakultuuripäeva pidamiseks. Sedakorda siis juba 5. korda. Vormsi Käsitöö Selts kogus seekord kokku kohalike meeste käsitööd ja esitles neid kultuuripäeva näitusel. Huvitavaid tegijaid ja leide jätkus uudistamiseks kõigile.

09.juunil toimus Vormsi Käsitöö Seltsi oluline sündmus „Rahvarõivas elab!“. Selle päeva peategelasteks olid Vormsi Põhikooli 9.klassi lõpetajad **Hanna-Stiina Maripuu ja Liis Põder**, kes tutvustasid omavalmistatud Vormsi neiu rahvarõivakomplekte. Rõivad valmisid koostöös Vormsi Põhikooli ja Vormsi Käsitöö Seltsiga kolme aasta jooksul tüdrukute käsitöötundides seltsi liikme Ene Rand juhendamisel.

Täitus üks unistustest – siduda paikkondlik traditsioon kohaliku põhikooli õppetegevusega ning luua nähtav traditsiooni järjepidevus. Rahvarõiva päeva rikastasid veel näitus erakogudes olevatest Vormsi endisaegsetest rahvarõivaesemetest ja Kristina Rajando loeng Vormsi neiu/naise rõivastusest/traditsioonidest. Tänapäevast, Vormsi naiserõiva ainetel valminud taaskasutuskollektsiooni esitles TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia vastne lõpetaja Triin Amur.

9.-15.juulini toimusid Vormsi Käsitöö Seltsi eestvedamisel ERKL-i taimse *taimest tulnud* teemaaasta raames õpikoda „Nõges – põhjamaa siid“. Lisaks Eelike Virve poolt juhitud põnevatele nõgesekiu töötlemise protsessidele/katsetustele toimetati ka turba- ja villakiu töötlemisega. Protsessid ja tulemused vormusid ERKL-i kiuaasta ülevaatenäituseks „Põhjamaade siid ehk kõik nõgesest“, mida tutvustati Eesti Käsitöö Maja galeriis 26.09 – 14.10 ja mardilaadal Saku Suurhallis.

02.-05.08. kohtusid saarel Tartumaa TuleLoo ühingu tegusad naised ja Vormsi Käsitöö Seltsi naised, et tutvuda ning üheskoos otsida võimalusi käsitööelu elavdamiseks ja edendamiseks. Seekordse „Käsitöökojad üle Eesti“ raames toimus 26.-28.10 vitspunutiste kursus Margus Rebase juhendamisel.

Olulise ettevõtmisena tuleb nimetada ka teistkordset, VKS-i kolmeliikmelise delegatsiooni Vormsi rahvarõiva ainelist uurimisreisi Rootsi, Nordiska Museetisse. Kaasatoodud info ning kohapeal loodud sõprussidemed on edasiviivaks sisuliseks uurimistegevuseks väga olulised. Sel aastal täitus ka meie unistus seoses oma ruumidega. Vormsi vastvalminud külakeskuses on nüüd Vormsi Käsitöö Seltsil selle maja kõige ilusamad, omad ruumid. Koos, ühtedes ruumides toimetavad taaskord mitu põlvkonda- põhikooli õpilastest kuni pensionärideni välja. Ruumisisustus on veel valmimisel, kuid teotahtelisi inimesi selline väike nüanss küll ei takista.

Vaatamata igati kordaläinud aastale näeme veel mitmeid arenguvõimalusi. Olulise teemana võtame edaspidi vaatluse alla kodulehekülje ning kõik esemete müügiga seonduvalt (kvaliteet, materjalid, pakend, etikett).

2013. aasta tegevusplaan

Peale nii töist aastat on plaan toimida rahulikult. Tegeleda pigem seltsi kui organisatsiooni tugevdamisega ning tihendada koostööettevõtmisi erinevate ühingutega. Käesoleva aasta plaanide hulka kuulub kindlasti ka koostöö Vormsi Põhikooliga, et põhikooli tütarlapsed saaksid oma käsitöötundides edukalt tegeleda Vormsi rahvarõivaste valmistamisega. Loodame, et ka Vormsi Põhikooli poiste tööõpetuse tundide sisu saab olema omakultuurikeskne. Lisaks võtame ette veel puuduolevate rahvarõivaelementide (sõba, suurrätt) arendused ja kudumiskursused.

LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA

Käsitööühendused

1. MTÜ Huviselts <i>Elujoon</i>	6. Tudu Käsitöötare-muuseum
2. Muuga Maanaiste Selts	7. Viru-Nigula käsitööring
3. Jäneda külaelu Arendamise Selts	8. Lehtse Käsitööseltsing
4. Tamsalu käsitööring	9. Lehtse Käsitööseltsing
5. Tapa käsitööring	10. Moe külaselts
	11. Lahemaa Käsitöökoda

Käsitööringe ja seltse võib olla rohkem, sest kõik ei pruugi oma tegevusest meile teatada.

Käsitööettevõtjad

1. Aale Käsitöö OÜ	8. Eve Sisa Ateljee
2. Viru Käsitöö Salong OÜ	9. Jaanioja Mamsli Mängumaa
3. Lõnga Liisu OÜ	10. Ülle Murula FIE
4. Mirelle Käsitöö OÜ	11. Ene Inno FIE
5. Red Pearl OÜ	12. OÜ Ogalind
6. Marit Käsitöö OÜ	13. Mäehansu talu
7. Liliina OÜ	14. AS E.Strauss

Käsitöökauplused

1. Viru Käsitöö Salong	6. Mirelle Käsitöö kauplus
Põhjakeskuses
2. Marit Käsitöö	7. MTÜ Huviselts <i>Elujoon</i> kauplus-
töötuba Põhjakeskuses
3. Täpiline Tuba	8. Renate Kunstisalong
4. Joller Grupp hooajaline kauplus
Sagadi mõisas	

5. Jäned Käsitöökeskuse hooajaline
kauplus

Infopunktid

Viru Käsitöö Salong Pikk 16 Rakvere
Jäned Käsitöökeskus

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts

Selts asutati 1999. aastal. Tegutsemisaastate jooksul oleme algatanud mitmeid käsitöölaseid liikumisi, osalenud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu töös, korraldanud näitusi, konkursse, koolitusi jpm.

Kontaktisik: Kersti Loite Tel. 5143795, kerstiloite@hotmail.com
Pikk 16, Rakvere 44307

2012. a. tegevusaruanne

9.-10. juunil osalesid ja aitasid paljud meistrid kaasa Rakvere linnapäevade raames toimuvale Pika tänava laada õnnestumisele.

Koostöös Käsitööliidu ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiaga jätkus projekt „Käsitööga tööle 2“, kus koolitust saavad töötud ja üle 1,5. a. lapsega kodus olevad emad. Projekt kestis kolm aastat ja lõppes 2012.aasta kevadel.

Augustis algas uus projekt „Vanemaealiste lõimimine käsitööturule“ koostöös TÜ Viljandi KA ja Käsitöö Liiduga, kus käsitöölaseid õpetust saavad 50-74.aastased töötud või pensionärid. 18.-19.augustil pildistasime Virumaa rahvarõivaid Võsul Jaanioja käsitöötalus. Lisaks toimusid mitmed huvitavad töötoad, näitused ja loengud huvilistele.

27. oktoobril toimus Jaanika Saare meistriklass Võsul Jaanioja Käsitöötalus seoses ülevabariigiliste käsitööpikodadega.

8.-11. novembril kaunistasid paljude Lääne-Virumaa meistrite tööd Mardilaada väljapanekuid Saku Suurhallis. Mardilaadaks saime valmis ka infovoldiku Virumaa Kunsti ja Käsitöö Seltsi meistritest ja koostööpartneritest.

16. novembril korraldasime ühiskülastuse Tampere käsitöömessile Soomes. Osa võttis 10 käsitöömeistrit ja –huvilist.

Lisaks eelpool mainitule oleme osalenud Käsitööliidu ettevõtmistel.

2013. a tegevusplaan

2013. a. soovime jätkata juba traditsiooniliste ettevõtmistega, nagu konkursi „eesti-maavillane“ maakondliku vooru ja näituse korraldamine Lääne-Virumaa Keskraamatukogus 2.-14.mail.

Jätkub projekt „Vanemaealiste lõimimine tööturule“.

8.-21.oktoobril näitavad Lääne-Virumaa meistrid oma uusloomingut käsitöö galeriis Tallinnas.

Tahame edasi arendada Virumaa Kunsti ja Käsitöö Seltsi kodulehte, mille esialgse kondikava saime valmis eelmisel aastal.

JÄNEDA

Paikkonnas tegutsevad:

Käsitööühendused ja seltsid Jänedal, Lehtses, Käravetel, Amblas, Aegviidus, Tapal ja Ardus.

Infopunkt: Jäneda Käsitöökeskuses.

Müügikohti ja ettevõtjaid: Jäneda Käsitöökeskus, Tapal Marika töötuba- pood, OÜ Spets HS – puukujud, suvel üle-eestilised suurüritused Jänedal.

KÄSITÖÖÜHENDUS MTÜ Loometöö

Loodud 30. märtsil 2006.a. Rahvusliku käsitöö koolitus on toimunud järjepidevalt alates 1.01.2003.a. Jänedal. Täitus 10 aastat meie tegevust koostöös Rahvakultuurikeskusega.

Meie eesmärgiks on õpetada ja taastada rahvariie tegemiseks vajalikud õiged oskused. Neid oskuseid kordkorralt suurendades, laiendades ja propageerides tegijate hulgas, kollektiivide kaudu ja individuaalselt. Sellega loodame parandada kaunite ja mitmekesiste rahvariie õiget kasutamist pidulikel sündmustel ning loodame täiendada õigete oskustega õpetajate ja valmistajate rida.

Kontakt: Luule Nurga tel. 5287107, luulekodu@gmail.com, www.loomekool.eu

Adress: Jänedal, 73602, Tapa vald, Lääne-Virumaa

2012. aasta

Jätkasime rahvusliku käsitöö s.h. rahvariie tegemise koolitusega. Korraldasime õppetööd kokku 208 tundi, mis on meie tegevuse ajaloos üks sisutihedam aasta.

Koolituste teemaks oli peamiselt rahvuslik käsitöö - rahvariie valmistamine, mille hulka mahub ka vööde kudumine, niplispits ja kanga kudumine. Sellel aastal lõpetas üks grupp rahvariie valmistajaid ja kohe alustasime uue grupiga, kuhu tuli eriti palju osalejaid.

Selle aasta huvitav päev oli *taimest tulnud* aasta raames õppepäev taime trükk riidele „Päikesetrükk” Soome käsitöö tegijate juhendamisel, grupi juht Pirjo Suomi.

Valminud komplektidest ja töödest oleme välja pannud näitused. Viimane selle aasta rahvariie valmistajate kooli lõpetajate töödest oli üleval 27.okt. 2012.a. kuni 13. jaan. 2013.a. Õpetust saanud inimesed on heameelega valmis Jänedal suurürituste nõuandeid jagama.

2012.a. valmis Ambla khk. vana aja riietuse uuringutest II osa. Töötame praegu III osaga.

Rahvusvahelise Grundtvigi projekti raames käis ka Jänedal grupp niplajaid Prantsusmaal.

Oleme liikmed Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidus, Tapa Arenduskojas.

Hea koostöö on Rahvakultuuri Keskusega, OÜ Jänedal Mõisaga, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga, Tapa Arenduskojaga, Tapa vallaga, Ambla vallaga, Elitec Group OÜ-ga.

2013. aasta tegevusplaan

Jätkame rahvusliku käsitöö õpetamisega ja Ambla khk vana aja riietuse uuringutega. Osaleme edasi Grundtvigi rahvusvahelises projektis pitsidega.

PÕLVAMAA

Suuremad käsitööühendused

1. Käsitöökeskus TSUNFT
2. Põlva Käsitööklubi
3. Räpina Käsitöökoda (Räpina Vabaharidusühendus)
4. Seto Käsitöö Kogo
5. Värska käsitööselts Kirävüü

Käsitööringid

1. *Ajaringi* Kanepi käsitööring
2. *Tõmblukkudega vihmavari* (Kanepi)
3. *Nipet-Näpet* käsitööring (Päri Selts)
4. Ahja *Kullaketrajad*
5. Kiuma Naiste Padjaklubi
6. Põlgaste kooli laste meisterdamine
7. Leevaku käsitööring
8. Linte Naiste käsitööring
9. Leevi rahvamaja käsitööring
10. Veriora käsitööring Liisu
11. Põlva Ühisgümnaasiumi poiste meisterdamine
12. Vana-Koiola padjaklubi
13. Rärna ÜG poiste ja tüdrukute käsitööring
14. Põlva ÜG poste tööõpetuse ring
15. Põlgaste Maaelu Seltsi käsitööring
16. Põlva perekeskuse meisterdamise tuba
17. Põlva päevakeskuse käsitööringid (kangakudumine, naha- ja kunstiring, õmblusring)
18. Viruskundra rahvariidering
19. NOBEDAD NÄPUD (Himmaste)
20. Rosma käsitöö tegijad
21. MANN-i Seltsing (Miiaste)
22. KEOMA MÕISA (Aarna)
23. VIRMALISE (Vanaküla)
24. Keraamikaring täiskasvanutele Savernas
25. Keraamikaring Valgjärvel
26. Saverna käsitööring, näputöö ja lapitehnika
27. Saverna käsitööring (kangakudumine)
28. Valgjärve käsitööring
29. Maaritsa käsitööring (kangakudumine)
30. Mooste kultuurimaja lille- ja käsitööring
31. Kauksi vaibakudujad
32. Mooste Keraamikasõprade Klubi

Käsitööettevõtjad

1. Mõisa Keraamika OÜ Kioma filiaal
2. Hurmioru Perering
3. Meistrite Maja käsitöötuba Rärinas
4. Piusa Savikoda
5. Seto Talumuuseum
6. Süvahavva loodustalu
7. Mooste Linakoja keraamikatuba
8. Kagu Kudujad OÜ

Infopunkt puudub, ajutiselt on ülesanded jagatud maakonna Rahvakultuuri Keskuse spetsialisti ja Põlva Käsitööklubi vahel.

Põlva Käsitööklubi

Klubi tegutseb 1993. aastast alates. Sellel aastal saame 20-aastaseks.

Meie eesmärgiks on hoida käsitöötraditsioone, õppida pidevalt midagi uut käsitöö vallast. Õppida ise ja õpetada teisi!

Kontaktisik: Mare Pöld, 53917587 marepold@gmail.com, polvakasitooklubi.blogspot.com/

2012.a. suuremad sündmused

Pannood-Põlvamaa muistendid -näitus Soomes, Kannuses Justuse galeriis 4-29 juunil ja sealt liikus edasi Oulu, kus oli suur käsitöönäitus. Näitusest on väga head arvustused, mis ilmus Kohalikus lehes Kannuses.

Näitused

Lapimaalide näitus meie klubi liikmete (Mare Põld, Pille Kaarsalu, Anne Pugast, Taivi Kaldma, Kaire Lihtsa) töödest

Koolitused

Pihuloomad- juhendaja Heli Raidla

Arhailise tikandiga mõnusad mänguasjad

Lapimaalid- Mare Põld

Ilusatest kangastest valmistasime lilli ja kujundasime sellest lapimaali. Kasutasime erinevaid teppimistehnikaid.

Taimetrükk- Mare Põld, Kaire Lihtsa. Trükkimine korjatud puu ja taime lehtedega.

Vilditud lambad-Maaja Kalle. Väga mõnusad kingitused

Pakutrükk-Maaja Kalle

Käsitööõpetaja Voldemar Ansi valmistas meile pakud millega trükkisime kinkekotte.

Üleriigilise käsitööpäeva raames õppisime taimedega maalimist. Taimedega värvitud lõngadest õpetas Reet Pettai paelu punuma. Tema vend Peep Tobreluts õpetas taimsest materjalist paberit valmistama.

Heino Hiiesalu juhendamisel tegime looduslikest materjalidest maale. Käiku läksid kasetoht, puukoor, sammal, kuivatatud taimed.

Vöökudumine-Pille Kaarsalu

Külastused

Vabariiklikud käsitööpäevad Olustveres ja Viljandis.

Külastasime erinevaid käsitöökodasid: klaasi-, savi-, lapi-, ja kaleivakoda.

Tutvusime Heimtali ringtalliga kus vanade müüride vahel on kaasaegne spordikompleks.

Saime osa Heimtali Muuseumist ja nägime suurepäraselt Anu Raua loomingut.

Põlva Käsitööklubi tööplaani 2013.a

Jaauar Vitste kudumine-Maaja Kalle

Konkurs eesti-maa-villane õppepäev Tartus

Veebruar Vilditud sussid-Taivi Kaldmaa

Lapipiltide näitus Põlva Keskraamatukogus.

Märts Alustame Haapsalu salli kudumist-Heli Raidla

Aprill Viltimise kursus.

Vanade asjade uus elu.

Mai Vabariiklikud käsitööpäevad Võrus

Juuni Klaaspärlid, ehete valmistamine

Juuli Külastame keskaja päevi Tallinnas

September Lapiteki kursus(algajad)-Mare Põld

Oktoober Taimetrükk, pakutrükk

Üleriigiline käsitööpäev

November Keraamikakursus. Kausid vanade pitsidega. Juhendaja Mati Kuusing

Detsember Klubi näitus tehtud töödest.

PÄRNUMAA JA KIHNU

Käsitööühendused

Maarja-Magdaleena Gild
Tõstamaa Käsitöökeskus
Pärnu Pitsistuudio
MTÜ Lüster
Varbla Rahvamaja käsitööring
Paikuse Huvikool
MTÜ Pärnu Rakenduskunsti Ühing
MTÜ Virula Käsitööselts
MTÜ Slaavi Kultuuriühing Jaroslavna Pärlikoda
Külaselts Iris

Käsitööettevõtjad

Maarja Magdaleena Gildis tegutsevad:
www.maarjamagdalenagild.ee
Eddi Potitehas - keraamika- Eddi Leet
Kadri Tekstiilikoda - siidimaal, tikandid, kostüümid- Kadri Rebane
Raina Villapildid - nõelviltimine - Raina Subi
Endla Disain - taaskasutus, fantaasiaehted - Endla Murd
Nukukoda - nukud - Kristel Pajos, Julia Toots, Kati Koppel
Varakamber - viltimine, mikro-makramee, Stella Laur, Karin Lasn
Rebase puu ja kivi koda - vitstest ja ajalehest korvid, kivilõige- Margus Rebane
Õmbluskamber - heegeldamine, õmblemine - Maire Kajo
Moshi - käsitsi segatud kehaholdustooted - Kristine
Vaibakoda - telgedel kudumine, ketramine - Mare Pernik, Liis Luhamaa
Helle Savituba - käsitsi vormitud keraamika - Helle Tõlp
Signe Nahakoda - nahkköide - Signe Taremaa
Tage Loovusekamber - taaskasutus - Tage Talvoja
2 Vaasi - puidule maalitud sisustuselemendid - Helje Vaas
Kirsti Ehted - väärisehted - Kirsti Tuum
Ene 7 Asja - siidimaal, ehted, mänguasjad - Ene Riso
Klaasikoda - sulatatud klaasist küünla- ja seebialused - Leili Kokk

Etskae OÜ - keraamiliste ja pronksehete valmistamine, töötoad, osavõtt näitustest - Kristi Tuhkru-Tamm, etskae@gmail.com, www.etskae.webs.com, www.facebook.com/etskae.ee
Eesti Rahvariiete Konsultatsioonituba Pärnus (rahvariiete valmistamise kursused)- Marvi Volmer - marvi.volmer@mail.ee
FIE Maire Bristol - käsitööehted ja maalid - mkoosel@hotmail.com, www.bristolArt.eu
Pilvi Kase - rahvariiete valmistamine - pilvi.kase@gmail.com
Eve Varik - kangakudumine, võrkvööd, rahvuslik käsitöö evevar@hotmail.ee
OÜ Yarila - kaubad pärlipunumiseks, tikkimiseks, õmblemiseks. Varvara Jerilova yerilla1@yandex.ru, www.yarila.ee
Heini Pilliparandus - pillid ja mööbel - Heini Soobik soo7@hotmail.ee

Käsitöökauplused

Maarja-Magdaleena Gildi pood Uus 5 Pärnu
Pärnu Käsitöö Salong Vee 6 Pärnu
Vuhti Galerii Ringi 40 Pärnu

Suveniir OÜ Ringi 5a Pärnu
Vikero kauplus Hospidali 3 Pärnu
Venuse Bastioni Sepikoda Vallikäär, Pärnu
Kirju lamba pood Rüütli tn. Pärnu

Infopunktid

Maarja-Magdaleena Gild Uus 5 Pärnu

MAARJA-MAGDALEENA GILD

Kontaktisik: Kadri Rebane 55588187 kadrirebane1@gmail.com

Address: Uus 5 Pärnu 80010 www.maarjamagdaleenagild.ee

2012. a. tegevusaruanne

Läinud aastal oli meie põhitähelepanu igapäevasel loomingulisel ja tootmistegevusel. Töötame keskusena, mille kojad on külastajaile avatud uudistamiseks ja ostmiseks viiel päeval nädalas. Lisaks on valik meistrite tooteid gildi poes. Etteregistreeritult ootame nii lapsi kui täiskasvanuid ise töötubadesse erinevates tehnikates kätt proovima. Aasta lõpust alates soovime külastajaile pakkuda võimalust tulla reedeti ja laupäeviti valik- töötubadesse eelneva registreeringuta.

Aasta oli väga hea näitusetevõttes toimus mitmeid ühiseid ning huvitavaid personaalnäitusi. Aprillis viis gild oma ühise näituse Soome Kokemäki käsitöökeskusesse. Suurel ettevõtmisel osales 22 gildi meistrit üle 80 tööga. Koostööpartnerid Soomest olid oma kauni näitusega meie juures vastukülaskäigul augustis. Maikuu toimus gildi ühisnäitus Pärnu Haigla galeriis. Mitmel korral oli Eesti Käsitöö Maja galerii Tallinnas Pikal tänaval pärnakate loomingu päralt. Juulis naha-, tekstiili- ja ehtekunst Signe Taremaa, Kadri Rebase ja Kirsti Tuuma näitusel "Läbi aja ühendatud". Septembris sai samas imetleda Margus Rebase kivilõikeid ja punutisi. Personaalnäitusi oli teistelgi, produktiivseimaks Raina Subi, kel oli läinud aastal 10 näitust erinevais paigus üle Eesti.

Erialastest saavutustest väärib esile tõstmist keraamik Eddi Leedi esikoht Baltimaade XIII lahtistel savitreimisevõistlustel.

Gildi villapiltide meister Raina Subi andis koostöös Maalehe Raamatuga välja nõelviltilmise käsiraamatu "Villapallist villapildini". Ketrajatelt Julika Roosilt ja Liis Luhamaalt ilmus raamat "Villast lõngani" koostöös ERKL ja ajakirjaga *Käsitöö*.

Rõõmu teeb, et gildi kunstnikud ja käsitöölised on jätkuvalt huvitatud enesetäiendamisest, pannes end erialaselt proovile konkurssidel nii Eestis kui ka välismaal, samuti osaletakse aktiivselt loomeettevõtluse koolitustel.

Gildi koosseisus toimus muudatusi. Muusikakamber lõpetas tegevuse, kuid muusika on meiega edasi: gildiga ühinesid pärimusmuusikud Loovus- Looduskojast Rannarada. Meiega liitus joogapraktikaid ja elulaadikoolitust viljelev Sangat Studio. 2 Vaasi laiendas oma tegevust, sisustades populaarsete laste meisterdamistubade jaoks eraldi ruumi.

Pärnu XV Gildipäevad olid juubelihõngulised ja senisest võimsamad. Kutsusime osalema meiega sarnased ühendused Eestist ja kaugemaltki. Kaht meeleolukat päeva Pärnu südalinnas iseloomustasid kvaliteetne käsitöö, hea eesti toit, laul ja tants Steineri aia laval ning ümbruskonna tänavatel. Erilise kingituse tegid gildipäevadel gildile sepad Gunnar Varese juhtimisel, rahva silme all valmis seppade ühistööna trepikäsipuu gildile. Kuuma rauda sai vajutatud sõnum COR AD COR LOQUITUR, mis eesti keeles tähendab "südamest südamesse". Meie meistrid kauplesid aasta jooksul paljudel laatadel üle Eesti, ka Mardilaadal. ERKL läinud aasta temaga "Taimest tulnud" seondus meie veebruarikuine projekt "Hõissa, pikad vastlalinad!". Toimus põhjalik ja põnev loeng linakasvatusest Pärnumaal läbi aegade,

lektoriks Ülli Kont Pärnu muuseumist. Selle käigus saime tutvuda kunagise Pärnu Linakombinaadi tootenäidistega alates vabriku asutamisest. Ketraja Merike Bakhoff õpetas soovijaile linakiu ketramist ning oli samasse vaatamiseks-näppimiseks välja pannud väikese näituse erinevatest taimsetest kiududest. Lastele panime kokku vastlateemalise laulumängude õppimise ja meisterdamise töötoa. See oli väga populaarne, osalejaid 80.

Gildi ruumides on aasta jooksul toimunud mitmeid huvitavaid näitusi, nende hulgas projekti "Käsitööga tööle" lõputööde näitus. Meie maja on hinnatud koht kontsertide, seminaride, koolituste läbiviimiseks. Et väärtustame ehedat ja kvaliteetset igas eluvaldkonnas, sai suvehooajal osta kohalikku värsket kraami Steineri aias perioodiliselt toimunud taluturul.

2012 aasta lõpu seisuga töötab majas 19 koda, tegutseb 24 meistrit, lisaks abilised ja praktikandid.

Koostöö teiste institutsioonidega

ERKL, Pärnu LV, Pärnumaa Ettevõtlus- ja arenduskeskus, Pärnu Rakenduskunsti Ühing, Pärnu ja Pärnumaa koolid ja lasteaiad, Pärnu Kunstikool, Pärnu Muuseum, SA Pärnumaa Turism, Loomering, Taluturg, Pärnumaa turismiklaster, kohaliku käsitöö ettevõtjad, seltsid, ringid, ühendused. Maarja-Magdaleena Gild on jätkuvalt hinnatud praktikakoht.

Mis on läinud hästi, kus on areguruumi

Mitmete meistrite puhul oli märgata tuntavat loomingulist edenemist, korraldati näitusi ning esineti edukalt rahvusvahelistel konkurssidel. Gild kui organisatsioon otsib jätkuvalt oma kohta ja rolli nii Pärnu kui Eesti kultuuri- ja ettevõtlusmaastikul. On edusamme, aga ka pikk tee käia.

2013. aasta tegevusplaan

Igapäevane loominguline ja tootmistegevus kodades; arendustegevus; näitustegevus; Pärnu XVI Gildipäevad 2-3 augustil; aastaringselt kursusi, töötubasid, näitusi, koostöö festivalide ja kultuuritegijatega Pärnus ning kaugemal.

Pärnu Pitsistuudio

Kontaktid: Birgit Pere birgit.pere@gmail.com 5076571, Eeva Talts eeva.talts@mail.ee

Nooruse Maja Roheline 1b www.noorusemaja.ee

Eesmärgiks õppida ja õpetada niplispitsi, nii eesti kui ka erinevate maade omi.

2012 toimus: juunis osalemine Hansapäevadel, festival "Valge öö romantilised pitsid", augustis õppereis Rootsi, septembris õppereis Kihnu.

2013 plaanid: juunis õppereis Kihnu, 2-4. aug. rahvusvaheline pitsifestival Pärnus Kuninga tänava põhikoolis, oktoobris näitus Pärnu Keskraamatukogus.

Tõstamaa Käsitöökeskus

Kontakt: Anu Randmaa, 56682283 anu@folkart.ee, www.teopaik.blogspot.com

Keskuse eesmärgiks on pakkuda huvitegevust kohalikele elanikele. Õpetada erinevaid käsitöötehnikaid ja luua tingimused tootmiseks neile, kel huvi oma käsitööd ka turustada. Möödunud aastal toimus Tõstamaa käsitöökeskuses erinevas vanuses huvilistele koolitusi mahus 500 akadeemilist tundi. Tutvustasime oma tegevust külalisgruppidele mitmelt poolt Eestist peamiselt Eesti Maaturismi kaudu.

Avasime käsitööpoe, kus müüsimise vaid oma valla käsitööliste valmistatud toodangut. Septembris algas kuues maakonnas TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia projekt „Vanemaerialiste käsitöömeistrite lõimimine tööturule“. Pärnumaa grupp käib koos Tõstamaal, õpetatakse kangakudumist, silmuskudumist ning võöde ja paelte valmistamist.

MTÜ Slaavi Kultuuriühing Jaroslavna Pärlikoda

Kontakt: Varvara Jerilova 58094465 yerilla1@yandex.ru Pärnu, Rütli 25 II k.

Eesmärk: vene rahvakultuuri hoidmine, arendamine, propageerimine. Käsitööringid lastele ja täiskasvanutele- pärlipunumine, tikkimine, pehmed mänguasjad. Pidevalt toimuvad näitused, töötoad ja ringitöö.

2012 toimus: aprillis näitus "Õitsev pärliaed", näitus ja heategevusmüük Vene Gümnaasiumis; mais kõrvarõngaste näitus, juunis osavõtt Pärnu Hansapäevadest ja augustis Pärnu gildipäevadest, juunist augustini suve käsitöökool, novembris tikitud piltide konkurss-näitus.

2013 plaanis: jaanuaris alustab tööd tikkijate klubi, pidevalt töötavad ringid. Aasta algul mao-aastale pühendatud töötubade sari erinevates tehnikates palmikute õppimiseks. Novembris traditsiooniline suur tikandite näitus.

Külaselts Iiris

Kontakt: Tiina Kuum tina.kuum@gmail.com

Külaselts Iiris tegutseb Allikukivi raamatukogus jõudsalt edasi.

2012. a. toimus:

1. Seltsi rahvas Heimtali käsitöölaadal 12.mail. Viljandi Kultuuriakadeemia näituse külastus Kondase keskus.
2. Selts korraldas töötoa ja oma toodete müügi Vango talus talupäeval.
3. 21. juulil - osalemine Kilingi- Nõmme linnapäevade laadal.
4. 14- 16. septembril organiseeris Juta Rea suure käsitöönäituse "Taimede ja seentega värvitud", kus olid esindatud kõik meie kandi käsitöömeistrid. Näitus oli avatud Voltveti koolituskeskuses seenenäituse juures.
5. Osalemine Kilingi-Nõmme jõululaadal.

2013. aastal on soov osa võtta kõigist kohalikest üritustest. Plaanis on tutvuda Mulgi käsitöötraditsioonidega ja seltsidega naabervaldades.

Töö käib selle nimel, et toimuks suvel jällegi Saarde valla käsitööpäev, kus kõik tegijad kokku saaks.

Paikuse Huvikool

Kontakt: Monika Vaher 4452120 monika@haridus.eu, www.paikusehuvikool.eu

Paikuse Huvikool loob võimaluse kodukohas tegeleda loovaladega. Põhieesmärgiks on olla avatud, individuaalsust väärtustav, koostöövalmis ja muutumisvõimeline Paikuse valla loometegevuse keskus traditsioonilise kohaliku oskusteabe edasiandmiseks. CARPE DIEM – kasuta aega!

Kasuta aega oma annete arendamiseks ning uute teadmiste ja oskuste omandamiseks igas vanuses.

2012. aastal ootasime oma kooli täiskasvanud õppijaid maalima, käsitööd tegema, keraamikakunsti õppima. Kevadel said tunnistuse 58 huvilist. Samuti toimus mitmeid lühiajalisi kursusi: masinviltimine, pildi siirdamine kangale, paeltikand, köitekoolitus kunsti- ja käsitööõpetajatele, vintage kaartide tegemine, salvrätikutehnika kasutamine sulatatud klaasil.

2013 jätkame eespool nimetatud erialadega. Sel aastal saab taas õppida klaasikunsti ja avame puutöö eriala, mis ennekõike on mõeldud meestele, kuid oodatud on ka „õrnem“ pool.

Pärnumaa aruande koostas Kadri Rebane.

SA Kihnu Kultuuriruum

Kontaktisik Mare Mätas. Tel. 50 71 453

Aastal 2012 toimus käsitöömüük kõige suuremas mahus muuseumipoe vahendusel, samuti tegeleb käsitöö müügiga ja meistrite tutvustamisega internetipood Kihnu Kauba Maja. Suvekuudel tegutseb endiselt Lohu käsitööpood.

Samuti on võimalus külastada suvel Mõnu käsitöötalut, kus on väljas Härma Roosi elutöö näitus-müük. Kohapeal saab osa võtta Roosi õpitubadest.

Käsitöö müügiga tegeleme ka väljaspool Kihnut: Mardilaat Saku Suurhallis, jõululaat Pärnu Keskuse platsil, Kihnu jõululaat Uue Kunsti Muuseumis.

Jätkuvalt toimusid käsitöölaliste kohtumised ja õpitoad Kihnus.

Samuti jätkub naiste üläljõstmise muuseumis. Lisandunud on tüdrukute üläljõstmise, mille eesmärk on noorte kaasamine vanade käsitöövõtete elavana hoidmise juurde.

Sügisel, oktoobris toimus muuseumis töötuba „Taimest tulnud“ teemast tulenevalt, taimedega lõnga värvimine ning sellest lõngast kihnuainelise ehte valmistamine.

RAPLAMAA

Käsitööühendused

1. Seltsing Vaiba-Liine – Piret Kuutok – 18 inimest
2. Kabala kunsti- ja käsitööseltsing – Katrin Grichin – 7 inimest
3. MTÜ Wäega Wärk –Eve Burmeister – 14 inimest
4. MTÜ Kovanäpsel –Esne Ernits - 16 inimest
5. Laukna Naisselts – Vaike Post - 9 inimest
6. Seltsing Vaiba-Liine – Piret Kuutok – 18 inimest
7. Kabala kunsti- ja käsitööseltsing – Katrin Grichin – 7 inimest
8. MTÜ Wäega Wärk –Eve Burmeister – 14 inimest
9. MTÜ Kovanäpsel –Esne Ernits - 16 inimest
10. Laukna Naisselts – Vaike Post - 9 inimest

Käsitööettevõtjad

1. Alvar Heiste Sepikoda - sepised
2. Puraviku Tuuleveski OÜ -sepised
3. Honor KK OÜ -Mõisakeraamika
4. Klaasistuudio OÜ – klaasipuhumine, klaasvitraaž
5. Hansaklaas OÜ - Ülle Kull - vitraaž
6. FIE Ülle Ehrpais – lapitööd
7. FIE Ivi Sark – lapitööd, käsitööpood SÜSTIK
8. Kroon Puit OÜ – puidust tooted
9. Puupank OÜ – Valdur Tilk –puidust tooted,materjalid

Käsitööseltsing SÜSTIK

Käsitööalase tegevuse koordineerimine maakonnas, laatade, näituste ja koolituste korraldamine.

Kontaktisik: Ivi Sark ivi.sark@gmail.com, 5128931 / 4869281,
Aadress: Metsamajandi 8-6, 79517 Raplamaa Rapla vald

2012. aasta suuremad ettevõtmised

10.märts –naisettevõtjate päev Raplas
20.märts – õppereis maakonna käsitööettevõtjatele ja seltsidele
4.mai -õppereis Valgamaale
12.mai – X kevadlaat - melumess Raplas
Juuni-august –meistrikojad külapäevadel –Atla, Valtu ,Sulu
6.oktoober- sügislaat Raplas
27.oktoober –II üle-eestilised käsitöökojad Raplas
15.detsember – XI käsitöö- jõululaat Raplas

MTÜ KOVANÄPSEL

Kohila Valla NÄPutööliste SELts loodi 26.okt 2010. Seltsi põhikirjaliseks eesmärgiks on piirkonna käsitööliste ühendamine ja käsitöökultuuri propageerimine (sh Hageri kihelkonna käsitööpärandi kogumine ja tutvustamine ning käsitööliste enesetäiendamisele kaasaaitamine).

Kontaktisik: Esne Ernits, 55647719, kovanapsel@gmail.com , Kohila Kapa 1-11

2012. aasta suuremad ettevõtmised:

Jaanuar – masinkudumine
Mai – lapitehnika
Oktoober – erinevas tehnikas kindarandmete kudumine
November – pakutrükk
Detsember – lapitehnika
21. juunil korraldasime käsitöö-öö Kohilas Omamoodi kohvikus. Oma töödest rääkis tekstiilkunstnik Ehalill Halliste, õppisime mitmevärviga heegeldust, igäuks tegi veel oma kodust kaasa toodud näputööd, kuulasime Kadi Toomi laulu ja kohaliku luuletaja luuletusi.
29. september toimus meie eestvõttel VILLAPÄEV, kus Liis Luhamaa juhendamisel õpiti villast lõnga ketrama.

Koostöö teiste institutsioonidega

Koostöö on olnud Kohila valla erinevate asutustega hea, meie seltsilt on tellitud masintikandis ettevõtteloga meeneid. Oleme oma valla ühendustele valmistanud ühtsete logodega riidesemeid. Hea koostöö on olnud Hageri rahvamajaga, kus asuvad hetkel meie seltsi käsitöövahendid ja – masinad ja kus selts ühiseid kokkusaamisi korraldab.

Hea on see, et meie ühendus toimib hästi, meid tuntakse. Meilt tellitakse ka erinevaid käsitöoesemeid, seltsi liikmed teevad oma tööd vabatahtlikult, tasu saamata ja sel viisil kogume raha erinevate kursuste ja ettevõtmiste läbiviimiseks. Seltsi eesmärk on Kohilasse rajada käsitöömaja.

Lähiajal on plaanis luua ka oma internetilehekülg.

2013. aasta suuremad ettevõtmised

Töötubade korraldamine Hageri kihelkonnapäeval 15. juunil,
Käsitöö-öö Kohilas, augusti alguses
Jõulu-töötoad detsembris Kohilas

Seltsing Vaiba-Liine

Seltsing asutati 2005 a. lõpus 11 inimese poolt. Koome Tohisoo kangaklassis põhiliselt vaipu, sekka ka villaseid õlasalle ja muid tekstiile. Täna on seltsingu liikmete arv kasvanud 18-ni. Korraldame ka kangakudumisalaseid kursuseid.

Kontaktisik: Piret Kuutok, 56988410, piret.kuutok@mail.ee
Aadress: Viljandi mnt. 37, Kohila, Raplamaa, 79804

2012. aasta suuremad ettevõtmised

Kangakudumiskursuste läbiviimine.

Tohisoo kangaklassi 20 tegevusaastat – näitus.

Koostöö teiste institutsioonidega: tegutseme Kohila Koolituskeskuse ruumides, teeme koostööd ka Hageri naistetoaga ja MTÜ KOVANÄPSELIGA

Hinnang- mis on läinud hästi, kus näete arenguruumi. Kuna tegutseme tasa ja targu, oleme enda tegevusega rahul.

2013. aasta tegevusplaan: jätkukursuse läbiviimine edasijõudnutele.

MTÜ Wäega Wärk

Kontaktisik: Märjamaa Sauna 2, Eve Burmeister, 56157757, ewebur@gmail.com, wegawrk.wordpress.com

2012. aasta tegevusaruanne:

- Igal neljapäeval kell 18.00 tegutseb Märjamaa rahvamaja käsitööklassis käsitööring täiskasvanutele. Ringi juhendavad Eve Burmeister, Tiina Kokemägi.
- Etnoehte metallehistöö koolitus (november)
- Käsitöömeister Riina Paisu kirivöö koolitused (aprill, jaanuar)
- November-detsember 2012 käsitöönäitus Märjamaa rahvamaja LY Galeriis
- Üks kord kuus rahvalike tantsude õpitoad kohalike pillimängijate ja erinevate rahvamuusikute eestvedamisel
- Märjamaa Folgi käsitöölaadal töötubade läbiviimine ja käsitöönäituse-müügi korraldamine (august)
- 17.-19.07 Sulu külamajas Naiste Laager (käsitöö – läbiv teema arhailine tikand, pillimäng, rahvalaul ja rahvalikud tantsud), Kristina Ehini ja Sofia Joonsi etendus „Vormsi Perestroika“, käsitöönäitus etenduse külastajatele.
- Mardilaadal esinesid lõõtspillimänguga Eve Burmeister, Silvi Sisas ja Ave Sinikas.
- Lõõtspillimeisterdamise I-IV etapp (osalemas 12 lõõtsaehitajat)

2013. aastal jätkame traditsioonilisi tegevusi:

- Käsitööring neljapäeviti
- Suvine naiste käsitöölaager „Eesti naise seelik“
- Rahvalike tantsude õhtud
- Lõõtspillimeisterdamise koolitus
- Lisaks soovime koos Kullamaa ja Lihula käsitöolistega külastada Kihnu kultuuriruumi.

Kabala kunsti- ja käsitööseltsing

Asutatud 2006 aastal. Eesmärgiks aktiivne käsitöötegevus, koolituste läbiviimine, õppepäevade korraldamine. Seltsingu raames käib septembrist maini koos käsitööring. Eelmisel aastal oli liikmeid 9.

Kontaktisik: Katrin Grichin, tel: 5228982, e-post: katringrichin@gmail.com, kabalakasitoo.blogspot.com

2012. aasta tegevused:

- Iga-aastane hooaega kokkuvõttev näitus mais-juunis
- Fimo õpituba
- VII Kabala käsitööpäevad, kus õpiti tegema muhu susse.
- Heategevuse raames valmistati kolmandat aastat järjest valla koduste laste jõulupeo kingipakkidesse mänguasju.
- Kabala esimese advendiaja üritusel käsitöötubade korraldamine.

Teeme koostööd Raikküla vallavalitusega, kohalike MTÜ-ga.

Planeeritud tegevused on läinud hästi. Hea on näha, et käsitööringi lisandub iga aastal uusi noori käsitööhuvilisi naisi.

Tahaks käsitööringile väga oma ruume.

Teha rohkem üritusi, koolitusi oma piirkonna inimestele.

2013. aasta tegevusplaan

Suuremateks ettevõtmisteks jäävad kindlasti ühisnäitus mais-juunis, käsitööpäevade korraldamine. Samuti soovime jätkata heategevusega jõulude ajal. Teha jätkuvalt koostööd kohalike MTÜga. Plaanis on korraldada paar suuremat käsitööalast koolitust. Võimalusel väljasõidud käsitööüritustele.

Laukna Naisselts MTÜ

Loodud september 1999. Eesmärk: ühistegevuse algatamine ja aktiveerimine, Laukna ja selle ümberkaudsete külade ajaloo uurimine, naiste kultuurharidusliku taseme tõstmine, kodukaunistamine, erinevate käsitööliikide õppimine, õppereiside korraldamine.

Kontaktisik: Vaike Post tel. 482 9141, aino.kongo@gmail.com

2012 tegevused:

4.mai osalesid Laukna NS liikmed TÕN Raplamaa esinduse poolt organiseeritud õppereisil Valgamaale, tutvumaks Valga KHK tegevusega.

9. juunil organiseeris Laukna NS õppekursiooni Läänemaale. Osavõtjaid oli Laukna, Maidla ja Sooniste külast. Küllastati Üdruma Seltsimaja, tutvuti Rõude küla maja tegevusega, Puise külakeskusega, Uuemõisa KHK tegevusega ja õpilaste käsitöödega. Küllastati veel mitmeid Läänemaa vaatamisväärsusi.

23. juunil osaleti Läänemaal Kullamaa käsitöökoja avamisel.

28.-29.juuli toimus Sipa NS ja Teenuse Naiste Ühendusega ühine ekskursioon Narva, mille käigus külastasime Avinurme Elulaadikeskust.

5.augustil osalesid naisseltsi liikmed Lihula mõisas toimunud lilltikkimispäeval, kus lisaks tutvustati tikandi ajalugu ja tikandeid rahvariitel.

18.augustil külastasid NS liikmed uute ideede saamiseks Vanamõisa käsitöölaata ja novembris Saku Suurhallis toimunud mardilaata.

Laukna NS -l on tihedad sidemed ümbruskonna naisseltsidega

Aastaks planeeritud üritused avardasid silmaringi ja andsid uusi ideid ühistegevuseks.

Arenguruumi näeme uute liikmete värbamisel ja ühistegevuse laiendamisel.

2013.a. tegevusplaan :

Kevadel korraldada näitus talve jooksul valminud käsitöödest.

Ekskursioon Palivere klaasikotta.

Sipa Naisseltsi ja Teenuse Naiste Ühenduse ühine ekskursioon Lõuna-Eestisse, mille käigus külastame Tartu Antoniuse Gildi.

Kindlasti lisandub nendele veel kohapealseid üritusi

2013 aasta Raplamaa ettevõtmised:

- 20.jaanuar – nunoviltimise õppepäev MTÜ Rahvakunsti Klubis
- märts –naisettevõtjate päev Raplas
- 16.märts – käsitööseleksingu „SÜSTIK“ 10 tegevusaastat -foorum teemal „Käsitöö kui elatusallikas“ ,näitused
- 11.mai – XI kevadlaat Raplas
- 31.mai -1.juuni XVIII käsitööpäevad Võrumaal
- Juuni-august –meistrikojad külapäevadel
- 1.juuni –Atla mõisapäev
- Juuni- september - õppepäevad kohtadel
- 5.oktoober – sügislaat Raplas

- 26.oktoober – III üle-eestilised käsitöökojad
- 15.detsember – XI käsitöömeistrite jõululaat

Raplamaa aastaaruande koostas Ivi Sark

SAARE- ja MUHUMAA

Käsitööühendused

Angla Tuulikumägi MTÜ
 Jüri-Jaani Talustuudio
 KadakMari.ee MTÜ
 Kuressaare Pensionäride Ühendus
 Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid
 Muhu käsitööselts Oad ja Eed
 Mustjala Kodukultuuri Selts Koit
 Randvere Tööõppekeskus MTÜ
 Ruhnu KultuuriAit MTÜ
 Saare Maakonna Invaühing
 Saare Vill MTÜ
 Saaremaa Kunstistuudio MTÜ
 Saaremaa Pimedate Ühingu korvikoda
 Sandla käsitööseltsing
 Tiiu Tanu TÜ

Käsitööettevõtjad

Asta Sepp
 Avo Malm
 Good Kaarma OÜ
 Heiki Lukk
 Helju Sutt (Ruhnu)
 Jaanika Tiitson
 Janne Kommel
 Kirisilm OÜ
 Liimeister OÜ
 Liivi Ungru
 Ly Põlluäär
 Mareli Rannap
 Maila Juns-Veldre
 Maret Suik
 Nett Tikand OÜ
 Paul Tohv
 Pilvelambad OÜ
 Piret Sünter
 Riine Sooäär
 Ruut&Triip OÜ
 Saare Rätsep OÜ
 Saaretikand OÜ
 Sakadak OÜ
 Saaremaa Sepad OÜ
 Sirje Tüür

Taivo Parbus
 Tiiu Kaju Nahatööd OÜ
 Toomas Mäelt
 Trentom OÜ
 Velli Saabas
 Valjala Sepikoda OÜ
 Ülle Sepp

Käsitöökauplused

Angla Tuulikumägi ja
 Pärandkultuurikeskus
 Käsitööpood käsitöötuba Tolli 9,
 Kuressaare
 Käsitööpood Muhus
 Randvere tööõppekeskuse kauplus
 Käsitööpood Suur-Sadama 49, Kuressaare
 Galerii Lossi tn. 5, Kuressaare
 Käsitööpood Pikk 39, Kuressaare
 Käsitööpood Lossi 1, Kuressaare
 Väravavahi käsitööpoeke Piiri külas
 Muhus
 Ateljee Lasteaia 4, Kuressaare
 Käsitööpood Kauba , Kuressaare
 Lümända käsitööpood
 Lambanaha töötuba Liiva kaubahoovis
 Muhus
 Käsitööpood Liispet, Lossi 17, Kuressaare
 Savikoda, Lossihoov 1, Kuressaare
 Käsitööpood Salmel
 Randvere tööõppekeskuse kauplus
 Sepikoja esinduspood Saikla külas ja
 Lossihoov 1, Kuressaare
 Käsitööpood Männiku käsitöötuba Koguva
 külas
 Töökoda Rohu 5, Kuressaare
 Lossi Klaasikoda, Lossihoov 1, Kuressaare
 Käsitöötarvete ja lõngapood Tallinna 9,
 Kuressaare
 Käsitööpood Kuivastu sadama kail
 Käsitööpood
 Käsitöökoda, Kauba 5, Kuressaare

KÄSITÖÖÜHENDUSE NIMI

Maakondlik organisatsioon seni puudub

2012. aasta

Aeg ja koht	Sündmus	Korraldaja
jaanuar – veebruar, Muhu	Nõelapadjanäitus	Hellamaa külakeskus
veebruar-märts Kuressaare	Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid IX näitus	Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid
24. märts Valjala	Saare maakonna käsitööpäev	Valjala käsitöötegijad, Valjala VV
aprill-juuni	Ettevalmistus käsitöömeistri kutseksamiks ja eksam 12.juunil. Omistatud kutsetunnistused: III taseme kutse tekstiili alal Helgi Veel, Viivi Saar, Marika Samlik, Imbi Padar; IV taseme kutse tekstiili alal Mareli Rannap; III taseme kutse nahatöö alal Tiiu Kaju.	KadakMari.ee MTÜ ja Kaie Kesküla, Kuressaare Ametikool
mai-juuli Muhu	Näitus "Muhu uued tikandid"	Hellamaa külakeskus
14. juuli Ruhnu	Ruhnu käsitöösuvelaat	Andre Nõu
03.-04. august	Kuressaare merepäevad koos käsitöömüügiga	Kuressaare linn
26. august Kuressaare	Kuressaare Ametikooli disaini õppesuuna uue õppehoone avamine näitusega ja pideva käsitööerialade õpetamise 30. aastapäeva tähistamine	Kaie Kesküla, Kuressaare Ametikool
20.-22. september	Know Sheep Saaremaa Villa Sümpoosion	MTÜ Saaremaa Vill, Kuressaare linn, Saare maavalitsus
27.oktoober	Käsitöökojad üle maa – Saaremaal, Muhumaal ja Ruhnus	ERKL ja Saare maakonna käsitöötegijad
november	Selma Pahapilli käsitöönäitus	Selma Pahapill, Saaremaa Muuseum
november	Mardilaat Tallinnas	Saare maakonna käsitöölised, ettevõtjad
november	Mardilaat Helsingis	Saare maakonna käsitöölised, ettevõtjad
oktoober- detsember	Auhinnakonkurss KadakMari 2012: Elutöö auhind silmapaistva tegevuse eest Saare maakonna rahvuslike käsitöötraditsioonide hoidmisel ja edasiarendamisel – Hedvi Jürisson.	Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Muhu Käsitööselts Oad ja Eed, Kuressaare Ametikool, Mõisamäe OÜ, KadakMari.ee MTÜ
detsember - jaanuar 2013	Saaremaa meeste rahvarõivaste ja aksessuaaride näitus „Saare Mehine Mees“	KadakMari.ee, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Saaremaa Kunstistuudio MTÜ
jaanuar- detsember Saare maakond	Regulaarselt toimunud käsitööõpitoad ja kokkusaamised	Saare maakonna käsitöötegijad

2013. aasta tegevusplaan

Aeg ja koht	Sündmus	Korraldaja
veebruar Kuressaare	Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid X näitus	Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid
23.märts Salme	Saare maakonna käsitööpäev	Salme käsitöötegijad, Salme VV
jaanuar-aprill	Konkurss „Saaremaa Suveniir 2013“	Saare maavalitsus, Kuressaare

		Linnavalitsus
mai-juuni	Käsitöönäitus	Hellamaa külakeskus
juuni	Saare maakonna käsitöönäitus	Saaremaa Rahvakultuuriselts
juuni	Käsitöo valmistatud rahvapillide näitus Leisis	Saaremaa Rahvakultuuriselts
13 juuli Ruhnu	Ruhnu suvelaot	Andre Nõu, Külli Vähi
august	Kuressaare Merepäevad koos käsitöömüügiga	Kuressaare Linnavalitsus
oktoober-detsember	Auhinnakonkurss KadakMari 2013	Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Muhu Käsitööselts Oad ja Eed, Kuressaare Ametikool, Mõisamäe OÜ, KadakMari.ee MTÜ
november	Mardilaot Tallinnas	Saare maakonna käsitöölised, ettevõtjad
detsember	Käsitöönäitus	Hellamaa külakeskus
jaanuar-detsember Saare maakond	Regulaarselt toimuvad käsitööpitoad ja kokkusaamised	Saare maakonna käsitöötegijad

Aruande koostasid: Krista Lember Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus
Kaie Kesküla Kuressaare Ametikool
Tiina Jõgi Muhu käsitööselts Oad ja Eed
Imbi Padar KadakMari.ee

SETOMAA

Käsitööühendused

1. Seto Käsitöö Kogo MTÜ
2. Värska Käsitööselts Kirävüü MTÜ
3. Meieselts Meroos MTÜ

Käsitööettevõtjad

1. MTÜ Uusvada Potiseto	11. OÜ Taarka Tarõ
2. MTÜ Seto Ateljee-Galerii	12. OÜ Käbi
3. MTÜ Rahusoo	13. OÜ Kagu Kudujad
4. OÜ Estonian Pottery	14. FIE Maret Vabarna
5. OÜ Setomaa Turismitalo	15. FIE Merlin Lõiv
6. OÜ Tõrvas	16. FIE Õie Sarv
7. OÜ Katusõkatja	17. FIE Meelis Krigul
8. OÜ Ots Puutöökoda	18. FIE Silvia Valge
9. OÜ Piksepini	19. FIE Raili Riitsaar
10. OÜ Looduskeskus	

Käsitöökauplused

Setomaa muuseumid Värskas ja Obinitsas; avatud ateljeed: Uusvada Potiseto avatud ateljee, ateljee-galerii Haljas Kunn, Piusa Savikoda, Värska Käsitööselts Kirävüü töötuba ja Obinitsa külakeskuse käsitööstudiod, Setomaa Turismi infopunkt, Armunud Kunstniku käsitööpood, Vana Jüri seebikoja käsitööpood.

Infopunktid

MTÜ Seto Käsitüü Kogo büroo Obinitsa külakeskuse II korrusel, kus toimub organisatsiooni igapäevatöö ning jagatakse käsitöölalast informatsiooni.

MTÜ Värskas Käsitööselts Kirävüü töötuba Värskas Kultuurikeskuse III korrusel.

MTÜ Seto Käsitüü Kogo

Asutamise aasta: 2006

Ajalugu: Seto Käsitüü Kogo asutati 18. juulil 2006.a. Obinitsas. Meie põhikirjaline eesmärk on seto traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine seto käsitöötraditsiooni järjepidevuse ja säilitamise kaudu. Eesmärgi saavutamiseks oleme korraldanud koolituspäevi ja -sarju, tegelenud ühisturundusega (ühiselt laatadel-messidel osalemine) ja otsinud erinevaid võimalusi käsitöölalase ettevõtluse toetamiseks.

Kontaktisik Ingrid Kala, 56200057, ingrit@setomaa.ee
Obinitsa, 65 301 Meremäe vald Võrumaa www.kogo.ee

2012. aasta tegevused

Jätkus Seto Käsitüü Kogo liikmete huvide kaitsmine, seto käsitöölaliste omavahelise koostöö parandamine, seto kultuuriga seotud käsitöömeistrite, käsitööga tegelevate ettevõtjate, mittetulundusühingute ja üksikisikute andmebaasi täiendamine.

Nagu juba traditsiooniks on saanud, osalesime ühise väljapanekuga Vastseliina maarahva laadal, Seto Kuningriigipäeva laadal, Mardilaadal Tallinnas ja Mardilaadal Helsingis ning Lindora laadal. Toredaks elamuseks oli taas Peko etenduste ajal kaks nädalat laadapäevi Värskas. Seto käsitöölised olid suurema seltskonnaga esindatud Tallinn kutsub külla Lõuna-Eesti päevadel Raekoja platsil ja Heimtali laadal.

Tallinnas Eesti Käsitöö Majas oli mai kuus üles seatud ülevaatlik **Seto käsitüü ühishäitus**. Eksponeeritud olid OÜ Kagu Kudujate kirjatud kindad, Anna Kõivo villased seto tekid, Seto Ateljee-Galerii pakutrükis pühaserätid, siidid, pearätid, ehtekunstnik Evar Riitsaare hõbeehted, keraamikute Aili Palmi, Signe Kriguli ja Meelis Kriguli keraamika, Vana Jüri seebikoja käsitööseebid.

Suuremaks ettevõtmiseks oli **Seto käsitöö kvaliteedimärgi Seto Kimmäs** väljakuulutamine ja märkide väljastamise tekstiili valdkonnas. Toimus 2 taotlusvooru ja märkide väljastamine rahvarohketel üritustel ning meedia tähelepanu all: seto värvilise pitsi päevade lõpetamisel Seto Talumuuseumis ja Seto Kuningriigipäeval Värskas.

2012.aasta septembris algas Setomaal koostöös TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga **Seto rahvarõivameistri pikaajaline koolitus**.

Meie sooviks on **pärimuslike traditsioonide taaselustamine**, sest üha enam tahetakse kanda **autentseid rahvarõivaid**. Koolituse käigus käiakse muuseumides vanu esemeid uurimas ja soovitakse valmistada koopiaid vanade esemete järgi.

Viljandi Kultuuriakadeemia poolt veab koolitust **Inna Antson**, kaasatud on mitmeid kohalikke õpetajaid (Anna Kõivo, Kadri Vissel, Galina Liivago jt), aga õpetamas on meistreid ka väljastpoolt Setomaad (Eeva Talts jt). Koolitust toetab Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond Leader meetme raames.

Alusatati Seto Käsitüü Kogo arengukava koostamist. Aasta lõpus ilmus Raili Riitsaare raamat Seto tikand.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

2012. a. jätkus mõnus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Setomaa Turism, Setomaa Valdade Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia.

2013. aasta tegevusplaan

Kindlasti osaleme ühise väljapanekuga juba traditsiooniks saanud laatadel-messidel. Jätkub ka büroo ja organisatsiooni arendamine ning käsitöölase ettevõtluse toetamine. Uued võimalused ning eesmärgid vajavad organisatsiooni arengukava valmimist.

Tegeleme edasi seto käsitöö kvaliteedimärgi **Seto Kimmäs rakendamisega**: tekstiili valdkonnas käsitöölisele märgi väljaandmise jätkamise ja uute valdkondade kaasamisega. Kavas on tegeleda kvaliteedimärgile hea imidži loomisega ja klientide teavitamisega.

Tõsiseks väljakutseks on **Seto rahvarõivameistri pikaajalise koolituse programmi läbimine** ja seto rahvariide valmistamist ja kandmist tutvustavate materjalide koostamine. Koolituse lõpuüritusena on planeeritud novembris 2013 **Seto rahvarõivakonverents**. Detsembris võib koolituse lõputöid näha seto käsitöö näitusel Eesti Käsitöö Majas Tallinnas.

Seto Käsitöö Kogol käivad eeltööd koostöös Eeva Taltsiga **Seto värvilise niplispitsi** raamatu väljaandmiseks.

Setomaa aruande koostas Ingrid Kala

TARTUMAA

Käsitööühendused

MTÜ TuleLoo
MTÜ Jaago Sõbrad
Kodukultuuri selts Tõrvandi
Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri selts
Nurmenukk
Puhja Maanaiste selts
Kõrveküla Naisselts Miina
Luunja Maanaiste selts
Alatskivi Maanaiste selts
Vastse-Kuuste Naisteklubi „Kolmapäev“
Vana-Kuuste Maanaiste selts
Meeksi Maanaiste selts
Valguta Maanaiste selts
Sootaga Maanaiste selts
Käsitööklubi „Muksu“
Tartu Puuetega inimeste koja käsitööring
SA Maarja Küla
Tartu Käsitööklubi
Tartu Aianduse ja Mesinduse seltsi
kodunduse sektsiooni kangastelgedel
kudujate ring „Haspel“

Käsitööettevõtjad

Keraamik Aili Palm
MTÜ Uhti Küla Süda
MTÜ Antoniuse Gild

MTÜ Peipsimaa Külustuskeskus
Käsitöökauplused, käsitöövahendite müük
Pullover, Kitsas 3
OÜ Mon Ame, Võru tn Maximas
OÜ Liann Lõngad, Tartu Kaubamajas
Abakhan, Rüütli 11, Riia 9
Vunder Skizze, Aleksandri 9
Kangas ja Nööp, Zeppelini keskus Turu 14
Aardla Kaubandus, Ropkamõisa 10
Snitty OÜ, paberi- ja kunstikaubad,
Kuperjanovi 70
Solveig
Kangapood Sepa turul
Kuukivi Helmepood Lai tn 29
Mari Äri, Riia 9
OÜ Vikkel Käsitöötarbed, Lõunakeskuses
Valmiskäsitöö
Tartumaa Käsitöösalong
Avaturul asuv villavahetuspunkt
Eesti Rahva Muuseumi muuseumipood
Härra Aprill
Disainimaja kauplus
Saare Hobu Käsitööpood
Kalda Käsitöö Eedeni kaubanduskeskuses
SA Maarja Küla käsitööpood
Lõunakeskuses

Tartumaa Käsitöö Keskselts
Tartu Maanaiste Liit

Tartumaa Käsitöö Keskselts asutati 30.septembril 2006.a Eesti Rahva Muuseumis Raadil (Narva mnt 177) seelses jääkeldri konverentsisaalis toimunud ümarlaulal. Tartumaa Käsitöö Keskselts kuulub Tartu Maanaiste Liitu, seetõttu hõlmab kõnealuse keskseltsi tegevus ka Valgamaa, Põlvamaa, Jõgevamaa ja Saaremaa käsitöötegijaid, sest nendes piirkondades asuvad TMLi liikmesseltsid.

Ühenduse eesmärk on koondada nii Tartu maakonna kui linna käsitöötegijaid, jagada käsitöölalast infot ja korraldada õppepäevi, konkursse, õppereise, motiveerida käsitöötegijaid valmistama kvaliteetseid, nii rahvuslikke kui novaatorlikke käsitööesemeid ning abistada tootjaid nende turustamisel.

Kontaktisik: Maire Henno, 5562 8457, maireh@yle.edu.ee
Urve Kaasik (TML juhatuses esinaine), 5341 2408, maanaine@hotmail.ee
Tartu, Riia 140, www.tartumaanaisteliit.ee

2012. aasta suuremad ettevõtmised

21.-22. jaanuaril osalemine Tiigi seltsimajas korraldatud Villa päevadel.

Tartumaa Käsitöö Keskseltsi traditsioonilise käsitöökonkursi läbiviimine. 2012.aasta teemaks oli "Teeme oma pea-asja". Konkursile esitatud parimad tööd kujundati näituseks Tartu Maanaiste Liidu pidulikul emadepäevaüritusel 7.mail Tartu Ülikooli aulas, samas toimus ka konkursi võitjate autasustamine.

19.-21.aprillil osaleti Tartus toimunud maamessil.

13.juunil toimus Tartus rahvusvaheline LINC-konverents. Tartumaa Käsitöösalong käis osalejatele tutvustamas eesti käsitööd.

6.-7.juulil peeti Tartus rahvusvaheline gurmeefestival. Ülenurme käsitööseltsi liikmed käisid kokkutulnuile demonstreerimas seentega lõnga värvimist ning Tartumaa Käsitöösalong esitles maakonna käsitöömeistrite loomingut.

Juulis külastas Austraalia helilooja Judith Glingan ja tema koor Wayfarers oma maailmaturneel ka Eestit. 19.juulil võõrustati kaugeid külalisi Ülenurme Käsitööseltsis ja Uhti kõrtsis, neile tutvustati ja neid õpetati tegema kohalikku käsitööd.

10.-11.augustil osalemine Tallinnas Raekoja platsil toimunud üritustesarjas „Tallinn, ava lava!, kus tutvustasime Tartumaa käsitööd.

27.oktoobril Tartumaa Käsitöökoja „Taimed meis ja meiega, taimedest tulnud ja taimedest läinud“ (vt TuleLoo aastaaruannet), ettevalmistus ja ühine läbiviimine.

Novembris osalemine Mardilaadal. Tartumaa käsitöötegijatega pealinna käsitöökaupluste ja Mardilaada ühiskülastus. Osalesime veel Tartu kevadlaadal ja Hansalaadal, Eedeni kaubanduskeskuses jõululaadal.

Regulaarsed õppepäevad toimusid aastaringselt Kõrvekülas, Puhjas, Tõrvandis, Alatskivil, Valgutask, Ülenurmes jm. Mitmete seltside (Kõrveküla NS Miina, Kodukultuuriselts „Tõrvandi“, Ülenurme Käsitööselts) osalesid erinevatel laatadel ja näitustel ning korraldasid erinevatel üritustel käsitöö õppetubasid.

Kogu aasta jooksul on tehtud tõsist tööd eelmise aasta lõpus avatud Tartumaa Käsitöösalongi arendamisel ja tutvustamisel. Aasta lõpus tehtud pingelise töö tulemusena saavutati, et kauplus saab uued ja atraktiivsemad ruumid Tartu kesklinna.

Tihedad koostöösidemed MTÜ-ga TuleLoo, SA-ga Eesti Agrenska fond, Tartu

Käsitööklubiga. Tartumaa Käsitöö Keskselts on loonud kontaktid Tartu Puuetega Inimeste Kojaga, Kalda ja Tähtvere päevakeskusega, Tiigi Seltsimajaga, Tartu Aiandus- ja Mesindusseltsi kangakudumisringiga, Tartu MTÜ-ga Iseseisev Elu. Pidev ja kauaaegne on koostöö TML-i kuuluvate seltside vahel. Viljakas on koostöö Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Põllumajandusmuuseumiga.

2013.aastal jätkame kõigi traditsiooniliste ettevõtmistega – koolitused, kursused, näitused erinevates TML-i piirkondades, osaleme laatadel jm käsitöistel ettevõtmistel.

Traditsiooniliselt korraldab TML maikuu TÕ aulas emadepäevaürituse, kus eksponeeritakse ka käsitöökonkursi töid ning autasustatakse võitjaid. Aasta teemaks on ka Tartumaal „maavillane“, jaanuaris on esimene selleteemaline käsitöötegijate õppepäev, enne konkursi lõpptähtaja saabumist on plaanis korraldada veel õppepäevi.

Käsitööaastasse on planeeritud vähemalt 2 käsitööde näitus-müüki.

Tartumaa Käsitöosalongi uute ruumide sisustamine, poe tutvustamine ja koostööpartnerite otsimine, oma autorite andmebaasi loomine ja nende koolitamine.

Koostöösidemetehendamine Tartu ja Tartumaa erinevate käsitööühenduste ja käsitöömeistritega.

Tartu Maanaiste Liidu juubeliaasta puhul on plaanis välja anda ülevaatlik trükis seltside tegevusest, s.h käsitöisest tegevusest.

Peame oluliseks, et ilmuks Tartumaa rahvarõivaid tutvustav trükis.

Koos MTÜga TuleLoo ja Tartu Käsitööklubiga korraldame 26.oktoobril Taru Kõrgemas Kunstikoolis Tartumaa käsitöökoja, teemaks maavillane. Tutvustatakse kooli ja selle võimalusi, traditsioonilistele käsitööliikide kõrval tutvustatakse ka erilistele käsitöövahendite kasutamise võimalusi.

Tartu Maanaiste Liidu liikmesseltside tegevus

Valguta maanaiste selts (Aili Lehis).

Projekt kohalike kultuuritegelaste tundmaõppimiseks ja tutvustamiseks (Ernst Enno, Kusta Toom, Elmar Kits 100, Aleksander Läte), retkede korraldamine nendega seotud paikadesse.

Käsitööga tegelemine aastaringselt kõigil tööpäevadel, mil seltsimaja on avatud. Naisselts on aastaringselt kohalike senioride suhtlus- ja kohtumiskohaks.

Kodukultuuri selts Tõrvandi – Mare Rajamäe

Ülenurme Vallavalitsus on andnud seltsi kasutusse ruumid, kus on võimalik igapäevaselt toimetada. Ühte ruumi oleme paigutanud neljad suured kangasteljed, samuti on seal käärpuud ja mitmed lasteteljed. Teises ruumis on õmblusmasinad, overlok-masin, lapitööks vajalikud vahendid jne. Seltsil on rikkalikult käsitööalast metoodilist kirjandust, on fotodest koostatud eri-teemalised albumid tööde nädistega jm. Lisaks on seltsil koostatud tegevuse fotokroonika.

Meie põhitegevuseks on käsitöö: koome telgedel põrandavaipu, õmbleme lapitehnikas tekke, patju, pajalappe jm, õmbleme nukke, mänguasju; vildime mitmesuguseid esemeid, koome varrastel kindaid, beebipausid, punume paelu, teeme savitööd (kasutame Fimot, Cernitit ehete valmistamiseks), meisterdame käepaelu, kasutame nahka, mutreid, nõöpe, pärleid jm

2012. aasta käsitöö-alased üritused.

Käsitöönäitused - kokku korraldas selts aasta jooksul 8 erinevat näitust Ülenurme vallas, Tartu maavalitsuses ja Eesti Põllumajandusmuuseumis.

Aasta jooksul korraldasid seltsi liikmed 44 õppepäeva, teemadeks ehete valmistamine, nõelapatjade õmblemine, viltimine, nahatööd, papude kudumine jm.

Kudusime kokku Tartu Kliinikumi Lastekliiniku neonatoloogia osakonnale 210 paari ja Ülenurme valla beebidele 100 paari papusid.

Sootaga Maanaiste Selts –Urve Kaasik

Sootaga Maanaiste Seltsi majas Lähte alevikus toimus õmbluskursus teemal „Vanast uus” ja kursuse lõputööde näitus. Kursuslaste töödes oli näha, kui lihtsate elementidega on võimalik „tuunida“ vanast uus riideese. Kursust viis läbi kohalik tekstiilkunstnik Liina Laansalu, kes täiendab end Viljandi Kultuuriakadeemias.

Projekti „Kohalikud talendid” raames toimus Liina Laansalu väga huvitav ja mitmekülgne personaalnäitus, et innustada kohalikke inimesi tegema ise käsitööd.

Alatskivi maanaiste selts – Veele Kook

Alatskivi käsitöölised on aktiivselt koos käinud alates 2011.a novembrist. Alati on meie hulgas keegi, kellel on, mida õpetada ja õppijaid jagub. Oleme teinud 3 näitust ja näidanud oma rahvale, millega meie ring tegeleb. Teemaks on olnud ehted, sussid, vestid, õlasallid, kindad, kaltsuvaibad, heegeldatud kuusehted. Käime Alatskivi lossis toimuvates töötubades, kus õpime viltimist ja savitööd.

Puhja maanaiste selts – Nelli Uustalu

Puhja käsitööhuvilised käivad koos regulaarselt igal nädalal. Korraldame näitusi ja õppepäevi, teemad on olnud järgmised: kõlavöö kudumine, punutiste algõpe, mosaiigi valmistamine, kraklee ja dekoupage, õletööd, pabervoltimine, tõmblukust ehete valmistamine, lapitöönipid, kübarate ja susside kudumine ja viltimine, paberist jõulukaunistused, rahvuslikud kinda- ja sokimustrid ning nende õigesti kudumine, pitsiliste mustrite kudumine.

Otepää naisselts – Riita Aader

Käsitöökoolitused toimusid Otepää Kultuurikeskuses kord kuus, juhendajad olid Otepää Gümnaasiumi käsitööõpetaja Krista Kapp ja florist Kaie Vakmann. Õpiti heegeldamist (tuniisitehnika), vilditi susse ja kindaid, õpiti arhailist tikandit, kooti mitmesuguseid esemeid ja valmistati kingitusi jõuludeks. Kursus toimus oktoobrist maikuuni. Koolitused olid korraldatud kogu Otepää valla käsitööhuvilistele, ringi vanem oli Ene Raudsepp. Osalejaid oli keskmiselt 15-20 igal koolitusel. Viltimise kursused olid suurema osalejate arvuga ja toimusid ühel päeval kahes grupis. Kursused lõpetati kokkuvõtliku näitusega Otepää Kultuurikeskuses. Augustikuu esimesel pühapäeval toimus traditsiooniline käsitöömeistrite ja rahvamuusikute päev. Sel päeval toimus suur käsitöönäitus ja osalejatel oli korraldatud palju õpitubasid (pakutrukk, taaskasutus, vööde punumine, klaasitööd, lastele dekoupage-tehnika, klaasimaal, rebimistehnika jne. Kursused jätkuvad sel aastal, juhendajad Viljandi Kultuuriakadeemia tudengid. Kavas – võrkvööd, kõlavööd, vana hea nõelatehnika, kottide viltimine, ehted ja palju muud.

Kõrveküla naisselts Miina – Meeli Kruus

Jaanuarist maini õppisime kirivöö kudumist. Kõigepealt saatsime Ingrid Matteuse rahvaülikooli õppima ja siis ta tuli ja õpetas meile ka. Oktoobris käisime Riia linnas villavarusid täiendas ja vaatamas Riia vanalinnas asuvat rahvariiete poodi. Detsembris oli kohalikus raamatukogus avatud meie näitus pealkirjaga „Hakka kuduma ja jumal annab sulle lõnga.“ (Saksa vanasõna).

Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri selts Nurmenukk – Maire Henno

Selts lõi kaasa kõigis Tartumaa Käsitöösalongi ettevõtmistes, olles üksiti ka käsitöötegijatele korraldatud koolituste praktikabaasiks.

Ülenurmes toimuvad igal neljapäeval (välja arvatud suvekuudel) käsitöötegijate kokkusaamised, kus õpitakse-õpetatakse mõnd uut käsitöövõtet. Teemadeks oli näiteks taaskasutus (T-särgist ehete valmistamine), keraamika algtööd, niidigraafika (Piia Rand), pärli- ja tõmblukupross (Piia Rand), vaseliste tegemine ja kasutamine, valguskuplite

valmistamine, lapiline ranne, erinevad vitsad kudumites, erinevaid kindapära kudumise (rahvuslikke) võimalusi jne. Õpetajateks Räpina aianduskooli tekstiileriala õpilased Külli Vaher ja Kaire Kollom-Vahtra.

2012.a kevadhooaja juhtivaks teemaks olid pärlitööd, 2012.a sügishooaja meelisteemaks oli silmuskudumine.

Kord kuus laupäeviti Ülenurmes Lapiklubi – kogunevad piirkonna lapitööhuvilised. Info käsitööürituste kohta antakse edasi operatiivselt meilitsi, huviliste andmed on koondatud teemade kaupa infolistidesse.

Alates novembrikuust 2009 iga kuu esimesel pühapäeval kogunevad Ülenurmes Tartumaa isetegijad (vt www.isetegija.net). Igal õppepäeval õpitakse mingeid käsitöövõtteid. 2012.aasta teemadeks oli näiteks „Tuunime oma rõivaid“ (Küllil Laidla), kompositsiooniõpe, karpide meisterdamine, scrapbooking, pastelde valmistamine. 27.-28.juulil peeti Ülenurmes ja Uhti kõrtsis vabariiklikud isetegijate minisuvepäevad, muuhulgas õpiti kirivöö kudumist, seente ja taimedega lõngade värvimist, külastati ja kuulati loengut Eesti Rahva Muuseumis.

Aasta jooksul toimus Ülenurmes ka kaks viltimise meistriklasi, õpetajateks Inga Samusiene (sussid) ja Renata Felt (kotid).

Osalesime erinevatel laatadel, näitustel, õppepäevadel. (Vt Tartumaa Käsitöösalongi tegevust tutvustav tekst).

Tiirimetsa kodukultuuri selts Küünal - Anne Oeslg

Märtsis osalesime Saare maakonna käsitööpäeval Valjalas, kus õpetati viikingiaegseid käsitöövõtteid (lõngast, traadist jm esemete valmistamist). Suveperioodil koome oma seltsimajas kaltsuvaipu ja voodikatteid. Novembris oli õppepäev meie seltsimajas, kus õppisime nõõride-paelte punumist ja muhu tikandit. Kodus koob igauks oma perele vajalikke esemeid: sokke, kindaid, sälle jne.

MTÜ TuleLoo

Ajalugu

MTÜ TuleLoo kasvas välja projekti „Käsitööga tööle 2“ 2009/2010 Tartu grupist. Registreeriti iseseisva mittetulundusühinguna 09.04.2010. Meie eesmärk on hoida ja anda edasi rahvuslikku kultuuripärandit ning edendada käsitööalast ühistegevust. Põhitegevusteks on käsitööalaste õpi- ja töötubade läbiviimine, seminaride, koolituste, teabepäevade, heategevusürituste ja õppereiside korraldamine. 2012. aasta lõpu seisuga 16 liiget, tööd korraldab 3-liikmeline juhatus, Tartumaa Rahvakultuuri Keskseksi ja Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu liige.

Kontaktisik: Kadri Tomasson (juhatusesimees), tel: 5113806, kadri.tomasson@gmail.com
Aadress: Tartumaa, Kambja vald, Palumäe küla, tulejaloo@gmail.com, 56661171

2012. aasta tegevusaruanne

2012. aastal oli MTÜ põhitähelepanu suunatud käsitööühendustevahelise koostöö tugevdamisele ning käsitööaasta „Taimest tulnud“ ürituste korraldamisele.

Jaauarist märtsini toimus Tartus MTÜ TuleLoo eestvedamisel niplispitsikoolitus algajatele. Õpetaja oli Angelika Nõps (MTÜ Hestia) ja koolitust toetas Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapital.

Jaauaris 2012 jätkus meie eestvedamisel 2011 aasta lõpus alanud kirivööde kudumise koolitus Tartus. Õpetaja oli Piia Rand ja koolitust toetas Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp. Mõlemal koolitusel osalesid koos tuleloolastega ka teiste käsitööühenduste

liikmed.

Osalesime tööga „Moodne muinasjutt- kasu pajast“ Tartu Käsitööklubi poolt korraldatud näitus-konkursil "Taimest tulnud ehk iidseid kiud – uused lahendused" Tartu piirkondlikus eelvoorus. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu poolt korraldatud konkursil „Taimest tulnud“ pärjati meie töö „Moodne muinasjutt- kasu pajast“ eripreemiaga. Konkursitöö valmimisele eelnesid mitmed kokkusaamised, kus peeti mõttetalguid ning värviti taimedega kangast.

Augustis korraldasime Vormsi ja Tartumaa käsitöölise kokkusaamise Vormsi saarel. Mitmepäevase ühisseminari raames külastasime Vormsi talumuuseumi, Vormsi Käsitöö Seltsi ja nende näitust, osalesime Andres Koidu juhendatavas puutöötoas Kersleti ateljees. Seminaril kuulasime, kuidas Vormsil koostööd tehakse, millised on kohapealsed probleemid, millest heameelt tuntakse ning mida on õppida Tartumaa käsitöölistel Vormsi kolleegidelt. Projekti toetas Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapital.

Koos Tartu Käsitööklubi, Eesti Rahva Muuseumi, ÜKRS Nurmenukk, Eesti Rahva Muuseumi Sõprade seltsi ja Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga korraldasime II Ülemaaliste käsitöökodade raames 27.oktoobril Tartumaa Käsitöökoja „Taimed meis ja meiega, taimedest tulnud ja taimedest läinud“.

Käsitöökojas viidi läbi Tartumaa käsitöömeistrite ja käsitööharrastajate ümarlaud, kus kaardistati Tartumaa linnades ja valdades käsitöövaldkonnas toimuv. Ümarlauas otsustati, et valdkonnas toimuva paremaks koordineerimiseks hakatakse sarnaseid käsitöölise kokkusaamisi korraldama mitu korda aastas.

Kuna kõige rohkem toodi ümarlauas esile probleem, et valdkonda puudutavate ettevõtmiste info ei jõua tihtipeale kõigi huvilisteni, võeti ümarlauas vastu otsus luua ühine infolist kõigile Tartumaa käsitööhuvilistele. Nüüdseks on käsitöölise infolist loodud ja ületab 70 liikme piiri.

Tartu Käsitööklubi

Ajalugu

1995. aastal asutatud Tartu Käsitööklubi koondab kunsti- ja käsitööhuvilisi tartlasi ja ümbruskonna elanikke. Klubi liikmed tegelevad mitmete esemelise kunsti- ja käsitöötehnikatega, kasutavad erinevaid materjale. Klubilisele tegevusele lisaks korraldatakse näitusi, konkursse, konverentse, õppepäevi, väljasõite, jms.

Käsitööklubi üheks suurimaks ettevõtmisteks on olnud neljapäevase programmiga V Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu käsitööpäevade korraldamine Tartus ja Tartumaal 8.-11.juunil 2000.

Kunsti ja käsitöö teemadel on korraldatud mitmeid konverentse ja seminare, millest olulisemateks on olnud " Mis on rahvuslik? Mis ei ole rahvuslik?" (2000, Eesti Rahva Muuseumis), "Kas käsitöö+kunst=käsitöökunst?" (2000, Eesti Rahva Muuseumis), "Kas käsitöö+kunst=käsitöökunst või käsitöö+kunst=käsitöö ja kunst?" (2005, Tiigi Seltsimajas), "Kunsti parameetrid käsitöös" (2010, Tartu Laulupeomuuseumis).

Tartu Käsitööklubi on ERKL koostööpartnerina alates 1996. aastast korraldanud üleriigiliste näitus-konkursside piirkondlikke eelvoore. 2011. aastal käivitunud ülemaaliste käsitöökodade projektis korraldab Tartu Käsitööklubi koos TuleLooga Tartumaa käsitöökojaga.

Kunstnikud ja käsitöömeistri Eesti teistest piirkondadest osalevad sageli klubi korraldatavatel temaatilistel näitustel, näiteks "Kindad ja vööd" (1997, Tartu Linnamuuseumis), "Kaheksakand – rahvuslikkuse kandja?!" (1999, Eesti Rahva Muuseumis), "Tartu meene" (2003, Eesti Rahva Muuseumis ja SA Lõuna-Eesti Turism büroos),

"Pitsid siit ja pitsilised sealt, veimevakast tänaseni" (2008, Tartu Laulupeomuuseumis),
"Vaibamuusika" (2009, Tartu Laulupeomuuseumis), jne.

Kontaktisik: Tiina Konsen, 53 478 479, Tiina.Konsen@raad.tartu.ee

Postiaadress: Leevikese 6, Tartu 50413

2012. aasta suuremad ettevõtmised

Tartu Käsitööklubi 2012. aasta suurimateks ettevõtmisteks olid:

1. Õpikodade läbiviimine 21. ja 22. juulil Tartu Hansapäevadel.

Demonstreeriti erinevaid keerulisemaid töövõtteid ja juhendati kohapeal valmivate lihtsamate käsitööesemete valmistamist – ehted, erinevad punutised, mänguasjad, jms.

2. Tartu piirkondliku konkurss-näituse „Taimest tulnud” korraldamine.

Näitus-konkurss toimus 6. septembrist 27. oktoobrini Tartu Laulupeomuuseumis.

Ettevalmistused Tartu piirkondliku konkurss-näituse korraldamiseks algasid Tartu Käsitööklubil 2011. aasta sügisel teemat tutvustavate konkursi juhendite levitamise ja infopäevade korraldamisega kunstnikele, kunstiüliõpilastele, käsitöömeistritele ja käsitööühendustele.

Näituse eksponaadid valis välja konkurss-näituse komisjon kossseisus Aet Ollisaar Tartu Kõrgemast Kunstikoolist, Vaike Reemann Eesti Rahva Muuseumist ja Silja Paris Tartu Linnamuuseumist.

156st esitatud tööst valiti välja 102 näituse eksponaati. Tartu kandi kunstnike ja käsitöömeistrite tööd olid valminud traditsioonilistest materjalidest, linast ja puuvillast. Kiudude valik on laialdane, kasutatud on nii imepeent niiti kui ka robustsemat jämedakoelist lõnga.

Eksponaatide nimesiltidelt sai näituse vaataja lugeda 28 erineva taime nimetust, kus taime oli kasutatud materjalina, kiuna, värvainena või inspiratsiooniallikana. Näituse kujundasid Silja Paris ja Tiina Konsen.

3. Tartumaa käsitöökodade korraldamine (II ülemaalsed käsitöökojad)

Tartumaa käsitöökoda toimus 27.oktoobril Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas. Tegevused toimusid kõigis avatud ruumides – püsiekspositsiooni ja ajutiste näituste saalides, fuajeedes, tööruumis, seminariruumis ja konverentsisaalis.

Tartumaa käsitöökoda kandis nime “Taimed meis ja meiega, taimedest tulnud ja taimedest läinud”, mis oli loogiliseks jätkuks Tartu Laulupeomuuseumis toimunud “Taimest tulnud” Tartu piirkondlikule konkurss-näitusele.

Tartumaa käsitöökoja programmes olid loengud, õpitoad ja ümarlaud.

Loengul tutvustas taimede ja seentega värvimist Sirje Ots ja dehüdraatorit Maire Henno.

Kadri Tomasson tutvustas taimemustrilisi tikandeid ja Tiiu Orgmets taimedest ja vildist susside valmistamist.

Õpitubades tehti kilgi- ja roopille Priit Moppeli, ehteid ja ruumikaunistusi hundinua lehtedest Vaike Kuke ning linakiust ja õlgedest Tiina Põllu juhendamisel. Taimedest kaartide valmistamist õpetas Ellen Nukk ja käevõrude punumist Rea Nukk. Maire Henno juhendamisel valmisid valgustikuplid ja Malle Käose eestvedamisel taimemustrilised kangad pakutrükis. Looduskosmeetika õpituba juhendas Inge Silm.

Õpitubadele järgnes projekti “Käsitööga tööle 1 ja 2” tulemuste tutvustamine Kadri Jäätma poolt koostatud Powerpointis koos projektis osalenute kommentaaridega MTÜst TuleLoo.

Päeva lõpus toimus Tiina Konseni juhtimisel Tartumaa kunstnike, käsitöömeistrite ja käsitööharrastajate ümarlaud, kus kolmes töögrupis arutati Tartumaa käsitööelu tugevusi ja kitsaskohti ning määratleti edasised tegevused.

29.09.2012 Tiigi Seltsimajas **mihklipäeva rahvarõivapäev** Rahvarõivakirbukal osteti ja müüdi, kingiti ja vahetati uhiuusi ja poolpidused rahvarõivaid Nõustas ja soovitusi andis Eesti Rahva Muuseumi teadur Age Raudsepp

03.11.2012 Tiigi Seltsimajas **simunapäeva rahvarõivapäev** Rahvarõivakirbukal osteti ja müüdi, kingiti ja vahetati uhiuusi ja poolpidused rahvarõivaid. Nõustas ja soovitusi andis Eesti Rahva Muuseumi teadur Reet Piiri

Koostöö teiste institutsioonidega

Tartu Käsitööklubi koostööpartneriteks on Tartu Linnamuuseum ja Tartu Laulupeomuuseum, Eesti Rahva Muuseum, Tartu Kõrgem Kunstikool, Tiigi Seltsimaja jt.

Tartu Käsitööklubi jätkab ERKL eelkonkursside ja näituste korraldamist, sest omatakse aastate pikkuseid kogemusi ja loodud on koostöövõrgustik. Samuti jätkatakse oktoobris toimuvat Tartumaa käsitöökoja korraldamist.

Arenguruum – võiks olla kindel koht, nn klubiruum, kus klubi liikmed saaksid regulaarselt koos käia ja ühistegevust arendada. Rendihinnad pole klubi liikmetele jõukohased. Käsitööklubil puudub eestvedaja,

kes oleks motiveeritud tegelema ruumide küsimustega. Praegu kogunetakse vajaduste põhiselt erinevates asutustes ja kodudes.

2013. aasta suuremad ettevõtmised

1. Tartu piirkondlik konkurss-näitus „eesti-maa-villane“ 23.04 - 09.05.2013, Tartu Laulupeomuuseum
2. Folkloorifestivali "Baltica 2013 - X Tartumaa trallami" käsitöökojad 4.07.2013, Tartu kesklinn
3. III Tartumaa käsitöökojad 26.10.2013, Eesti Rahva Muuseum
4. 02.02.2013 kell 12-14 Tiigi Seltsimajas **küünlamarjapäeva rahvarõivapäev** Rahvarõivakirbukal saab osta ja müüa, vahetada ja kinkida uhiuusi ja poolpiduseid rahvarõivaid, ehteid, peakatteid ja jalatseid, üksikult või komplektina, Kihelkondlikku kuuluvust aitab määratleda ja soovitusi jagab Eesti Rahva Muuseumi teadur Age Raudsepp Info: Tiina Kosen, 7361 562, 5305 9698, Tiina.Kosen@raad.tartu.ee
5. 23.03.2013 kell 12-14 Tiigi Seltsimajas **paastumarjapäeva rahvarõivapäev** Rahvarõivakirbukal saab osta ja müüa, vahetada ja kinkida uhiuusi ja poolpiduseid rahvarõivaid, ehteid, peakatteid ja jalatseid, üksikult või komplektina, Kihelkondlikku kuuluvust aitab määratleda ja soovitusi jagab Eesti Rahva Muuseumi teadur Reet Piiri. Info: Tiina Kosen, 7361 562, 5305 9698, Tiina.Kosen@raad.tartu.ee

Aruande koostasid: Tiina Kosen, Kadri Tomasson, Maire Henno

VALGAMAA

Käsitööühendused ja -ettevõtjad:

Aivar Aan FIE

Aivar Rožanov FIE

Ann MLT OÜ

Brigita Morožova FIE

Goldstock OÜ

Helme käsitööseltsing

Hummuli Rahvamaja Käsitööring

Karukäpp MTÜ

Karula Naisselts MTÜ

Karula Kultuuriselts

Koidu Lainevee FIE

Kuno Paimre FIE

Käsitöökelder MTÜ

Lüllemäe Rahvaõpistu MTÜ

Maavillane MTÜ

Mart Salumaa FIE

Otepää Naisselts MTÜ

Otepää Aianduse- ja Mesinduse Selts MTÜ

Otepää Gümnaasiumi Kunstikodu

Palupera Käsitöökoda

Riidaja Kultuurimaja

Sangaste Käsitööseltsingu Maja

Silva Stepanova

Zacman Grupp OÜ

Tsirguliina Rahvamaja

Techne Töökoda AS

Tõrva Kunstistuudio MTÜ

Tõrva Puuetega Inimeste Liit (TPIL)

Valga Linna Pensionäride Liit

Virve Niilisk FIE

Käsitöökauplused, -kojad ja infopunktid:

Käsitöö kauplus **Anni Butiik**

Infopunkt. Käsitöö, suveniirid, käsitöötarvikud, rahvarõivaste valmistamine

Kontakt: Pühajärve tee 2, Otepää 67403. OÜ Ann MLT

margetadolder@gmail.com, +372 56 466 720

Valga Käsitöökelder MTÜ

Infopunkt. Käsitöö ja suveniiride müük. **Kontakt:** Kesk 11, Valga 68203, mainorman@hot.ee
55 915 446

Otepää Gümnaasiumi Kunstikodu

Kunsti ja käsitöö töötoad lastele ja täiskasvanutele. **Kontakt:** Koolitare 5, Otepää 67403.
www.nuustaku.edu.ee, avekruusmaa@gamil.com, 51 68 349

Ketta talu

Hariv meelelahutus, võimalus õppida sepatööd, programmid seltskondadele: sepatöö, puusöe valmistamine, tõrva saamine, elust rehetares, reheahju kütmine, viikingite kombel lõkkel toidu valmistamine. **Kontakt:** Mägestiku küla, Otepää vald. www.mart.salumaa.com,
mart.salumaa@mail.ee. 517 4148

Lüllemäe Rahvaõpistu

Õpitoad ja kursused keraamika, portselanimaal, siidimaal, lapitehnika, viltimine, fimost või pärlitest ehte valmistamine. **Kontakt:** Lüllemäe, Valgamaa 68116. www.opistu.eu,
enekaas@gmail.com, 533 01511

Tõrva Kunstistuudio

Ettetellimisel töötoad, keraamika ja käsitöö müük. **Kontakt:** Männiku 5, Tõrva 68605
acpc@hot.ee 5291627

KÄSITÖÖHENDUSED VALGAMAAL

Käsitöökelder MTÜ

Asutatud 27.02.03.a. Käsitööinkubaatori järglane. Tegutses algselt Valga Raekoja keldris. Alates 2006 aastast Valga kesklinnas Kesk tn.8.

Käsitöökeldri eestvedamisel on osaletud kõigil Käsitöö Liidu poolt korraldatud konkurssidel, kus maakonna käsitöömeistrid on saavutanud mitmeid auhinnalisi kohti. Samuti on Käsitöökeldri eestvõtmisel läbi viidud maakondlikud konkursid. Pidevalt korraldatakse õpitubasid ja viiakse läbi õppusi. Kauplusesse võtame müüki ja müüme Valgamaa käsitöömeistrite töid, osaleme käsitööpäevadel ja -laagrites. Aitame kaasa Valga linnaürituste organiseerimisel. Valmistame omanäolisi meeneid Valga Maavalitsusele.

Kontaktisik: Spordi 4-4, Valga 68207. Mai Norman tel: 55 915 446; mainorman@hot.ee

Ann MLT OÜ

Asutatud 27. 04. 1993.a.

Tegeleb väikekudumite tootmise, piirkondlike rahvarõivaste valmistamise, suveniiride, käsitöö ja -tarvikute müügiga. Esinduskauplus Anni Butiik asub Otepää kesklinnas Lipuväljak 5a.

Kontakt: Munamäe 18-5, Otepää 67403. Marge Tadolder, 56466270; margetadolder@gmail.com

Helme Käsitööseltsing

Toimetab Helme päevakeskuse juures. Valmistatakse kauneid käsitööesemeid ja korraldatakse näituseid. **Kontakt:** Juhendaja Laine Vettik tel: 5268628

Karukäpp MTÜ

Loodud aastal 2003 sooviga koondada käsitööst huvitatud inimesi, kellega üheskoos oma tegevuse kaudu säilitada käsitöötraditsioonide järjepidevust. MTÜ Karukäpp õpetab valmistama erinevaid käsitöötehnikaid nii omatarbeks kui elatise teenimise eesmärgil. Korraldatakse õppepäevi, koolitusi ja näituseid ning osaletakse välimüükidel nii Eestis kui välismaal. 2011. aastal andis MTÜ Karukäpp EAS-i toel välja väga populaarseks osutunud sokikalendri, mis sisaldab ka mustreid ja tööjuhiseid.

Kontakt: Kaasiku 2, Otepää 67404. Mari Mõttus tel: 52 76551; mari54@hot.ee , Silvia Mägi tel: 524 7170; silvia.magi@mail.ee; Tiiu Vutt tiuu.vutt@gmail.com

Otepää Naisselts MTÜ

Otepää Naisselts on taasasutatud 20. augustil 1999. aastal 1936. aastal tegutsenud samanimelise organisatsiooni jätkuna, tegutseb mittetulundusühinguna ning on avatud kõigile teotahelistele ja aktiivsetele inimestele.

Põhitegevuste hulka kuulub suurel määral heategevus. Oma hõlma alla on võetud Kuigatsi lastekodu endised kasvandikud, kes tänaseks päevaks pole küll enam lapsed, kuid vanemateta kasvanuna ja erivajadustega, vajavad siiski teatud tuge elus toimetulekul. Neile korraldatakse sündmusi tähtpäevade tähistamisel, suve- ja loovuslaagreid, ekskursioone ja materiaalse abi programme abiks oma elu sisseseadmisel. Korraldatakse koolitusi nii oma liikmeskonnale kui ka laiematele osalejate gruppidele. Aastate pikkune on koostöö Soome Martade ja Kinnasnaistega. Koostöös soomlastega on asutatud Otepää Vallavalitsuse majja „Kinnaspunkt“, kust abivajajad saavad soetada väikese tasu eest või tasuta riideid, mööblit ja kodukaupu. Abivajajateni jõudmiseks tehakse koostööd perearstide ja sotsiaaltöötajatega ka mujalt maakondadest.

Otepää Naisseltsi ettevõtmisel toimub vanavanemate päeva tähistamine ning Otepää valla aasta ema ja aasta isa valimine ja tunnustamine ning nende sündmuste pidulik tähistamine.

Korraldatakse kaks korda aastas kirjandusõhtuid, kaasates sinna raamatukogu ning piirkonna kirjanikke ja muusikuid. 2012 aastal oli naisselts Otepää jõulumaa traditsiooni taaselustajaks ja elluviimisele kaasaitajaks.

Naisselts on mitmeid aastaid Otepää käsitöölaada peakorraldajaks ning traditsiooniks on saanud ka mitme teise käsitöölaada korraldamine Otepääl, muuhulgas talvepealinna käsitöölaad. Töötab käsitööring, kus võivad osaleda kõik soovijad.

Kontakt: J. Hurda tn 5A, Otepää 67404. Riita Aader tel: 53326679; riitaaader@gmail.com

Otepää Gümnaasiumi KunstiKodu

Asutatud 2010 - on paik, kus saab võtta aja enda tarbeks ja nokitseda, pliiats või pintsel käes. Vanus pole oluline, ei pea olema kunstnik ega pea oskama ilusti joonistada, peaks olema sisemine soov ja tahtmine kunstiga tegeleda. See on üks viis oma igapäevased mured ja tegemised unustada ning lihtsalt olla ja millegi kallal nokitseda.

Kunstikodu mõiste: paljulapseline huvitav perekond, kes ei kraakle, kellega on huvitav ning inspireeriv koos olla ja kellele saab muret kurta.

Korraldab kursuseid igale vanuserühmale.

Kontakt: Koolitare 5, Otepää 67403. Ave Kruusmaa 51 68 349 avekruusmaa@gmail.com

Tõrva Kunstistuudio

Asutatud 2006 Kunstistuudio kuulub Tõrva kultuurimaja juurde ning pakub kunsti ja käsitöö alast huvitegevust erinevatele vanusegruppidele.

Kontakt: Männiku 5, Tõrva 68605. Carmen Põldsalu tel: 76 65332, acpc@hotmail.ee

Lüllemäe Rahvaõpistu

Alustas tegevust 1.detsembril 1995. aastal, eesmärgiks: areng õppimise kaudu.

Üheks osaks LRÕ tegevusest on rahvuslik käsitöö: lapitehnika ja viltimine. Lisaks koolitustele on suur osa ka kunstil ja rahvuslikul käsitööl ja selle turustamisel. 2011 aastal esindas Lüllemäe Rahvaõpistu Valgamaad Soomes Mardilaadal ja Londonis jõululaadal.

Kontakt: Lüllemäe, Valgamaa 68116. Ene Kaas tel: 533 01 511; enekaas@gmail.com, <http://www.opistu.eu>

Karula Kultuuriselts

Asutatud veebr 2011. Ettevõtjate ühendamine, koolituste korraldamine, osalemine messidel, laatadel. **Kontakt:** Karula vald, Valgamaa 68116, Koidu Lainevee: 51 312 88; koidu1@hotmail.ee

2012. aasta tegevusaruanne

Jätkuvalt püüdsime leida vahendeid seltsimaja renoveerimise jätkamiseks ja sisetööde tegemiseks, milleks saime toetust LEADER programmist. Korraldasime talgud maja ja selle ümbruse koristamiseks ehitusprahist.

Jätkus traditsiooniline maakonna rahvakultuuri edendajate tunnustamine pärandihoidja sõlega. Osaleti konkursil *Taimest tulnud*.

Juuni kuus toimus rahvarõiva kandjate õppepäev Otepääl.

Augustis sai teoks taas Otepää Naisseltsi eestvedamisel Otepää käsitöölaad. Toimus käsitööde sügisnäitus Otepää AMS-i majas.

27. oktoobril toimusid käsitöökojad Valgamaa eri paigus.

VRKK aitas kaasa juunis Valga-Valka linnapäevade korraldamisel ja oli käsitöölaada eestvedaja. Samuti viisime läbi traditsioonilise mihklituru Valgas, kus toimus ka leivaküpsetamise konkurss, näomaalingud ja käsitööõpitoad.

Detsembris toimus ka ülemaakondlik käsitööde näitus Valga Kultuuri ja Huviala Keskuses, mis päädis käsitöölaadaga.

Jätkus koostöö käsunduslepingu alusel Valgamaa Omavalitsuste Liiduga koordineerimaks maakonnas erinevaid kultuurisündmuseid. VRKK oli koostööpartneriks järgmiste kultuurisündmuste ettevalmistamisel ja läbiviimisel:

- Mentorkoolitused (rahvatants, rahvamuusika)
- Infopäevad kultuuritöötajatele
- Memmede tantsupäev
- Memme-taadi suvepidu Põlvas
- Valgamaa laulu- ja tantsupidu 02. juunil Otepääl.
- Hõimupäevad
- Kagu-Eesti tantsupidu Põlvas (sh eelproovid maakonnas)
- Soome-Eesti tantsupeo eelproovide läbiviimine maakonnas
- Rahvamajade suvekool Valgamaal
- Maakondlik käsitööde näitus ja käsitöölaad Valgas

2012 aasta suurimaks ettevõtmiseks võibki lugeda Rahvamajade suvekooli Valgamaal.

Takistuseks tegevusele on oma maja/ruumide puudumine, kus kokku tulla, õppepäevi korraldada ja koordineerida keskseltsi tegevust. Seltsi tegevust pärsib on ka uute liikmete vähesus - vajadus värvata seltsile uusi liikmeid ja tuua seeläbi uusi ideid VRKK arendamiseks ja tegevuse jätkamiseks.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

ERKL, ERRS, HMN, Valgamaa Omavalitsuste Liit, Kultuurkapital, Kultuurkapitali Valgamaa Ekspertgrupp, Käsitöökelder MTÜ, Karula Naisselts, Lüllemäe Rahvaõpistu MTÜ Metspipar OÜ, Otepää Vallavalitsus, Otepää Kultuurikeskus, Otepää Naisselts, Otepää Vallavalitsus, Otepää Gümnaasium, Rahvakultuurikeskus, Valga Linnavalitsus, Valga Maavalitsus, Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus, Valgamaa Naisühenduste Ümarlaud, Valga Puuetega Inimeste Koda, Ann MLT OÜ

2013. aasta tegevusplaan

- Jätkeb seltsimaja renoveerimine, sisetööde tegemine ja sisustamine ning selleks uute rahastamisvõimaluste otsimine, talgute korraldamine
- Rahvakunsti edendajate tunnustamine Pärandihoidja sõlega
- Osalemine konkursil maavillane
- Valga-Valka linnapäevadel käsitöölaada läbiviimine
- Mihklituru organiseerimine ja läbiviimine s.h. leivaküpsetamiskonkurss
- Näituste korraldamine
- Otepää käsitöölaad ja rahvamuusika päev augustis
- Erinevad käsitöökursused
- Infopäevad kultuuritöötajatele
- Valgamaa tantsupidu
- Käsitööpäev maakonnas
- Informatsiooni vahendamine, valdkonna tegijate nõustamine, koostöö vabariiklike keskseltsidega- pidev

VILJANDIMAA

Maakonna rahvamajade juures töötab 13 käsitööühendust 147 osavõtjaga:

Viiratsis, Sürgaveres, Uue-karistes, Karksi-Nuias, Öisus, Paistus, Holstres, Kõpus, Võhmas, Suure-Jaanis, Paalas, Vastemõisas, Abjas.

Need on väga aktiivsed käsitööringid, kes käivad regulaarselt koos, õpivad erinevaid käsitöövõtteid, korraldavad näitusi, õppepäevi, konsultatsioone, käsitööpäevi, löövad agaralt kaasa maakondlike ürituste ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Koos tunnustame aktiivsemaid ja tublimaid käsitöötegijaid. Rahvakunstiühing korraldab ringijuhtidele, käsitööaktivistidele regulaarselt õppepäevi ja koolitusi.

Suuremad käsitööettevõtjad ja –koolitajad:

1. **MTÜ Bonifatiuse Gild.** Kehakattetöökoda, ehtekoda, vitraažikoda, käsitöökauplus. Kursused ja õppepäevad.
2. **MTÜ Eesti Haabjaselts.** Haabja ehituse ja kasutuse tutvustamine, ühepuupaatidega seonduvale elulaadile ja käsitööoskustele kaasaaitamine.
3. **OÜ Rorge.** Eesti suurim mõisasepikoda.
4. **MTÜ Koordikoda.** Rahvuslikud sisustustekstiilid, rõivad.
5. **Krisanne OÜ.** Rahvariiete, linaste esemete, stiliseeritud riiete ja käsitööesemete valmistamine ja müük.
6. **Lapi – ja linakoda** Olustvere mõisas. Avatud ateljee, kursused, õpitoad, müük.
7. **Klaasikoda** Olustvere mõisas. Avatud ateljee, kursused, õpitoad, müük.
8. **Keraamikakoda** Olustvere mõisas. Avatud ateljee kursused, õpitoad, müük.
9. **MTÜ Lõuna-Mulgimaa Kunsti- ja Käsitöökoda.** Keraamika, nahkehistöö, viltimine, maalimine, siidimaal, portselanmaal.
10. **MTÜ Mulgi Ukuvakk.** Rahvuslik käsitöö.
11. **MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts.** Eesti rahvusliku ehitus- ja puutöönduskultuuri hoidmine ja edendamine.
12. **Tarvastu Käsitöökoda.** Käsitöökursused, käsitöö müük, näitused.
13. **MTÜ Töötoad.** Rahvariideseelikud ja vööd, kaltsuvaibad, telgedel kootud tekstiilid, puidust valmistatud töövahendid.
14. **Viljandi Aianduse ja Mesinduse Selts.** Telgedel kudumine, silmuskudumine.
15. **MTÜ Viljandi Käsitöökoda.** Rahvuslik käsitöö, kudumid, rahvariided jne.
16. **FIE Piret Ant.** Puidust dekoratiiv- ja tarbeesemete valmistamine, käsitöö müük.
17. **FIE Mirja Arm.** Lambakasvatus, villased masinkootud sokid-kindad käsitsi tehtud tikandiga.
18. **FIE Toomas Jugaste.** Käsisepp.
19. **FIE Maie Roosimaa.** Heegeldatud peakatted, linikud, kotid, kübarad, pitsid.
20. **FIE Tõnis Salong.** Sepatööd, rauatööd.
21. **Eesti loomeagentuur OÜ.** Kirjastamine ja lauamängude valmistamine.
22. **SA Viljandimaa Loomeinkubaatorid.** Alustavate loomeettevõtjate nõustamine ja inkubatsioon; tekstiili- ja metallikeskuse tootmis- tootearenduse teenused.
23. **TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond.** Rahvuslik käsitöö kõrgharidusõpe ja täiendkoolitused, pärandtehnoloogia magistriõpe, rakenduslikud uurimis- arendusprojektid.
24. **Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili eriala.** Tekstiilitöö ja rahvusliku puutöönduse kutseõpe ja täiendkoolitused.

Veel on maakonnas hulk tegutsevaid käsitöömeistreid ja –ühendusi, lähemalt www.vmrky.ee

Käsitöökauplused:

1. Viljandi Käsitöökoda, Lossi tn.14 Viljandis
2. Käsitöökauplus, Tartu tn.Viljandis
3. Käsitöökauplus, Jakobsoni tn.21 Viljandi
4. Maive Käsitöö, Tallinna 2A Suure-Jaanis
5. Heimtali Muuseumis Heimtalis
6. Erinevad käsitöökojad-müügipunktid Olustvere mõisas
7. Käsitöökauplus Tallinna tn. Viljandis
8. Käsitöökauplus Väike-Turu tn.8 Viljandis Bonifatiuse Gildis

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

Septembris 2012 tähistasime ühingu 22. tegevusaastat. Meie ühingusse on koondunud hulk aktiivseid käsitöömeistreid kogu maakonnast. Koos viime läbi maakondlikke ja piirkondlikke üritusi, koolitusi, tunnustame tublimaid meistreid. Meie tegevust juhivad kolmeliikmeline juhatus.

Juhatuses esimeheks ühingu loomisest kuni siiani on olnud **Leida Mägi**, 5290617, rahvakunst@hot.ee Tallinna 5 Viljandi 71020.

2012. aasta tegevusest

Kogu maakonnas viisime läbi käsitööpäevi, näitusi, koolitusi, õpiringe. Suurimad ettevõtmised läbi aastate on olnud aprillikuu algul toimuv maakondlik rahvakunstpäev ja detsembrikuus toimuv üle-eestiline käsitöömess. 14.aprillil toimus juba **16. rahvakunstpäev**, kus peateemaks oli "Taimest tulnud". Väljas olid näitused, töötasid õpitoad, toimusid seminarid, esinesid taidlejad, tunnustasime parimaid. Kuulutasime välja Viljandimaa rahvakunstimeistri 2012 ja selle tiitli sai tekstiilikunstnik Riina Kubo – Tarvastu käsitöökoja juhataja. Preemia 640€ pani välja Viljandimaa Omavalitsuste Liit.

11.-12.mail toimusid Viljandimaal üle-eestilised käsitööpäevad, mille ettevalmistamisest ja läbiviimisest võttis osa ka rahvakunstiühing.

14.-15.detsembril toimus **17. Viljandi käsitöömess** Sakala Keskuses. Ligi 90 käsitöömeistrit ja talitoiduvalmistajat üle Eesti pakkusid oma tooteid. Külastajaid oli veidi alla 3000. Üritus läks korda, mess on leidnud nii viljandimaalaste kui ka kaugemalt tulijate hulgas suure populaarsuse.

Rahvakunstiühingu juures töötab koolituskeskus, kus tegutsevad kursused ja õpiringid. Oleme liitunud Euroopa Liidu Sotsiaalfondi ja Eesti riigi poolt rahastatava programmiga "Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes" 1.1.0603.08-0002, mille raames toimuvad tasuta kursused.

Viisime läbi järgmised kursused: taaskasutusmaterjalid lapitöös, käsitöötoote arendus ja müük, rahvuslike paelte valmistamine, inglise keel, väikeettevõtluse alused ja raamatupidamine, jõulukaunistuste valmistamine ja mitmed teised käsitööalased kursused.

Ühingul on head koostööpartnerid Viljandimaa Omavalitsuste Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Viljandi käsitöökoda, Viljandi kultuurimaja, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Eesti Vabaharidusliit.

Meie suurimaks probleemiks on vähene raha. Oma igapäevatööks rendime ruume, kasutame internetti ja telefoni, kõik see nõuab kulutusi. Pidevat rahastamist meie tegevusele ei ole. Projektide kirjutamisega oleme oma ürituse läbiviimiseks abi saanud Kultuurkapitalilt, Viljandi Linnavalitsuselt, Viljandimaa Omavalitsuste Liidult, Rahvakultuurikeskusest, Kohaliku Omaalgatuse Programmilt.

2013. aasta suurimad üritused

6. aprill	Maakondlik 17. rahvakunstipäev <i>eesti-maa-villane</i> Sakala keskuses
8.–9. juuni	Viljandi hansapäevade käsitöölaad vanalinnas
13.–14. detsember	18. Viljandi käsitöömess Sakala Keskuses

Pidevalt toimuvad koolitused, maakonna rahvamajades viiakse aasta ringi läbi käsitöönäitusi, käsitööpäevi, konsultatsioone, õpiringe.

VÕRUMAA

Paikkonnas tegutsevad:

Käsitööühendused

1. MTÜ Näputüüselts
2. Aila Näpustuudio
3. MTÜ Vastseliina Käsitööühing
4. Vana-Vastseliina Külaselts
5. Sulbi Maarahva Selts
6. MTÜ Boose Naisselts
7. MTÜ Hauka Kunsti- ja Käsitööselts
8. MTÜ Kuldre Käsitöötare
9. Urvaste Naisselts
10. Tsooru Naisselts
11. Haanja Naisselts
12. Lasva Käsitööselts
13. MTÜ Võluvõru
14. Kreutzwaldi muuseumi käsitöötuba

Käsitööettevõtjad

1. OÜ Vestra
2. OÜ Võru Ukuharu
3. FIE Aino Tamberg
4. FIE Kati Kornel
5. Carmen Kungas Rahvrõivad

Käsitöökauplused

1. Aino Kunstipood
2. Käsitöökauplus Must kass
3. Käsitöötarvete kauplus Höbenöps
4. FQDesign Käsitööpood
5. Piret Pilbergi kauplus-salong

Infopunktid

Tänu sellele, et projekti „Käsitööga tööle“ tootearenduskoolitused toimusid Kreutzwaldi muuseumis, on Võrus käsitöölise kohtumiskohaks jäänudki Kreutzwaldi muuseum.

Kreutzwaldi muuseumi kodulehel on ka Vana-Võrumaa käsitöölise andmebaas. Muuseumist saab infot ja abi käsitöölalastes küsimustes.

Sel aastal hakkas Võru linnas tööle MTÜ Võluvõru, ka seal pakutakse huvilistele kõikvõimalikke õpitubasid ja koolitusi. Omavahel teeme koostööd.

Arvestatav info liigub suuliselt. Rahvakultuuri spetsialist Maie Pau edastab talle saabunud teated. Võrumaa Arenguagentuur jagab infot erinevate koolituste kohta. Samuti levib palju huvitavat infot "Ummamuudu"-listi kaudu.

Parim ettevõtmine, mis sel aastal Võrus toimus oli meenekonkurss "Uma meelüs". Selle organiseeris Võrumaa Arenguagentuur koos Võru Linna- ja Võru Maavalitsusega ja pakkus Võrumaa käsitöölisele võimaluse oma oskused proovile panna. Kõik tööd on vaadatavad arenguagentuuri kodulehel <http://www.vaa.ee/uudised/197-vorumaa-meene-uma-meelues-kataloog>. Konkursile esitati 28 esindusmeenet ja 52 turistimeenet.

Kevadel toimus moeetendus kultuurimajas "Julge ja kantav", kus oma töid said näidata kõik, kelle tegevus on mingil moel seotud moega ja rõivaste valmistamisega.

Kreutzwaldi muuseumi käsitöötuba

Aktiivne käsitöine tegevus Kreutzwaldi muuseumis algas 2005. aastal, kui alustati projektiga "Käsitööga tööle". 2008. aasta 1. juunist on muuseumis tööl tegevusjuht, kes organiseerib ja viib läbi käsitöölaseid õppepäevi ja töötubasid. Kogu tegevus on tihedalt seotud MTÜ

Näputüüselts tegevusega, mis omakorda on välja kasvanud projektist "Käsitööga tööle". Sellest on näha, kui suur kasu oli võrulastele selle projekti toimumisest.

Kontaktisik: Marika Sepp, 51928199, sepamari@gmail.com Kreutzwaldi 31, 65609 Võru

2012. aasta tegevusaruanne

Aasta peamine teema oli TAIMEST TULNUD. Sellega seoses toimusid selleteemalised töötoad, kus kõige populaarsemad olid taimetrüki töötoad. Jaanuarist juunini olid nädalas kord keraamika töötoad, õpetas Maarja Vilsar. Samuti oli võimalus kasutada taimi esemete kaunistamiseks. Aastaringi tegutsevad köitetööde töötoad, kus huvilistel on võimalus käsitsi köita endale märkmik, raamat; parandada ära katkine raamat või ajakirjad ühiste kaante vahele panna. Ka raamatukaasi kaunistasime taimedega trükkides.

1.augustist alates alustasime projektiga „Eesti rahvuseepose tutvustamine läbi rahvusliku käsitöö“, kus töötubades valmistasime eeposest tuntud tegelasi meeneteks. Valmis terve perekond sortse, hiiri, siile, Kalev ja Linda, Ilmaneitsi sõrmuseid, Tarkuseraamat jne. Kõige toredam oli koostöö Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi 9b klassiga, mille käigus valmis lauamäng 16. loo ainetel „Teekond maailma otsa“. Kõik need tööd on väljas Kreutzwaldi muuseumis näitusel „Nobenäppude lemmikud Kalevipoja lugudest“. Töid võib ikka veel juurde tuua.

Üks suuremaid üritusi, kus muuseumi töötuba on juba aastaid olnud põhikorraldaja, Võru Folkloorifestivali Meistrite õu, toimus ka sel aastal Kreutzwaldi muuseumi aias.

MTÜ Näputüüselts tegemised 2012

märts	Külastasime Kaire lambatalu;
mai	Võtsime osa ERKL käsitööpäevadest Viljandis. Elevust tekitas teadasaamine, et oleme valitud 2013.a. ERKL käsitööpäevade läbiviijajaks;
juuni	Osalesime partnerina projektis “Julge ja kantav – Võrumaa mood 2012”;
juuli	Korraldasime 10 õpitoas tööd Võru folkloorifestivalil;
august	Õpetasime 4 õpitoas Otepää rahvamuusika- ja käsitööpäeval;
september	Alustasime ettevalmistustega ERKL 2013.a. käsitööpäevadeks;
november	Käisime Tallinnas Mardilaadal; Osalesime taaskasutusosalasel koolitusel Sännas; Taotlesime EAS-lt toetust 2013.a. ERKL 2013.a. käsitööpäevade sümbolika ja infomapi väljatöötamiseks ja teostamiseks. Taotlust ei rahuldatud.
detsember	Osalesime Võru “Oma meelüs” konkursil. Marika Sepp võitis turismimeene kategoorias esikoha; Osalemise Kreutzwaldi Muuseumi korraldatud näitusel 150 aasta möödumise puhul Kalevipoja esmailmumisest;

Koostöö teiste institutsioonidega

Kõige tihedam on koostöö Näputüüseltsiga, peaaegu kõigil muuseumi korraldatud käsitööüritustel on Näputüüseltsi liikmed ametis.

Oli väga tegus aasta, uuel aastal läheb uuendamisele Vana-Võrumaa käsitööliste andmebaas, tänu millele loodetavasti saame tuttavaks uute käsitöölistega.

2013. aasta tegevusplaan

Kõige suurem üritus on ERKL XVII käsitööpäevade toimumine Võrumaal. Sellega seoses oleme koos Näputüüseltsi, Võro Instituudi ja MTÜ Võluvõruga alustanud ettevalmistusi nii käsitööpäevadeks kui ka teisel päeval toimuvaks Keriguplatši laadaks.

Alates veebruarist hakkavad toimuma töötoad projekti „Eesti rahva ennemuistesete juttude tutvustamine läbi rahvusliku käsitöö“ raames, et siis valminud meened saaksid kokku Kalevipoja-teemalise näituse meenetega näitusel „Nobenäppude lemmikud papa Kreutzwaldi lugudest“. Ja töid võivad tuua kõik, kes soovivad.

Samuti on meie korraldada jälle nii Keriguplatsi laada kui ka Võru folkloorifestivali töötoad ja ka linnapäevade muuseumi-üritused „Lauluisal on külas...“

Muidugi toimuvad erinevad töötoad, mille ühisnimetajaks sel aastal on PÄRIMUS.

Veel üks suurematest ettevõtmistest on käsitöölise andmebaasi uuendamine ja muuseumi töötubades toimuva kajastamine muuseumi möödunud aasta lõpul valminud kodulehel.

MTÜ Aila Näpustuudio,

Kontaktisik: Aila Kikas 50 79 920, Võru Jüri 19a, III korrus tel. 78 28 048

MTÜ Aila Näpustuudio erahuvialakool Näpustuudio Käsitöökool pakub lastele ja noortele regulaarset käsitöö- ja õmblusõpet huviringide õppegruppides. Toimub praktiliste käsitööalaste oskuste arendamine ja täiendamine läbi käelise tegevuse käsitöö erinevate valdkondade õpetamine ja arendamine.

Regulaarne õppetöö kestab jaanuarist maini ja septembrist detsembrini, millele lisanduvad meisterdamiskursused koolivaheajal, õppepäevad käsitöölaatel, näitused, ekskursioonid jne. Korraldame suviseid meisterdamise päevi Võrumaa lastele: juunis „Kaisulooma meisterdamine“, juulis „Pärlitest mänguasjad ja ehted.“

Osaleme oma töötoaga käsitöölaatel Võrus, Vastseliinas, Tartus, Pärnus ja Tallinnas. Käsitöökooli edukamad õpilased õpetasid laadalistele valmistama mitmesuguseid meeneid. Samas on ka väljapanekud Näpustuudio Käsitöökooli õpilaste töödest ja tegemistest.

Käsitöönäitused Võrus 2013

1. 14.12.2012-31.08.2013 Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumis

„Nobenäppude lemmikud Lauluisa lugudest“ Käsitöönäitus, kus inspiratsiooni allikaks on Kreutzwaldi loomingust Kalevipoja-lood ja Eesti rahva ennemuistsed jutud.

Info Marika Sepp sepamari@gmail.com 51928199

2. 27.05. -21.06.2013 Kultuurimaja „Kannel“galeriis

„Vana-Võromaa ja Põhja-Läti rahvarõivad“ Rahvarõivakooli lõpetajate tööd.

Info Carmen Küngas carmenkungas@mail.ee 5078510

3. 29. 05.- 21.06.2013 Võrumaa Muuseumis

„Käsitööga tööle“ Projekti „Käsitööga tööle“ kõigis Võru gruppides osalenute ühisnäitus.

Info Marika Sepp sepamari@gmail.com 51928199

4. 1. 02.- 15.03.2013 Võrumaa Muuseumis

„Siberi setode kirikindad“ Näituse autorid Külli Jakobson ja OÜ Kagu Kudujad

Info Tiia Haug tiia@vorumuuseum.ee 56297243

5. 01.03. -29.09. 2013 Võrumaa muuseumis

„Muuseumi veimevakast“ Näitusel on eksponeeritud muuseumi fondidest pärit käsitöö.

Info Tiia Haug tiia@vorumuuseum.ee 56297243

6. 29. 05.- 21.06.2013 Võrumaa Muuseumis

„Vana uus asi“ Kohalike käsitöölise taaskasutusnäitus.

Info Marika Sepp sepamari@gmail.com 51928199

Võrumaa aruande koostas Marika Sepp.

ALALIITUDE AASTAARUANDED

Alaliitude Nõukoda

Alaliitude Nõukoja juht **Lembe Maria Sihvre**. Nõukoja juht kuulub ka käsitööliidu juhatusse.

Aruandeaastal on läbirääkimisi peetud uute alaliitude loomiseks. Asutamisel on Väikekandle meistrite ja Eesti vähemusrahvuste käsitöömeistrite alaliit.

lembe.sihvre@mail.ee

Eesti Lapitöö Selts

Sel aastal asetses seltsi tegevuse pearõhk liikmete isiklikul panusel. Toimused mitmed isiknäitused:

29.02 - 28.03 Marja Matiisen *Takseeritud teksa* Tallinna Rahvaülikoolis

14.-17.02 Anni Kreem *Sugupuu* rahvakunstigaleriis

15.03 - 3.04 Ene Pars *Eesti triibukood* Vabaduse galeriis

Juulis Mall Vesilo tekstiilid Olustvere viinakojas

18.12 - 7.01 Katre Arula *Rõivad räägivad* rahvakunstigaleriis

Detsembris Mall Vesilo looming Prantsusmaal, Colmaris

Oma lapitöödega osaleti paljudel ühisnäitustel:

Ene Pars augustis Haapsalus 4+6

novembris Pärnus *Järjehoidja*

Kristi Teder oktoobris Türil *Saara kirjastuse* juubelinäitusel

novembris Tallinnas *Taimest tulnud* näitusel

Elle Ikävalko Soome lapoliselti, *Finnquilt* aastanäitusel, Hämeenlinnas

Katre Arula Eesti Moekunstnike Ühenduse näitustel:

aprillis *Pääsupesa* Tallinna Linnagaleriis

juunis-septembris. *Eestlane olla* Helsingis ja Peterburis

novembris *Must kleit* Tallinnas

Aire Kapstas oktoobris Rahvusvahelisel autorikarude näitus-messil Tallinnas

Marja Matiisen Jaapani lapitöökonkursi võitjate tööde näitustel *The 10th Quilt Nihon Exhibition* Tais ja Hiinas *Open European Quilt Championships 2012* Hollandis. Publiku II preemia võitnud töö osales ka võidutööde näitustel USAs ja Kanadas.

Seltsi liikmed juhendavad mitmeid lapitööringe ja kursusi. Mitmetel neist toimusid 2012 aastal ka näitused:

Eve Oro Põltsamaa Kivvja lapitööring. Näitus *Vana hea palkmaja*

Marja Matiisen Tallinna Rahvaülikooli lapitöökursus ja osalejate kevadnäitus

Sune Teemaa Lapitööring Tallinnas

Aire Kapstas Lapitööring Raplas

Katre Arula Käsitöömeistrite kursus Pärnus, kursused Jõgevamaal ja Põltsamaal Teokojas

Mall Vesilo Lapitöö kursused Olustveres

Lapitöö Seltsi kokkutulek ja väike kursus toimus 21. oktoobril Tallinna külje all Rocca al Mare, kus Elle Ikävalko õpetas oma kodus seltsi liikmetele uuemaid suundi lapitöös ja vahendas Põhjamaade ühishääduse külastuse pilte ja muljeid. Arutati 2013 aasta suvel Põlvas toimuva Lapitöö Seltsi kokkutuleku teemasid.

Marja Matiisen, kontakt@marjamatiisen.com
ELTS juhatuses liige

Erivajadustega käsitöömeistrid

Meie tegemised 2012 aastal:

6. – 10.08 Kunsti-ja käsitöölaager Orissaares.
23.10 – 10.11.2012 Eesti-Jaapani ühishäädus *Sulle on antud maailm* Kullo Galeriis
Esindatud olid nii kujutav kui ka tarbekunst (kudumid, keraamika, portselanimaal, siidimaal, klaas).

Terve aasta tegutses saori loovkudumise töötuba Pirita Sotsiaalkeskuses. Ka 2013 on see töötuba eeldatavasti töös (rahastus selgub jaanuari keskpaigaks). Sellisel juhul oleks hea töötuba ka veidi tutvustada, et info sellisest ülisoodsast võimalusest jõuaks rohkemate huvilisteni. Peamiselt puuetega lastele mõeldud saori loovkudumise töötuba on avatud ühel korral nädalas korraga 3 tundi. Lähemat infot saab Pirita Sotsiaalkeskusest Aet Urbaselt.

Ka 2013 on plaanis kunsti-ja käsitöölaager (5.-9. augustil).
2013 alustab tööd mobiilne saori töötuba. Töötuba sõidab kohale 3 teljega ja terve päeva jooksul on huvilistel võimalus kududa.

Anneli Säre, 56 156 456, anneli@loometaru.eu

Kangakudujad

Kangakudujate alaliidu 2012. aasta põhishändmuseks oli 6. oktoobril Suure-Jaani kultuurimajas toimunud 10. kangakudujate infopäev. Seekordne üritus lähtus aastateemast *Taimest tulnud* ja käsitles taimsete materjalide kasutamist.

Päeva avaloengus andis TÜ VKA rahvusliku tekstiili osakonna juhataja Ave Matsin ülevaate sellest, mida on võimalik Eesti taimsete kiudude kasutamise kohta teada saada arheoloogiliste tekstiilileidude põhjal. Osalejad said tutvuda linasest materjalist kootud tööproovidega ja lõputööde portfooliotega, mille olid valmistanud kultuuriakadeemia tekstiilitudengid.

Huvitava ülevaate lina töötlemisest ja selle mõjudest kiu omadustele andis Viljandi Muuseumi etnograafiakogu kuraator Tiina Jürgen. Ta tutvustas ajaloolisi linaseid kodutekstiile ja rõivaesemeid Viljandi Muuseumi kogudest.

Pealelõunastes õpitubades said kangakudujad proovida linase pitskoelise päevateki kudumist Suure-Jaani kangakudujate ringi juhendaja Maive Ottase käe all. Astri Kaljus õpetas pilliroogu kasutama koematerjalina põnevate ruloode kudumisel.

Taimsete materjalide kasutamise osas aitasid silmaringi laiendada pajuvitstest punuja Priit Retsep ja niinekiu kasutaja Edu Kuill.

Seekordne kangasulase konkurss-näitus keskendus linastele telgedel kootud tekstiilidele, kusjuures võisid osalejad kaasa tuua ka vanu esemeid kodusest veimekirstust. Osalejate

hääletuse tulemusena pälvis *Kangasulase auhinna* Olustvere kuduja Tiiu Rusi pitsisiduses päevateki eest.

Järgmine kangakudujate infopäev toimub 5. oktoobril 2013 Läänemaal Martna vallas Rõude külamajas, kus kõiki huvilisi võtab vastu sealne kangakudujate ühendus „Kangrupesa“.

Veinika Västriku, 58 068 703, veinika@kangaspuu.ee

Käsitöö kolleksionärid

Käsitöö kolleksionäride alaliidu read vähehaaval täienevad. 2012. a. toimusid vanade tekstiilide hooldamise koolitused aprillis, mais, oktoobris ja novembris Räpinas, märtsis Raplas ja juulis Tõstamaal.

Palju on tegeletud individuaalnõustamisega.

Ootame jätkuvalt alaliitu huvilisi.

Eesmärgiks on kaardistada erakätes olevad käsitööesemete kolleksioonid, töövahendid ja käsitööalane kirjandus, korraldada näitusi ja õppida hooldama tekstiilist käsitööesemeid.

Ulve Kangro, 55 34 051, ulvekangro@gmail.com

Käsitöömeistrid

Praktikult praktikule

Käsitöömeistrid on uudishimulikud, uusi ideid ja kogemusi otsivad loomingulised inimesed. Parim meetod selleks on teadmiste jagamine praktikult praktikule. Nii saab käsitöömeistrilt ka õpetaja, kes jagab oma töökogemust ja oskusi huvilistele. Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga otsivad võimalusi, kuidas viia meie esivanemate pärand ja rahvatraditsioonid koolinoorteni. Selleks on hea võimalus kutsuda käsitöömeistrid koolitundidesse. Õpetajad ja õpilased osalevad käsitööliidu poolt korraldatud konkurssidel ning nendele eelnevatel aastateemade koolitustel. Aastal 2013 korraldatakse koostöös õpilastööde näitus LÕNGATÖÖD. Parimad tööd pannakse aprillikuus välja käsitöömaja näitusegaleriis.

Suvised õppepäevad Pärnus on muutunud traditsiooniks. Aastaid on läbivaks teemaks olnud taaskasutus. Leitakse üha uusi materjale, millest sünnivad meistrite käe all uued huvitavad taiesed. Üheskoos õpitakse uusi tehnoloogiaid, vahetatakse muljeid, saadakse töökogemusi. Tulemuseks endaga rahulolevad, suure fantaasiapagasiga, puhanud inimesed, kes on valmis oma oskusi jagama huvilistele.

Õppepäevad lõpevad meeleoluka näitusega. Koos arutletakse värvilahendusi, kompositsioone ja mustrisobivusi.

Selle aasta suvepäevad käsitööhuvilistele toimuvad Pärnu Nooruse Majas 5.-7.augustil 2013. aastal. Teemaks fantaasiamängud tekstiilis.

Kristi Teder, 52 63 156 kristiteder@hotmail.ee

Mänguasjameistrid

Mänguasjameistrite tööd osalesid juba teist aastat Pärnus näitusel *Mees ja Naine*. 2012.a aasta teemaks oli Läänemeri.

Taas rändab mööda Eestit nukukunstnike ühisnäitus *Koosmäng II - Aastaajad*. Näituse alateemaks on aasta ajad, mida üle 30 nukukunstniku oma töödes kajastada püüavad, nende seas Resa Tiitsmaa, Marianna Ratiner, Sirje Raudsepp, Sveta Aleksejeva, Kai Maser, Tiia Mets, Pille Pattak, Piret Mildeberg, Maaja Kalle, Lembe Maria Sihvre jpt. Iga aastaaeg jätab näitusele oma jälje. Nukukunstnikud loovad nukke oma käe või näo järgi. Nukkude loomisel kasutatakse väga erinevaid materjale: riidet, vaha, puitu, keraamikat, portselani, pabermassi, metalli, puu ja juurvilju, merekarpe, kive jne.

Näitust iseloomustab see, et igas kohas sünnib näitus uuesti. Näitus on olnud Rakveres, Haapsalus ja Tartus.

Oktoobris avati Tallinnas Lastekirjanduse Keskuses suur Teddy-karu 110. sünnipäevale pühendatud ühisnäitus koos raamatuillustraatoritega. Teemaks muidugi kaisukaru. Näitus on avatud 2013.a jaanuari lõpuni.

Novembris reisis Soome suur ühisnäitus koostöös Eesti Lastekirjanduse Keskusega. Tänu Viive Noorele näituse toimetamise eest! Ühisnäitusel osalevad raamatuillustraatorid ja mänguasjameistrid. Näitus jääb Soome rändama kogu 2013. aastaks.

Harju maakonna Keskkaratuurkogus avati detsembris Lembe Maria Sihvre nukunäitus.

Mäng on väikese inimese töö ja suure inimese privileeg! Hääd mängulusti!

Lembe Maria Sihvre, 51 37 839, lembe.sihvre@mail.ee

Pitsimeistrid

Pitsimeistrid teevad tavaliselt ka teisi käsitöötajaid, aga Pitsi alaliidus on ka suuremad ja aktiivsemad organisatsioonid nagu MTÜ Haapsalu Käsitööselts, MTÜ Narva Klubi Käsitöö, Pärnu Pitsistuudio, MTÜ Rahvuslikud Pitsid, Seto Käsitöö Kogu, OÜ Hidante, Eesti Pitsi Gild jt. Aktiivsed on tartlased.

Eespool loetletud on korraldanud ja korraldavad suuremaid näitusi nii Eestis kui ka väljaspool Eestist.

Suurima publikuga välisnäitus oli Prantsusmaal Caenis, kus toimus rahvusvaheline pitsimeistrite (OIDFA) kongress. Eestit esindasid Tartu ja Tallinna pitsimeistrid.

Suuremad üritused olid juunikuus toimunud pitsifestival Pärnus ja augustikuus toimunud Haapsalu pitsi päevad.

Olga Kublitskaja töid sai vaadata Pika tänava galeriis aprillikuus ning Eesti ja Läti pitsimeistrite töid Pärnus juunikuus. Nagu ikka, oli Pärnus ka omatööde konkurss. Seekord peakate. (vt lisa)

Pitsimeistrid annavad välja ka vastavat kirjandust. Nii ilmus 2012. aastal E. Taltsi *Suur pitsiraamat. Süstikpits*.

Tartlased Angelika Nöps ja Maris Raud on valmis saanud niplispitsi raamatu, mis pole veel ilmunud.

2013. aastal toimuvad traditsiooniliselt nii *Seto pitsipäevad* maikuu kui ka *Haapsalu salli päevad* ja *Pärnu pitsifestival*, mõlemad augustikuus. Tegeldakse ka õppekirjanduse väljaandmisega.

Eeva Talts, 56 453 401, eeva.talts@mail.ee

MTÜ Narva Klubi Käsitöö

MTÜ Narva Käsitöö Klubi organisatsioon on asutatud ja tegevust alustanud 09.01.2001, selles on 36 inimest.

MTÜ peamised tegevused:

- Eestis elavate rahvuskultuuride käsitöötraditsioonide säilitamine;
- Abi integreerimisel Eesti ühiskonda eesti kultuuri ja rahvaloominguga tutvustamise kaudu;
- Erinevate kultuuri- ja rahvusühingutega sidemete loomine, hoidmine ja tugevdamine Eesti piires ja välismaal;
- Käsitöö ja selle erinevate liikide propageerimine linna-, regionaal-, vabariiklike ja rahvusvahelistes näitustest osavõtmise kaudu;
- Ühingu liikmete aktiivse osavõtu toetamine linna sotsiaalsete ja kultuuriliste arenguprogrammide korraldamisel ja realiseerimisel;
- Käsitöö meisterlikkuse täiustamine, aga ka uute arengusuundade otsimine.

Tegevused 2012 aastal:

- V rahvusvahelise pitsiseminari korraldamine Jõhvis, Narvas ja Tallinnas.
- Näitused, niplispitsi õppepäevad, loengud, Narva niplispitsistuudio moedemonstratsioon. INFO www.hot.ee/olgalace
- 16.-17. sajandi käsitöömetoodite demonstreerimine Narva Muuseumis kogu aasta jooksul. Augustis pitsinäitus Narva Muuseumis.
- 2006. aastal loodi Eesti esimene niplispitsitöökoda Narva linnuse 17. sajandi Põhjaõues, kus demonstreeritakse 17. sajandi käsitöömeetodeid. Loomingulise käsitöökoja korraldamine Narva linnuse Põhjaõue hoovis, mille eesmärk on arendada Ida-Virumaa turismi. Käsitökojast saab 17. sajandile spetsialiseerunud niplispitsi töökoda. Eesmärk: niplispitsi taaselustamine Eestis.
- Pitsinäituse korraldamine Eesti Käsitöö Majas aprillis.
- Pitsiõppepäevad Tallinnas, Jõhvis ja Narvas.
- Eesti pitsi päevade korraldamine aprillis Jõhvis ja augustis Narvas.
- Narva päevadel meistriklasi ja käsitöönäituse korraldamine juunis.
- Mardilaada meistriklasi ja käsitöönäituse korraldamine novembris.
- Näituse korraldamine Pärnus juunis.
- Käsitööpäevade korraldamine Jõhvis, Rahvuskultuuride Loomepada, septembris.
- Eesti esindamine Narva pitsistuudio ja Eesti Pitsi Gildi meistriklasi näitusega Prantsusmaal ja Horvaatias.

Olga Kublitskaja, 55 31 658, estonianlace@gmail.com

MTÜ Rahvarõivas

2012. aasta mais käivitus programm **Eesti rahvarõivad**. Programmi alla koondunud tegevus oligi see, mis andis aastale peamise sisu.

Lõppenud 2012. aastal leidis aset **neli paikkondlikku rahvarõivapäeva** koos pildistamissessioonide esitlustega kohaliku tähtsusega ürituste raames.

29.-30. juuni – Mulgimaa rahvarõivaste fotografeerimine ja esitus koostöös Viljandi Muuseumi (Tiina Jürgen), TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Loomeinkubaatori (Kristi Kivestu) ning Anu Raua ja Igor Tõnuristiga.

18.-19. augustil – Virumaa rahvarõivaste fotografeerimine ja esitus koostöös OÜ Aale Käsitöö (Kersti Loite), Rahvarõivakooli Jäneda Koolituskeskuse (Luule Nurga), MTÜ Lahemaa Rakendusliku Loovuskooli ja Virumaal elavate ja tegutsevate rahvarõivameistritega. Virumaa esindaja Kersti Loite haaras projekti nii Lääne- kui ka Ida-Virumaa.

30.-31. oktoober – Harjumaa rahvarõivaste fotografeerimine Tallinna vanalinnas, Allikamajas koostöös ERKLi (Maiken Mündi), Leigarite (Lembe Maria Sihvre), Igor Tõnuristi ja Silvi Allimanniga. Mardilaada avamisel toimunud demonstratsiooni viis läbi Igor Tõnurist, modellide rõivastumist konsulteeris Silvi Allimann.

8.-9. detsembril – Saaremaa rahvarõivaste ja Rahvakultuurikeskuse juures tegutseva Rahvarõivakooli lõpetajate tööde pildistamine koostöös Rahvakultuurikeskuse (Urve Gromov), Rahvarõivakooli (Silvi Allimann) ja Leigaritega (Lembe Maria Sihvre). Saaremaa rahvarõivaste fotografeerimine toimus Rahvakultuurikeskuses, rahvarõivakooli lõpetajate tööde fotografeerimine aga Vabaõhumuuseumis. Rahvarõivakooli puhul oli samuti tegemist koostööprojektiga, kus kooli lõpetamine ja valminud komplektid said üles pildistatud ja kõigile osalejatele CD-l kätte antud. MTÜ Rahvarõivas kasutab saadud fotosid veebilehel *Eesti rahvarõivad*.

Paikkondade esindajad korraldasid kohapeal rõivaste kokkutoomise, korrastamise ja otsisid modellid. Samuti oli nende kanda õppepäeva ja demonstratsiooni läbiviimine ning kogu üritusega seotud reklaam. Mulgimaal oli tegemist koostööprojektiga. Üritusel tehtud fotosid kasutatakse ka Mulgimaa rahvarõivaste raamatus. MTÜ Rahvarõivas toetas käesoleva projekti raames fotografeerimise osa – valmisid fotod nii veebilehe kui ka raamatu tarbeks.

Lõpule on jõudmas ka **Vormsi ja teiste rannarootsi rõivaste** uurimine ja pildistamine Rootsisis Nordiska Muuseumis Vormsi Käsitööseltsi poolt (Kristina Rajando). Selleks toetasime Vormsi Käsitööseltsi eelmise aasta lõpus. Sel aastal on Kristina Rajando käinud koos mitme kaaslasega korduvalt Rootsisis Nordiska Muuseumis ja saanud seal olulisi kogemusi ja teadmisi, mis meie senist arvamust rannarootsi rõivastest täiendavad ja kohati ka ümber lükkavad. Vormsi rahvarõivad on erinevas variandis olemas ning TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia lõpetaja Külli Vähi valmistas ka Ruhnu mehe rahvarõivakomplekti. 2013. aasta esimene fotografeerimine ongi kavas Vormsil.

Paikkondlike rahvarõivapäevade käigus said pildistatud kõigist kihelkondadest olemasolevad traditsioonikohaselt valmistatud rõivakomplektid, samuti üksikesemed ja detailid.

Kohalikud eksperdid, rahvarõivameistrid, muuseumitöötajad koostavad fotografeeritud **rahvarõivaste kirjeldusi**. Praegusel hetkel on käimas nende tekstide retsenseerimine etnograafide poolt ning osa tekste on ka juba valmis ja sisestatud. Oleme kokku leppinud, et paneme esialgu üles ka fotod ilma tekstideta, et võimalikult paljude kihelkondade alt ikkagi mingi informatsioon avaneks. 2013. aasta esimese poolaastaga peaksid olema koos kõik pildistatud kihelkondade tekstid, et siis edasi minna uute maakondade pildistamisega.

Fraktal OÜ, kes haldab meie portaali, saadab meile igakuiselt **ülevaate veebilehe külastatavusest**.

Meistrid ja rahvusliku käsitöö meistrid veebilehel – reklaam

Eelmise aasta algul alustasime läbirääkimisi rahvuslike toodete valmistajatega nende reklaami paigutamiseks meie veebilehele. Reklaam aastaks maksab 20 eurot. Täna on esimesed reklaamijad aasta meie lehel olnud ja võtame nendega ühendust, et saada tagasisidet ja pikendada lepinguid. Tasuta on üleval meistritunnistust omavad meistrid.

Näidiskomplektid

Möödunud aastal olid keskmiselt Harjumaa rõivad – need, mida endale võiksid teha ka Tallinna elanikud. Valmis 6 näidiskomplekti: Harju-Jaani, Harju-Risti naise, Jüri mehe ja naise, Noarootsi ja Jõelähtme rahvarõivastest. Komplektide valmistamise eesmärgiks on eelkõige vähem uuritud paikkondades nende oma rahvarõivaste väljatoomine, näituste korraldamine Eestis ja väljaspool, komplektide näidis-õppematerjalina kasutamine. Näidiskomplekte

kasutatakse näituste koostamisel nii Eestis kui ka välismaal, õppevahendina ja soovijatel on võimalik neid kasutamiseks rentida.

Näitused

Möödunud aastal oli näitus Eesti rahvarõivastest Soomes Tampere. Meie rahvarõivaste juurde kuuluvatest erinevatest vöödest toimus näitus Põltsamaal, Austrias ja Soomes. Sloveenias ja Austrias olid näitused *Art@Craft 2012* raames. Helsingis Eesti saatkonnas avati see seoses Eesti-Soome kultuurisidemete 75. aastapäeva tähistamisega ning on seal praegu veel üleval. Meie poolt tegelesid näituste kureerimisega Maret Lehis ja Maiken Mündi. Näituste koostamise ja eksponeerimisega välismaal on puudus korrektsetest mannekeenidest. Peame vajalikuks 12 mannekeeni soetamist selleks tarbeks.

Koolitus

Septembris 2012 alustas MTÜ Rahvarõivas uut koolitust rahvarõivahuvilistele: **”Minu rahvarõivas – särgist sõbani”**. Eesmärk on õpetada valmistama ühe kihelkonna meeste ja naiste rahvarõivaid ja anda lisaks laiapäoline teoreetiline ettevalmistus. Koolitusel osaleb 30 kursust, kellel on sõlmitud koolituslepingud. Lisaks toimuvad rahvarõiva üksikesemeid käsitlevad koolitused. Kultuurkapitali toel käivitus taas ka teoreetiliste loengute sari. Toimunud on järgmised loengud: „Töö muuseumis rahvarõivaste valmistamise eel“ (Silja Nõu), „Rahvarõivad ajastute lõikes“ (Reet Piiri). Teisel poolaastal on tulemas „Kirjaliku materjali koostamine paralleelselt rahvarõivaste valmistamisega“ (Anu Randmaa) ja „Tekstiilide hooldamine“ (Ulve Kangro).

IX rahvarõivalaager

Rahvarõivalaager toimus üheksandat korda. Esimene osa laagrist oli Viljandi muuseumi külastamine. Toimus loeng Viljandimaa rahvarõivastest, mida täiendasid muuseumis olemasolevad originaalesemed ja fotoesitus. Muuseumis toimus ka Tarvastu tanu maali põhja tikandi õppimise töötuba. Kuna tegemist on üritusega, kus osalevad nii pühendunud rahvarõivahuvilised, alles oma rahvarõivavalmistamist alustavad inimesed kui ka tunnustatud õpetajad, siis oli laagrisse planeeritud ka infotund, kus anti ülevaade möödunud aasta jooksul toimunud, tutvustati uusi algavaid koolitusi ja muid ettevõtmisi. Toimused vaipseeliku õmblemise, oubide, pärgade, pott- ja kabimütside valmistamise, nõeltehnika, kõlavööde tegemise, sõbakanga kudumise ja Muhu pättide valmistamise õpitoad. Etnograaf Reet Piiri loengu teemaks sel aastal oli "Rahvarõivaste juures kantavad jalatsid". Reet Piiri aitas analüüsida ka laagriliste ja kohalike elanike poolt kaasa toodud vanu rahvarõivaesemeid. Laagris osales kokku 55 inimest.

Konverents

Möödunud aasta tähtsündmuseks oli kindlasti konverents **Elav rahvarõivas**. Konverents korraldati koostöös Eesti Rahva Muuseumi, Seto Käsitöö Kogo ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga 14.-16. septembrini eesmärgiga tutvustada nii eestlastele kui ka Põhjamaade koostööpartneritele MTÜ Rahvarõivas poolt korraldatavat rahvarõivaalast tegevust ja veebiportaali ning kuulda ja näha, mida teistes maades samal teemal tehtud on.

Konverentsil jäid kõlama mõtted, et põhjamaades on igal maal oma traditsioonid, mis justkui nõuavad paikkondlike rõivaste kandmist ja ergutavad inimesi kandma eelmistelt põlvkedelt päranduseks saadud rõivaid, neid ise valmistama või tellima uusi. Meie kõigi tahe on, et need rõivad oleksid nii materjalilt kui teostuselt võimalikult sarnased eelkäijate omadega. Siit ka meie kõigi probleem – kuidas saada kontrolli tegijate üle, kuidas õpetada nii harrastajat kui ettevõtjat. Kuidas hoida piiri väärtusliku materjali ja odava, nn. „kergesti söödava“ vahel. Kuidas pealrõivaid senisest rohkem kandma hakata. Rohkem on vaja teha koostööd ja võimalusel välja anda tõlkematerjale. Üksteiselt mõõtu võttes oskame oma tegevust paremini hinnata ja uusi arenguid leida.

Avatud rahvarõivaprogramm vajas laiemat tutvustamist ja selles osalejate kutsumine konverentsile, kus osalesid ka Põhjamaade asjatundjad oli igati asjakohane. Ettekannetes öeldu, meistrikodades nähtu ja vaheaegadel räägitu andis igale meist mõtteainet oma senise

tegevuse analüüsiks ja uute sihtide seadmiseks. Hea meel on näha, et rahvarõivateema on saanud oluliseks nii paljudele noorema generatsiooni inimestele. Arengud on toimunud nii koolituste korraldamisel kui ettevõtluses ja koostöö võimalikkusel edendamisel rahvarõiva alal.

Nõustamine, teabematerjali koostamine

Lisaks varem koostatud Türi ja Lihula kihelkonna vööde valmistamisjuhiste valmisid aasta lõpuks Audru ja Tõstamaa kihelkonna vööde valmistamisjuhendid. Põhja-Eesti tikandite õppematerjalidesse lisandus uusi töölehti. Rahvarõiva Nõuandekoda osales oma väljapanekuga mardilaadal. Toimus Harjumaa rahvarõivaste demonstratsioon. Väljapaneku peateemaks olid lahttaskud, neist oli taustaks väike näitus. Tutvustati erinevaid rahvarõivaste juures kasutatavaid tehnikaid. Angelika Nõps esitles Lõuna-Eesti rahvarõivaste juures kasutatud pitside tööjuhendeid. Huvilised said ise valmistada lapitehnikas lahttaskut ja rahvuslikke helmekeesid ning oube.

Anu Randmaa, 56 682 283, anu@folkart.ee

Väikeettevõtjad

Väikeettevõtjate suurim ettevõtmine oli V käsitööettevõtjate foorum 9. oktoobril Tallinnas. Foorumil tõstatati küsimus kvaliteetse käsitöö esiletoomisest paikkondades ja arutleti meistrimärgi väljaandmise teemadel. Parima käsitööettevõtja auhinna sai Saarakiri OÜ. Vt *Teataja nr 27*.

Toetajaliikmeid on reklaamitud käsitööliidu kodulehel, mardilaada infolehel ja *Facebooki* vahendusel. Toetajaliikmetele on edastatud käsitööliidu valduses olev väikeettevõtjatele suunatud informatsioon.

Aruandeaastal ei toimunud väikeettevõtjate alaliidus oodatud arenguid koostöö edendamiseks ja uute turgude otsimiseks. Käsitööliidu juhatus ja toimkond ei näidanud üles ka vajalikku initsiatiivi väikeettevõtjate alaliidu toetuseks.

Käsitööliidu toetajaliikmeid oli aruandeaastal 46.

Mari-Liis Makus, mariliis@folkart.ee

KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID

Tallinna Ülikool

Ene Lind, 69 96 556, enelind@tlu.ee
Tondi 55, Tallinn, www.tlu.ee

Tallinna Ülikool on ainus kõrgkool Eestis, kus valmistatakse ette käsitöö ja kodunduse ning tööõpetuse õpetajaid magistri tasemel. Vastavat teadus-, õppe- ja arendustegevust koordineerib tööõpetuse osakond. Alates 2010. aasta jaanuarist kuulub osakond ülikooli Kunstide Instituudi koosseisu, mis on loonud soodsad tingimused erialade loomingu suuna arendamiseks. Oluliseks arengutingimuseks on pidev õpikeskkonna paranemine ja kaasajastamine.

Tööõpetuse osakonna missiooniks on toetada Eesti ühiskonna ja riigi jätkusuutlikku arengut haridusteaduste valdkonnas tööõpetuse, käsitöö ja kodunduse õpetajate ettevalmistamise, ainealase teadus- ning arendustegevuse ja nende tulemuste rakendamise ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Osakonna esmaülesandeks on tagada, et Eestis oleks piisavalt missioonitundega, loovust väärtustavaid tööõpetuse ning käsitöö ja kodunduse õpetajaid, enda rolli nähakse ka Eesti esemelise rahvuskultuuri ning töötraditsioonide hoidmisel ja arendamisel. Seejuures tehakse koostööd välispartneritega, kutse- ja üldhariduskoolidega ning erialaseltside ja liitudega. Osakonnal on kujunenud sidemed teiste vastavaid õppekavu kureerivate ja teadus- ning arendustegevust viljelevate ülikoolidega Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Taanis, Norras, Jaapanis, Kreekas.

Osakonnas toimub õppetöö neljal akrediteeritud õppekaval: kaks bakalaureuse õppekava – käsitöö ja kodundus, tööõpetus ja kaks magistriõppekava – käsitöö ja kodunduse õpetaja, tööõpetuse õpetaja. Päeva- ja kaugõppe vormis õpib osakonnas käesoleval ajal 276 üliõpilast. Lisaks teenindab osakond klassiõpetaja õppekava üliõpilasi, kes saavad osakonna töökodades ning ateljeedes ettevalmistuse tööõpetuse aine õpetamiseks I kooliastmes. Käsitöö ja kodunduse ning tööõpetuse õppekavade ained on populaarsed üleülikooliliselt valitavate kõrvalerialade ja vabaainetena.

Osakonnas töötab 7 täiskoormusega õppejõudu, neist 1 doktorikraadiga, 6 magistrikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga; 4 osakoormusega õppejõudu, kes on magistrikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga. Suurt tähelepanu on pööratud järelkasvu koolitamisele. Kolm noort inimest õpivad doktorantuuris: üks Tallinna, kaks Helsingi Ülikoolis. Õppetöö kvaliteedi ja taseme tõstmiseks ning selle kaasajastamiseks kaasatakse auditoorse töö läbiviimiseks välisõppejõude ning vastupidi: osakonna õppejõud on lektoriteks välisülikoolides. Samuti on aktiveerunud üliõpilasvahetus.

Osakonna töötajad on aastate jooksul aktiivselt osalenud hariduspoliitika kujundamisel vabariigis, kuuludes erinevatesse otsustuskogudesse. Osakonna tegevuse arendamiseks ning samas ka erialade populariseerimiseks on läbi viidud erinevaid arendusprojekte ning organiseeritud üliõpilastööde näitusi ning üritusi. Nimetaksime neist mõned:

- Pikva Miikaeli kabelile kirikutekstiilide tikkimine heategevuslikel alustel;
- Käsitöö ja kodunduse eriala üliõpilaste loovtööde näitus „Inspiratsioon ja tegu“ E. Vilde Majamuuseumi Kastellaani Galeriis 13.12.2012 – 10.01.2013.
- Projekti „Muuseum kättesaadavaks puuetega inimestele“ läbiviimine;
- Iga-aastane osalemine töötoaga Mardilaadal;

- Osakonna õppejõud on esitanud üheksa ettekannet rahvusvahelistel teaduslikel konverentsidel ning ilmunud on 4 teaduslikku publikatsiooni ning 2 käsitöölalast raamatut.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Ave Matsin, 52 62 510, ave.matsin@kultuur.edu.ee, www.kultuur.ut.ee

Rahvusliku käsitöö osakonna missiooniks on kultuuriprotsessis aktiivselt osaledes esindada paikkondlikku ja rahvuslikku traditsiooni ning identiteeti tugevdavaid ja taasloovaid väärtusi. Meie jaoks on oluline sotsiaalselt ja ökoloogiliselt vastutustundlik tegutsemine traditsiooniliste käsitöötehnikate ja oskuste säilitajana, propageerijana ja taasloomijana kaasaegsesse tarbekeskonda. Osakonna laiemaks eesmärgiks on olla koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Eesti Rahva Muuseumiga peamiseks pärandoskuste uurimise ja rakendamise keskuseks Eestis.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonnas (RKO) toimub õppetöö neljal õppekaval: rahvuslik tekstiil (avatud 1994. aastal), rahvuslik ehitus (avatud 2005. aastal), rahvuslik metallitöö ja pärandtehnoloogia magistriõpe (avatud 2011. aastal). Osakonnas õpib kokku 101 üliõpilast: 50 rahvusliku tekstiili erialal, 29 rahvusliku ehituse erialal, 8 rahvusliku metallitöö erialal ja 14 pärandtehnoloogia erialal. Põhikohaga õppejõude nelja eriala peale kokku on 9, lisaks veel teadurid ja projektidega tegevad inimesed ning 50 tunnitasulist õppejõudu.

2012. aasta suuremad ettevõtmised

Õppetöö

Aasta kõige olulisemad sündmused olid seotud rahvusliku tekstiili eriala VII lennu lõpetamisega. Oma töid kaitsesid kokku 21 üliõpilast: Karin Vetsa, Jaane Tammiste, Gerly Karu, Liivi Vainu, Iriina Rei, Anneli Arro, Karin Maasikas, Maria Merimaa, Maarja Tobber, Maris Rosenthal, Janne Vaabla, Kersti Roosmaa, Külli Vähi, Karolina Lehtma, Liisi-Ly Viitkin, Triin Amur, Ilme Kosseson, Aili Järvesaar, Kersti Loite, Kersti Pook, Maaja Kalle. Rohke lõpetajate arvu tingis asjaolu, et oma õpingutega jõudsid ühele poole Avatud Ülikooli esimese lennu lõpetajad.

Lõputööde paremaks esitlemiseks toimus Pärimusmuusika aida suures saalis esmakordselt avalik moeetendus „OmaMood“. Etenduse korraldusse olid kaasatud pea kõik kultuuriakadeemia osakonnad: kultuurikorraldajatelt tuli etenduse tehniline korraldus, tantsijatelt liikumise seaded ja modellitöö, rahvamuusikutelt muusikaline kujundus. Etenduse menüüs andis korraldajatele indu ja kindlust, et see ei jää viimaseks omamoe ürituseks.

Seoses kultuuriakadeemia 60 juubeliga toimus mais Viljandis mitmeid vilistlaste, üliõpilaste ja õppejõudude tööde näituseid. Juubeli raames korraldas käsitöö osakond 11.-12. maini Viljandimaal ERKLi käsitööpäevad, millel osales pea 170 osalist. Selle raames uuendati ja trükiti uuesti Viljandimaa käsitööd kaardistav trükis „Ring ümber Viljandimaa käsitöö“.

Suvel võeti pärast kolmepäevaseid katseid vastu uus lend rahvusliku tekstiili eriala üliõpilasi: kokku 23 üliõpilast. Pärandtehnoloogia õppekaval alustas õpinguid kokku 6 magistranti.

Täienduskoolitused

2012. aastal toimus rahvusliku käsitöö osakonnas 3 suuremat täienduskoolituste sarja:

- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse korraldatud riigihanke koolitused kutsekoolide käsitööõpetajatele;
- Seto rahvarõivaste koolitus Seto Käsitüü Kogoga koostöös;
- Rahvarõiva täienduskoolitus rahvusliku tekstiili eriala vilistlastele.

Osakond pani aluse esimestele rahvusvahelistele täienduskoolitustele:

- Tohukoolitus Vladimir Yarishi juhendamisel
- Eesti- Soome palkehituse keelekümbluskoolitus.

Projektid

2009. aasta septembris tööd alustanud Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud kolmeaastase projekti Käsitööga Tööle 2 kolmas lend jõudis kevadel lõpetamiseni. Septembrist alustas tööd uus projekt „Vanemaealiste käsitöömeistrite lõimimine tööturule“. Käsitöötehnoloogiate ja ettevõtluse koolitused toimuvad kuues Eesti piirkonnas (Pärnu, Rakvere, Tallinn, Tartu, Viljandi, Võru). Süvendatud tehnoloogiaõpe toimub 5 tehnikas (silmskudumine, masinkudumine, telgedel kudumine, tikkimine, vöökudumine). Projekti eesmärk on koolitada väga heade tehniliste oskustega professionaalseid käsitöömeistreid, kes on valmis etteantud kavandite järgi käsitöötooteid (s.h. rahvarõivaid) teostama ja ühtlaselt hea kvaliteediga tiražeerima. Koolitusperiood kestab üheksa kuud septembrist maini ja on jagatud kaheks põhiteemaks: tehnoloogiaõpe ja ettevõtluskoolitus. Käsitöötehnoloogiate koolitused toimuvad kaks korda kuus kontaktõppena ning õppetsüklite vahelisel ajal iseseisva individuaaltööna. Ettevõtluskoolituse viib läbi Tartu Ülikooli Ettevõtluskeskus. Peale koolituse lõppu on parimatele õppuritele planeeritud 1 kuu pikkune tööpraktika kohalike tööandjate (poed ja ettevõtjad) juures.

2009. aasta septembris alanud Central Baltic INTERREG IV programmi 2007-2013 poolt rahastatava projekti Promoting Natural Material and Restoration Know-How lõppes 2012. aasta septembris. Lähemalt projekti kohta leiab infot selle kodulehelt: <http://www.pronatmat.eu/> Kolmeaastase projekti eesmärgiks oli uurida ja populariseerida looduslikke materjale.

Kõrgkoolide ja ettevõtete koostöömeetme raames jätkub Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud projekt „Pärandtehnoloogiate rakenduskeskuse väljaarendamine“ (Pärtel). Projekti raames töötati 2010. aastal kaks uut õppekava: rahvusliku metallitöö ja pärandtehnoloogia õppekavad. Tekstiili õppekava täiendati uue nahatöö mooduliga, algust on tehtud ehituse eriala rahvusvahelise palkehitusinstruktori mooduli koostamisega. Projekti eesmärk on luua ettevõtete, kutse- ja erialaliitudega koostöös pärandtehnoloogia alane rakendus- ja pädevuskeskus.

Mulgi Kultuuriprogrammi toel lükati käima Mulgi rahvarõiva koguteose koostamine. Selle eesmärgiks on rohkete fotode ja joonistega illustreeritud ülevaate koostamine, mille valmimine on kavandatud 2013. aastasse.

2010. aastal alustati Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja Euroopa Regionaalarengu fondi toel Viljandimaa loomeinkubaatori rajamist. Selle esimese etapina sisustati ja avati veebruaris tekstiilikeskus, 2013. aasta alguses valmib metallikeskus. Viljandimaa loomeinkubaator loob alustavale ettevõtjale erialaspetsiifiliste seadmetega tootmiskeskonnad ning sildab ettevõtlusteaduse ja õppetööga. Täpsemat infot inkubaatori võimaluste kohta leiab internetileheküljelt www.loomeinkubaator.ee

2012. aastal alustas tegevust projekt „PROLOG - Assessing and developing the situation of log building education in Nordic-Baltic region“, mille eesmärk on kaardistada palkehitusalane õpe Põhja- ja Baltimaades eesmärgiga luua ja arendada välja ühine tegevusvõrgustik.

2013. aasta tegevusplaan

- 16.-18. mail toimub Viljandis rahvusvaheline konverents "Traditsioonilised

kampsunid Läänemere maades" Silmkoelised kampsunid on kuulunud paljude Läänemere-äärsete rahvaste traditsioonilise rõivastuse juurde. Milliseid kampsuneid on kootud ja kuidas need peegeldavad meie ühist ajalugu naabritega? Kuidas kasutatakse seda pärandit kaasaegses loome-ettevõtluses? Nendele küsimustele vastamiseks ootame kohale nii etnograafe kui käsitöömeistreid kõikidest Läänemere maadest. Lisaks konverentsile toimuvad näitused ja moeetendus. Oodatud on kõik huvilised!

- 21.-22. novembril toimub Viljandis pärandiaastale pühendatud konverents „Käsitööteadus ja käeline pärand“. Viljandi kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond on keskendunud käelise pärandi uurimisele. Peame selle all silmas vaimse kultuuripärandi osa, mida on võimalik eelnevalt põlvkonnalt omandada füüsiliselt koos tegutsemise, harjutamise ja isikliku läbikogemise kaudu nagu omandatakse emakeelt. Kuidas uurida ja säilitada seda pärandit ning milliseid eeliseid need oskused võiks meile tänapäeval anda?
- Suvel toimub vastuvõtt rahvusliku ehituse, rahvusliku metallitöö ja pärandtehnoloogia õppekavadele. Lähem info kooli kodulehel: <http://www.kultuur.ut.ee/et/oppekavad>
- 2013. aasta alguses avatud Viljandi loomeinkubaatori metallikeskuse kohta saab täpsemat teavet www.loomeinkubaator.ee

Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA

Kristi Teder, kristiteder@hot.ee

Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA esinaine

Käsitööõpetajate selts Aita (EKS AITA) toetub oma tegevuskava koostamisel seltsi põhikirjale ning pikaajalistele traditsioonidele. Samas on aeg pöörata rohkem tähelepanu muutustele, mille tingib ühiskonna areng. Kordaläinuks võib lugeda suvekursust Tartumaal, Elvas „Terves kehas terve tehnoloogia“ ning sügiskonverentsi „Väärtusi kandes ja hoides“ Viljandi Pärimusmuusika Aidas.

Selts tunneb heameelt oma koostööpartnerite toest. Koostöö rikastab ja tugevdab seltsielu. Kuna EKS AITA liikmed on põhikoolide tegevõpetajad, siis on esmatähtis seada sihid lähtuvalt uuest õppekavast.

Tallinna Ülikool korraldab õpetajate täiendkoolitusi. Koostöös toimuvad käsitöö ja kodunduse ning tööõpetuse ainealased õpilaskonkursid. Selgitatakse välja parimad õpilased-ainetundjad ning nende juhendajad. Sel aastal on teemadeks käsitöös „Lõngatööd“ ja kodunduses „Tarbi targalt“.

EKS „AITA“ on pidevas koostöös Eesti Õpetajate Liiduga (EÕL).

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Õpetajate Liidu koostöös olime kaasatud uue Riikliku Õppekava (RÕK) rakendumise analüüsi koostamisse. Analüüs toimus kahes osas: küsimustik kõikidele õpetajatele ning ainelitute esindajate-ekspertide analüüs. Selleks, et saada võimalikult ülevaatlik pilt käsitöö ja kodunduse õpitingimustest meie koolides. Töö selles vallas pole veel lõppenud. Osaleme EÕL esindajatekoja koosolekutel ja koostame seisukohti etteantud teemadele. Väärtustades õpetajatööd, edastame oma arvamused.

Käsitööõpetajad osalesid Eesti Õpetajate Liidu 95. sünnipäevale pühendatud konverentsil „Õpetajatöö - üksi või üheskoos“.

EKS AITA esindajad olid kutsutud õpetajate ühenduste koolitusele „Pedagoogide võrgustike juhtimine“. Koolitusel said 17 aineühenduse juhid ja aktiivsed liikmed praktilisi teadmisi meeskonnatööst, juhtimisest ja võrgustike arendamisest. Analüüsiti põhjalikult oma ühenduse tegevust, sõnastati missioon ja visioon.

Arutelude käigus sai selgeks, et lisaks oma ainega seotud tegevusele peab iga ühendus leidma aega ka aine- ning valdkonnaülesele tegevusele.

Uuenenud riiklik õppekava hindab lõimumist, loovust ja väärtusi arendavat haridust. Jõuti veendumusele, et vajame aineühendusi koondavat ning aineülest tegevust toetavat koostööorganisatsiooni. Nii loodigi 17. detsembril 2011 MTÜ Õpetajate Ühenduste Koostöökoda, mille liige on ka EKS AITA.

Koostöökoja ülesanne on õpetajate ühenduste tutvustamine, koostöö arendamine, kogemuste vahetamine, aktiivne osavõtt hariduselust ja selle mõjutamine. Samuti koolituste korraldamine ja koostööpartnerite kaasamine.

Õpetajate ühenduste koostöökoja kaudu saab luua võimalusi kogemuste vahetamiseks, koolitusteks, õppematerjalide tutvustamiseks, koostamiseks ja seireks.

Esimesi samme astuv koostöökoda ootab oma ridadesse aktiivseid ja koostööle orienteeritud liikmeid, keda huvitab koostöövõrgustike arendamine ja võimalus toetada õpetaja professionaalset arengut.

Tiigrihüppe Sa (TikiTiiger) koolitab õpetajaid, kellel on koolis arvuti teel juhitud õmblustikkimismasin. Ka sel aastal viidi läbi konkurss õpilastele ja õpetajatele, teemadeks arvuti teel juhivate õmblus-tikkimismasinaga loodud tehnoloogiliste vahendite kaitseks ja kaasaskandmiseks mõeldud kotid. Augustis toimusid õppepäevad Olustveres. Meie seltsi poolt olid ettekanded „Loovus - kui uue õppekava võtmesõna“ ja „Loomeprotsess tikkimises“.

Toetavaks koostööpartneriks on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Koostöös on valminud mitmed projektid, mille raames on õpetajatel ja õpilastel võimalus esitleda oma loomingut ning saada käsitöö- ja rahvakunstialast koolitust.

ERKL-i käsitöömeistrid jagavad heameelega oma töökogemusi ja töövõtteid. Oleme kutsunud osalema käsitööliidu poolt organiseeritud üritustele ning konkurssidele.

Käsitööõpetaja on käsitöömeister, hea ainetundja, pedagoog, avara silmaringiga, toetudes vanale avatud uuele.

Oluline on koostöö Eesti Tööõpetajate Seltsiga. Muutused uues ainekavas tingivad muutusi ka õpetaja meetoodilises töös. Oma töökava koostamisega tuleb arvestada rohkem nõ. vastaspoole õppeaine sisu ja tegevusi ning õppeainete lõimumist. Õpetajatele on vajalik omavahel mitmed probleemid lahti harutada ja kavandada edasine töökava koolis. Soovitakse kohtuda spetsialistiga, jagada oma töökogemust, saada mõtteid töökava koostamiseks. Uue ainekava lahtiharutamine vajab pikemat aega kui üks aasta, see on pikemaajaline protsess. EKS „Aita ja Eesti Tööõpetajate Seltsi ühine suvekursus toimus Elvas, teemaks „Terves kehas terve tehnoloogia“. Koostöös oleme õigel teel kasvamaks ja arenemaks kaasaja nõuetele vajalikuks õpetajaks. EKS AITA ja Eesti Tööõpetajate Seltsi suvekursuseid võib nimetada juba traditsiooniks.

Käsitööõpetaja on käsitöömeister, hea ainetundja, pedagoog, avara silmaringiga, toetudes vanale avatud uuele.

Eesti Tööõpetajate Selts ETS

Jürgo Nooni, jyrgo.nooni@gmail.com

Eesti Tööõpetajate Seltsi juhatuse esimees

Eesti Tööõpetajate Seltsi (ETS) 2012. aasta esimese poole tegevuse märksõna oli *virtuaalne käsitöönäitus „Kingitus Emale“*. Näitus oli suunatud töö- ja tehnoloogiaõpetuse, käsitöö- ja algklassideõpetajatele. Kokku saadeti üle 400 töö 64 koolist. Näituse esimese nädala külastatavus oli üle 1000. Virtuaalnäitust kajastasid Delfi Eesti Elu ja Külauudised. Tagasiside oli väga

positiivne, mis andis ka käesoleval aastal uut näitust korraldada. Selle aasta teemaks on „Peipsist Vilsandini“

Eesti Tööõpetajate Seltsil toimus viiendat korda ühised suvekursused EKS AITA-ga, seekord Elvas ja teema oli *Terves kehas terve tehnoloogia*. Suvekursusel osalejad andsid palju positiivset tagasisidet. Ehk vajalik ja kosutav üritus, mis toimub 2013 kohtume Rakveres.

Suvekursuse ajal toimunud seltsi üldkoosolekul vahetati välja üks ETS juhatuse liige.

Üldkoosolekul otsustati, et Eesti Tööõpetajate Selts astub MTÜ Õpetajate Ühenduste Koostöökoja liikmeks.

Esitasime õpetaja Ain Jepišovi Presidendi Kultuurirahastu hariduspreemia 2012 kandidaadiks.

Koostöös Lõuna-Eesti Tööhariduskeskusega ja SA Tuuruga toimusid erinevad ainealased koolitused.

ETS liikmed aitasid läbi viia Stokkeri Meistrivõistluste finaalvõistlust Tallinna Lennusadamas, tänasime seal firma Mecro AS esindajaid.

2012. aastal said projekti „Eesti Elektroonika“ raames valmis kauaoodatud elektroonikaõpetuse töölehed. Töölehed on mõeldud töö- ja tehnoloogiaõpetuse elektroonikaõpetuse tundide tõhustamiseks. Töölehed on jaotatud teemade kaupa ning mõeldud nii õpilasele kui ka õpetajale. Selle aasta esimeses pooles tulevad ka koolitused, mis aitavad õpetajatel töölehtede uudset osa arusaadavamaks teha.

Jätkus koostöö Soome Tehniliste Ainete Ühendusega (TAO-ry), osalesime vastastikustel koolitustel ning kavandasime edasisi koostööüritusi. ETS kuulub endiselt

Eesti Õpetajate Liitu ja Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liitu. Meie esindaja on Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogus ning meie seltsi liikmed on INNOVE atesteerimiskomisjoni eksperdid ja kutsekomisjonide koosseisus. Meie seltsis on hetkel 67 liiget.

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekavarühma erialasid (tekstiilitöö, sepatöö, kivitöö, nahatöö, rahvuslik puutööndus ja keraamika) õpetatakse vabariigi järgmistes kutseõppeasutustes:

**Haapsalu
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö)**

Ehitajate tee 3
Haapsalu
Tel.+372 6661740
kool@hkhk.edu.ee

**Kuressaare Ametikool
(tekstiilitöö, nahatöö,
keraamika)**

Kohtu 22
93812 Kuressaare
+372 45 24 600
www.ametikool.ee

**Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskool
(tekstiilitöö, rahvuslik
puutööndus)**

Müüri 4, Olustvere
Suure-Jaani vald
70401 Viljandimaa
+372 4374290
www.olustvere.edu.ee

**Räpina Aianduskool
(tekstiilitöö)**

Pargi 32, Räpina
64505, Põlvamaa
+372 7961395
www.ak.rapina.ee

**Sillamäe Kutsekool
(tekstiilitöö)**

Tallinna mnt. 13
40233 Sillamäe
+372 3925 160

**Tallinna Kopli Ametikool
(tekstiilitöö, sepatöö,
rahvuslik puutööndus)**

Kopli 98
11711 Tallinn
+372 6 618 039
<http://kopliamk.haridus.ee>

**Vana-Vigala Tehnika- ja
Teeninduskool
(sepatöö, kivitöö)**

Vana-Vigala
78003 Vigala vald
<http://www.wigalattk.ee>

Erivajadustega käsitöömeistrite koolitamine

**Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus
(käsitöö, puidutöö)**

Astangu 27
13519 Tallinn
+372 687 7231
<http://www.astangu.ee/>

**Tallinna Puuetega Noorte Keskus *Juks*
(tekstiilitöö, klaas)**

Ehitajate tee 82
12615 Tallinn
+372 6616644 (kontaktisik Eve Selisaar)
<http://www.juks.ee/>

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

TEGEVUSPLAAN 2013

Alus: ERKL-i arengukava aastateks 2013 - 2017

2013. aasta suurüritused

Aastateema: *maavillane*

Käsitöökonkurss: *eesti-maa-villane*

Traditsioonilised ettevõtmised

- Volikogu 9. veebruar
- XVII käsitööpäevad Võrumaal 31. mai ja 1. juuni
- Rahvakunsti laat 14.-16. juuni
- XIV Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas 4.-7. juuli
- VI käsitöö väikeettevõtjate foorum Tartus 12. oktoober
- Käsitöökojad üle maa 26. oktoober
- XVII Mardilaat Saku Suurhallis 7.-10. november
- Käsitöökirbukad Tallinna Rahvaülikoolis 20. aprill ja 23. november

UUS! Rahvusvaheline konverents *Traditsioonilised kampsunid Läänemeremaades*
Viljandis 16.-18. mai.

EESMÄRK 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Olulisemad tegevused

- Vajadusel viia sisse täiendusi ja täpsustusi **ERKL arengukavasse**.
- **Laiendatud volikogu** ettevalmistamine ja läbiviimine 9. veebruaril 2013. ERKL aastaraamatu (aruandlus, tegevuskava) koostamine ja väljaandmine.
- Kultuuriministeeriumi poolt kinnitatud **mentorprogrammi** (käsitöökonsulentide süsteemi) rakendamine: taotluse esitamine, paikkondade kontaktisikute määramine, mentorite kinnitamine, koolitustega seonduva (õppeprogrammid, -kavad, lepingud, sõidulehed jne.) ettevalmistamine ja läbiviimine maakondades.
- Uute paikkondlike keskseltside/ümarlaudade loomine vastavalt paikkondade vajadustele. Paikkondlike keskseltside ja käsitöökeskuste andmete avaldamine meie kodulehel. Paikkondade oma veebilehete loomise ja käigus hoidmise toetamine.
- **Toimivate võrgustike** (projektid, mentorprogramm, paikkondade keskseltsid/seltsid, alaliidud) täiendamine ja jätkusuutlikkuse tagamine.
- Paikkondlike käsitööjuhtide nõustamine ja seltside/ühenduste võimekuse tõstmine.
- **Alaliitude** ettevõtmiste pidev teavitamine infolehe *Teataja*, veebilehe www.folkart.ee ja *facebooki* kaudu. Uute koostöövõimaluste leidmine ja vajadusel alaliitude tugipunktide moodustamine paikkondades. Uute alaliitude moodustamise jätkuv toetamine.

Uus! Vähemusrahvusest käsitöömeistrite alaliidu ja pillimeistrite alaliidu loomine.

Eesmärk 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Olulisemad tegevused

- **Jätkusuutliku koostöö tugevdamine** Euroopas. Osalemine Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni ning Põhjamaade Käsitööliidu aastakoosolekutel, seminaridel ja otsustuskogudes. Osalemine mõlema organisatsiooni juhatuses (Liivi Soova).
- **2010 kuni 2013 on Eesti Põhjamaade Käsitööliidu juht.**
2013 mai rahvusvaheline konverents *Traditsioonilised kampsunid Läänemeremaades* Viljandis (korraldaja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia).
- **Ühistegevused koostööpartneritega.** Partnerluse täpsustamine, vajadusel koostöölepingute sõlmimine (Rahvakultuuri Keskus, ERM, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia jt haridusasutused).
- **Osalemine käsitöövaldkonnaga seotud institutsioonide juhtorganites Eestis.**
- Osalemine Rahvakultuuri Keskuse, Vabaharidusliidu, Eesti Folkloorinõukogu jt. koostööpartnerite koosolekutel ja seminaridel.
- ERKL-i tegevuse kajastamine eesti- ja ingliskeelsel kodulehel www.folkart.ee ja sotsiaalvõrgustikus *Facebook*. Kodulehekülje struktuuri ja kujunduse ajakohastamine. Lingid koostööpartnerite kodulehele. Tähelepanu suunamine ingliskeelse kodulehekülje informatiivsuse tagamisele ja ajakohastamisele.
- **Teataja kirjastamine** kevadel ja sügisel. Alaliitude, paikkondade ja ERKL-i suuretevitiste reklaammaterjalide kirjastamine.
- **Meediakajastus.** ERKL-i tegevuse propageerimine erinevate väljaannete kaudu ja läbi suuremate ettevõtjate (käsitööpäevad, Keskaja päevad, Mardilaat jm.).
- **Koostöö ajakirjaga Käsitöö** ERKL-i suuremate eesmärkide ja ettevõtjate tutvustamiseks.
- **Projekti Ring ümber käsitöö** jätkamine paikkondades.
- **Meistrite ja käsitöötoodete tunnustamine.** Meistrimärk. Töögruppi moodustamine ja tulemuste esitlemine 2013. a detsembris.

Eesmärk 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Olulisemad tegevused

- **Aastateema maavillane** koolituspäevade korraldamine (ERM-is 12. jaanuaril, Tallinna Rahvaülikoolis 1. märtsil).
- Organisatsioonisisese koolituse korraldamine: **Juhtide kool** 20. septembril.
- ERKL koolituskeskuse **koolitusloa pikendamine märtsis 2013.**
- **Mentorprogrammi rakendamine paikkondades.** 2013. a peateema: meistrite näituste ja meistrikodade korraldamine
- **ERKL-i koolituskeskuses** toimuvate teoreetiliste ja praktiliste kursuste korraldamine käsitöömeistritele ja -harrastajatele. Kursuste loend www.folkart.ee.
- **Täiendkoolitused** käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele alaliitude kaudu. Alaliitude kursuste, suvekoolide ja käsitöölaagrite korraldamine.

- **Meistrikodade ja õpitubade korraldamine** käsitööliidu ning paikkondlikel rahvakunsti- ja käsitöölaatel, käsitöökodades üle Eesti.
- Osalemine partnerina Euroopa sotsiaalfondi rahastusel toimuv ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia eestvedamisel läbiviidavas **projektis „Vanemaealiste käsitöömeistrite lõimimine tööturule“**. september 2012 - mai 2013.
- **Koolitustegevusest teavitamine** kodulehel, *Facebookis* ja flaieritel. **Koostöö Tallinna Rahvaülikooli, MTÜ-ga Rahvarõivas ja Käsitöömaailm.**
- **Meistriõppe korraldamine ja kutsetunnistuste rahvakunsti- ja käsitöömeister I-V väljaandmine.** Rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsestandardi uuendamine vastavalt Euroopa Liidu uutele tasemetele. Pilootstandardid tekstiilimeister IV-VII ja rahvarõivameister VI-VII kinnitamiseks kutsekoostööaasta 2013 jooksul.
- Osalemine rahvusvahelistel koolitustel/konverentsidel Euroopas ja Põhjamaades.

Eesmärk 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitööalased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Olulisemad tegevused

- **Pärandihoidja** auhinna väljaandmine, statuudi ülevaatamine.
- Koostöö Rahvakultuuri Keskusega **vaimse pärandi kaardistamiseks, traditsiooniliste käsitööoskuste üleskirjutamiseks.**
- **Koostöö ERM-iga** käsitööliidu aastateemat ja konkursi toetava koolituse läbiviimiseks ja õppekirjanduse väljaandmiseks.
- **Koostöö TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga** rahvuslikku käsitööd edendavate projektide väljatöötamisel ja läbiviimisel.
- SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde loodud **Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondile** täiendavate annetuste kogumine ja stipendiumi väljaandmine.
- Lühi- ja pikaajaliste **stipendiumide taotlemine** meistritele käsitöövaldkonna edendamiseks, traditsiooniliste käsitöötehnikate omandamiseks (Kultuurkapital, Tallinna Kultuuriväärtuste Amet jt. fondid).
- **XIV keskaja päevade** läbiviimine. Planeeritavad tegevused: meistrite turg Raekoja platsil, keskaja küla ja lasteala Niguliste mäel. Keskaja karneval Taani kuninga aias ja Tornide väljakul
- Vanalinnapäevade meistrikodade programm rahvakunstigaleriis ja Allikamajas
- **XVII mardilaada** läbiviimine. Jätkuvad traditsioonid: käsitöö-öö, kutsekodade börs, meistrite esitlused jne.
- **Konkursi Mardilaada parim toode juhendi täiendamine ja tutvustamine.**
- **Käsitöökirbuka** korraldamine Tallinnas jüripäeva paiku ja 2 nädalat pärast Mardilaata laupäeval: 20. aprillil ja 23. novembril. Kaaluda traditsiooni edasikestmist aastal 2014.
- **Rahvakunstilaatade korraldamine** erinevates paikkondades. Vt. 2013. aasta olulisemate käsitööürituste kalender www.folkart.ee.
- Rahvakunsti- ja käsitöönäituste korraldamine **Eesti Käsitöö Maja rahvakunsti-galeriis**. Vt. *Rahvakunstigalerii* näituste kava 2013 lk 104
- Balti riikide ühisnäituse korraldamine Tallinnas Baltica raames.
- Koostöös Välisministeeriumiga Euroopas presenteeritavate näituste programmi koostamine.
- **Aastateema maavillane** läbiviimine, trükiste väljaandmine

- **Käsitöökojad üle maa** 26. oktoober
- **Konkursside korraldamine** uute käsitöötoodete turule toomiseks. Konkursi *maavillane* õppepäevad Tartus (12. jaanuar) ja Tallinnas (1. märts), konkursi toetava trükise ettevalmistamine ja väljaandmine.

Uued aastateemad ja konkursid. Projektide väljatöötamine

2014 aastateema *meistrite aasta*, konkurss *eesti-oma-meister* juhendi koostamine ja väljakuulutamise mardilaadal.

- Paikkondlike käsitöötraditsioonide tutvustamine käsitööpäevade kaudu: XVIII **käsitööpäevad Võrumaal** 31. mai-1. juuni.
- Planeeritavad käsitööpäevad Narvas (2014).
- **Kultuuripärandiaasta 2013** üritustes kaasalöömine.
- **85 aastat käsitööliidu loomisest** 2014. aastal. Näitusteprogrammi ettevalmistamine Tallinnas ja maakondades.
- **Aastateema 2014: Eesti oma meister**
- Näituse OrnaMENTAALNE ettevalmistus 2014

Eesmärk 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üheks eestluse identiteedi aluseks

Oma on armas

Olulisemad tegevused

- **Väikeettevõtjate tegevuse toetamine** ja kajastamine *Teatajas*, veebilehel.
- **VI käsitööettevõtjate foorumi korraldamine Tartus** 12.oktoober, teema: autoriõigus.
- **Parima käsitööettevõtja aastaauhinna väljaandmine** ettevõtlusfoorumil.
- **Toetajaliikmete tutvustamine** meie kodulehel ja nende tegevuse toetamine vastavalt võimalustele (koolitus, nõustamine, ühistegevused).
- **Mentorprogramm** tegeleb 2013. aastal põhiosas paikkondade nõustamisega Meistrite aasta 2014 näituste ja sündmuste ettevalmistamisel. Koostatud on tegevuste toetamise eriplaan.
- **Õppereiside korraldamine käsitööettevõtjatele.** Ungari.
- **Parimate meistrite valimine** Mardilaadal ja Keskaja päevadel. **Parima käsitöötoote** selgitamine ja presenteerimine Mardilaadal.
- Eesti Käsitöö Maja rahvakunstgaleriis toimunud näituste seast parima valimine.
- **Käsitööpoodide ja avatud meistrikodade kaardistamine** paikkonniti ja tutvustamine veebilehel. Võimalusel ka paber kandjal. Trükis *Ring ümber käsitöö: üle-eestiline*, Tallinn
- **Käsitööpoodide kujundamise programmi väljatöötamine**
- Rahastuse otsimine (**tootarenduspreemiad**) konkursside parimate tööde turule toomiseks.
- Osalemine koostööpartnerina **projektis Vanemaealiste käsitöömeistrite lõimimine tööturule** maikuuni.
- Uue **käsitöötoodangu tutvustamine meedia vahendusel** (kvaliteettoodangu presentatsioonid, meistrite persoonilood).
- Otsida **uusi turgusid Eestis ja Euroopas** ning pakkuda huvilistele otsekontakte ERKL'i kaudu. Euroopas ja Põhjamaades toimuvate messide ja festivalide info edastamine käsitööliidu liikmetele.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu arengukava aastateks 2013 - 2017

1. Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (edaspidi ERKL) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

2. Tulevikupilt

Eesti käsitöö on tunnustatud ja mitmekesine kultuurinähtus, mis koondab endas erinevaid omanäolisi valdkondi, on populaarne ja armastatud. Eesti käsitöö on hinnas kui eestlaste identiteedi väljendaja. Eesti käsitöö on eestimaalasele oluline ja võõramaalase silmis eriline. Traditsioonilised käsitööoskused on meie vaimse kultuuripärandi tähtis osa. Selle mõistmiseks, säilitamiseks ja väärtustamiseks rõhutakse tervikule, käsitletakse vaimset ja materiaalsed pärandid lahutamatuks koos ning võrdselt.

Eestis on säilinud rikkalik ja mitmekesine paikkondlik käsitöötraditsioon ning käsitöö ei ole jäänud vaid väheste entusiastide huviks. Käsitööoskusi arendatakse pidevalt edasi, tagatud on koolitatud ja motiveeritud järelkasv, traditsioonide edasikandjad. Ajaga kaasas käiv käsitöö on jõudnud paljude eestlasteni, olles igapäevases kasutuses. Käsitööõpetaja elukutse on hinnas ja ühiskonnas väärtustatud.

Käsitöötraditsioone kujundatakse erinevatel eluetappidel, alustades kodust ja koolist, lõpetades nende oskuste pideva arendamise ja täiendamisega.

Käsitööd väärtustatakse kui kultuurinähtust ja elatusallikat ning kui võimalust propageerida rohelist mõtteviisi.

Käsitöötraditsioonide hoidmiseks ja arendamiseks toimib jätkusuutlik organisatsiooniline võrgustik, kuhu on kaasatud nii paikkondlikud keskseltsid kui kõik huvigrupid. ERKL ja paikkondlikud keskseltsid on riiklikult rahastatud, mis tagab nende ülesannete eduka täitmise. ERKL-il ja Eesti käsitöömeistritel on tihedad kontaktid välismaal.

3. Hetkeolukorra kirjeldus

ERKL-i tugevused

Eesti käsitöö juhtimiseks ja arendamiseks on loodud paikkondlik käsitööühenduste ja valdkondlike alaliitude võrgustik. Organisatsioonil on hea maine ja pädev apoliitiline juhtkond. ERKL-i juhatus ja paikkondlikud seltsid on suutnud oma tegevusse kaasata hulgaliselt missioonitundega inimesi, kes on eesti käsitöötraditsioonide kandjateks ja edasiarendajateks. Liikmeskonnas on esindatud erinevad vanusegrupid ning organisatsioonil valitseb toetav sisekliima.

ERKL-il on toimivad motivatsiooni- ja tunnetusviisid käsitöö arendamiseks, populariseerimiseks ja loometegevuse ergutamiseks. Organisatsioon pakub mitmekülgset koolitust ja nõustamist nii oma liikmetele kui käsitööhuvilistele ning korraldab kutseseaduse järgset kutseomistamist ja kutsetunnistuste väljastamist käsitöövaldkonnas. Toimib populaarne konkursisüsteem uute toodete saamiseks. Rahvakunsti- ja käsitöövaldkonna väärtustamiseks antakse välja Pärandihoidja auhinda.

ERKL on usaldusväärne koostööpartner. Loodud on tihe suhtevõrgustik, koostöö riigi ja kohaliku omavalitsuse asutustega, muuseumide, haridusasutustega. Hetkel toimib tihe koostöö Eesti Rahva Muuseumiga, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga, Tallinna Rahvaülikooli, Laulu- ja Tantsupeo SA-ga, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskusega, Kutsevalifikatsiooni SA Kutsekojaga ning Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate assotsiatsiooniga (EVEA), Eesti Vabaharidusliidu ja Eesti Käsitööõpetajate Seltsiga AITA. ERKL on Põhjamaade Käsitööliidu ja Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitöö Föderatsiooni liige.

Vaatamata kogu käsitöövaldkonna tagasihoidlikele materiaalsetele vahenditele on ERKL-i juhtimine (büroo) stabiilselt riiklikult rahastatud. Hooajalised tegevused koos mitmete traditsiooniliste ettevõtmistega on käsitööliikumise selgrooks. Olemasoleva kodulehe ja sotsiaalvõrgustike kaudu suudetakse end välja näidata ja teatavaks teha. Kõik see on loonud eeldused vaimse pärandi säilimiseks ja edasikestmiseks.

ERKL-i nõrkused

Peamiseks nõrkuseks on paikkondlike organisatsioonide pideva rahastuse puudumine. Eriti paikkondlikul tasandil ei ole piisavalt survestatud riiklikke institutsioone rahastuse suurendamiseks. Võrreldes teiste rahvakultuuri valdkondade esindusorganisatsioonidega on käsitöö jäänud tagaplaanile. Rahastuse vähesusest tulenevalt puuduvad paikkondlikud palgalised töökohad sealsetele koordinaatoritele, mistõttu kannatab peaaegselt organisatsiooni jätkusuutlikkus ja ERKL-i eesmärkide laiapäohjalisem elluviimine.

Käsitööliikumise sisemise nõrkusena võib välja tuua tagasihoidliku koostöö ja infovahetuse osas paikkondades. Vajaka jääb reklaamist, et jõuda iga huviliseni. Paikkonna infopunktid ei ole soovitud tasemel käivitunud, teabe edastamiseks ei jätku piisavalt vahendeid. Käsitöö propageerimiseks ei ole ERKL-il avalikkuses levitatavat väljaannet, avaliku elu tegelasi ei ole piisavalt kaasatud ERKL-i tegevusse.

Puudub koostöö kunsti- ja käsitöö huvikoolidega. Ei ole loodud noorteorganisatsiooni. Käsitöö ei ole pelgalt kultuurinähtus, vaid ka elatusallikas. Viimastel aastatel hoogu võtnud tegevus väikeettevõtjate toetamiseks pole andnud veel soovitud tulemusi.

Väliskeskkonnast tulenevad võimalused

Eestlaste eneseteadvus ja identiteet on tugev millest annab tõestust laulu- ja tantsupidude traditsiooni elujõulisus ning tahe kanda oma paikkonna rahvarõivaid. See loob omakorda soodsa keskkonna eesti käsitöö väärtustamiseks ja levikuks.

Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused väärtustavad rahvuslikku käsitööd, kasutades seda oma interjöörides ja ametlikes kingitustes.

Hoogustuv elukestev õppimine võimaldab käsitööl oma kandepinda laiendada nii hobitegevuse kui elatusallikana. Viimane pakub eriti häid võimalusi maapiirkondade inimestele, lastega koju jäävatele emadele, eakatele ja erivajadustega inimestele. Õppekavade uuendamine pakub võimalusi käsitöötundide mitmekesistamiseks üldhariduskoolides, kutseõppes ja õpetajate täiendkoolituses. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna õppekavaarenduse tulemusena koolitatakse kõigis traditsioonilistes

käsitöösuundades uurijaid, meistreid ja ettevõtjaid.

Käsitöö, kodundus ja tööõpetus on Tallinna Ülikoolis taas populaarsed erialad.

Maalähedase ja loodusliku eluviisi levik suurendab traditsiooniliste käsitööoskuste juurde tagasipöördumist. Ühiskonnas on tugevnemas keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutamine ja taaskasutusmõtteviisi juurdumine. Hoogustuv siseturismi areng ja turistide profiili muutumine on toonud kaasa eriliste ja vahetute elamuste otsimise, mis omakorda suurendab nõudlust omanäoliste ja paikkondlikku identiteeti kandvate toodete ja teenuste järele.

Väliskeskkonnast tulenevad ohud

Kuna pealekasvav põlvkond tihti ei väärtusta füüsilist tööd ning madala sündimuse tõttu on lähiaastatel kooliteed alustavate noorte hulk märgatavalt vähenemas, on tõsine oht käsitööliikumise elujõulisusele järelkasvu puudumine.

Üleilmastumine ja tarbijate vähene teadlikkus on löönud teatud väärtushinnangud ühiskonnas paigast ära. Endiselt on suureks probleemiks odava masstoodangu pealetung, mida tihti pakutakse eesti rahvusliku käsitööna. Masstoodangus on märgata ohtlikku tendentsi rahvusmuutrite üleekspluateerimisel.

Linnastumine ja omakultuurist võõrandumine loob olukorra, kus paikkonna traditsioonilisele käsitööle ja sellega seotud väärtustele ei pöörata piisavalt tähelepanu, et tagada jätkusuutlik areng.

Käsitöö arengule seab piire riiklike ja kohalike toetusmehhanismide, stabiilse tegevustoetuse puudumine paikkondades. Riigi regionaalpoliitika on puudulik, käsitööd ei väärtustata piisavalt kui kultuurinähtust, elustiili ja võimalikku elatusallikat.

4. Strateegilised eesmärgid

EESMÄRK 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Mõõdikud:

- paikkondlike keskseltside arv
- käsitöökeskuste arv
- alaliitude arv
- paikkondlike infopunktide arv
- toimivad andmebaasid (liikmed, toetajaliikmed, käsitööettevõtjad, alaliidud, koostööpartnerid)
- käsitöökonsulentide arv

Olulisemad tegevused

- Jätkusuutliku võrgustiku hoidmine, organisatsiooni põhiväärtuste mõtestamise ja arendamise kaudu.
- Paikkondlike keskseltside loomine ja toetamine.
- Käsitöökeskuste loomine ja toetamine.
- Alaliitude loomine ja toetamine.
- Paikkondlike infopunktide tegevuse hoogustamine.
- Korrastatud ja toimiva käsitöövaldkonna andmebaasi olemasolu tagamine.
- Teabepäevade korraldamine paikkondades.
- Käsitöökonsulentide süsteemi loomine ja väljaõpe

EESMÄRK 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Mõõdikud:

- kuulumine valdkonnaga seotud olulistesse ühendustesse Eestis ja Euroopas, osalemine juhtorganite töös
- koostööpartnerite arv
- koostöölepingute arv
- süsteem enda nähtavaks tegemiseks, meediaplaani olemasolu
- toetav meediakajastus – ERKL-i tegevust kajastavad saated, ilmunud artiklid

Olulisemad tegevused

- Jätkusuutliku koostöö tugevdamine Eestis ja Euroopas.
- Ühistegevused koostööpartneritega.
- Visuaalse identiteedi kujundamine, logo tutvustamine.
- Logo kasutamise õiguste täiendamine ja kontroll.
- ERKL-i tegevuse kajastamine eesti- ja ingliskeelsel kodulehel ja suhtlusvõrgustikes.
- Reklaammaterjalide ja infolehe Teataja kirjastamine.
- Koostöö ajakirjaga Käsitöö.
- Ettevõtmiste laiem propageerimine meedia ja väljaannete kaudu.
- Meediaplaani koostamine, olulisemate ettevõtmiste pidev kajastamine meedias.

EESMÄRK 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Mõõdikud:

- erinevatele sihtgruppidele (paikkondlike keskseltside ja alaliitude juhid, meistrid, huvilised, õpetajad) suunatud koolituste arv
- koolitustel osalenute arv
- kutsekeskuste arv
- kutsestandardite arv
- väljaantud kutsetunnistuste arv
- õppekirjandus (loengukonspektid, kursusematerjalid)

Olulisemad tegevused.

- Pakkuda organisatsioonisisest koolitust – Juhtide kool ja õppereisid.
- Täiendkoolitused käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele.
- Koostöö huvi- ja üldharidus-, kutseõppe- ja kõrgkoolidega ning käsitööõpetajate ning tööõpetajate seltsidega. Ühisosa leidmine ja koolitusprogrammide koostamine.
- Pakkuda lastele võimalusi käsitööga tegeleda: meistrikojad laatadel ja väljanäitustel, suvekursused jne.
- Mitmekesiste õpetamisvormide kasutamine: suvekool, meistriõpe, kursused, käsitöölaager jne.

- Vaimse pärandi säilitamiseks võtta kõrgendatud tähelepanu alla hääbuvad käsitöötehnikad ja hoida pidevat sidet valdkonna meistritega.
- Meistrite kaasamine üldhariduskoolide käsitöötundidesse.
- Laiapõhjalise koolituse korraldamine väikeettevõtjatele.
- Hoida töös jätkusuutlik süsteem koolitustegevuse teavitamiseks: info üleval kodulehel, teabeleht, elektrooniline teavitamine; teavitamine suhtlusvõrgustike kaudu.
- Motiveerida inimesi taotlema meistritunnistust (rahvakunsti- ja käsitöömeister I-V).
- Luua uusi kutsestandardeid.
- Korraldada regulaarselt eksamissessioone kutsehariduskeskustes ja ühildatud eksameid kutse- ja kõrgkoolides.
- Teavitada käsitöövaldkonda õpetavaid kutseõppeasutusi ja kõrgkooli võimalusest saada kutseksamikeskusteks ning pakkuda nende koolide lõpetajatele võimalust omandada rahvakunsti- ja käsitöömeistri vastava taseme kutsetunnistus koos kooli lõpetamisega.
- Uute koolitusprogrammide leidmine ja rakendamine Euroopa Liidu struktuurfondide toetusel.
- Rahvusvaheliste seminaride/konverentside korraldamine Eestis ja osalemine rahvusvahelistel ettevõtmistel.

EESMÄRK 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitööalased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Mõõdikud:

- Mardilaada toimumine
- vaimse pärandi (erinevate käsitöötehnikate) kaardistus paikkondade kaupa
- Pärandihoidja auhinnad
- erinevate stipendiaatide hulk
- Tallinna keskaja päevade toimumine
- paikkondlike käsitöölaatade arv
- käsitöönäituste arv
- aastateemaga seotud ettevõtmiste arv
- iga-aastased käsitööpäevad
- käsitöö populariseerimisele ja uute toodete väljatöötamisele suunatud konkursside arv, osalejate arv
- avaldatud trükiste arv

Olulisemad tegevused.

- Rahvusliku elulaadi ja traditsioonide hoidmine ja säilitamine Mardilaada, riiklikult toetatud käsitöövaldkonna kvaliteetsema ettevõtmise kaudu.
- Vaimse pärandi väärtustamine, kaardistamine ja laiemale üldsusele tutvustamine.
- Pärandihoidja auhinna väljaandmine, statuudi muutmine vastavalt vajadusele;
- Käsitööstipendiumi väljaandmine Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondist. mis tegutseb SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi raames. Eesmärgiks säilitada ja kasvatada fondi vahendeid stipendiumide iga-aastaseks väljaandmiseks.

- Lühi- ja pikaajaliste stipendiumide väljaandmine nii meistritele kui ka õpilastele käsitöövaldkonna edendamiseks, traditsiooniliste käsitöötehnikate omandamiseks.
- Muinas- ja keskaegse käsitöötraditsiooni hoidmine ja säilitamine Tallinna keskaja päevade kaudu
- Rahvakunstilaatade korraldamine erinevates paikkondades.
- Paikkondlike, üle-eestiliste ja rahvusvaheliste rahvakunstinäituste korraldamine.
- Käsitöö eri valdkondade laiaulatuslik propageerimine aastateemade kaudu.
- Rahvarõivaste valmistamise ja kandmise traditsiooni hoidmine ja edendamine.
- Pidev eriteemaliste käsitöökonkursside korraldamine täiskasvanutele, noortele ja lastele nii uute toodete kui ideede saamiseks.
- Paikkondlike käsitöötraditsioonide tutvustamine käsitööpäevade kaudu;
- Eesti ja Euroopa käsitöömeistrite omavaheliste kontaktide tihendamine ja ühistegevuse korraldamine.
- Aastateemade ja konkurssidega seotud kirjastustegevuse korraldamine

EESMÄRK 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üheks eestluse identiteedi aluseks.

Oma on armas

Mõõdikud:

- unikaalsete käsitööesemete tunnustamine ja tutvustamine meie kanalite kaudu
- tootearenduspreemiade arv
- konkursside võidutööde jõudmine käsitööturule
- käsitööliidu poolt tunnustatud käsitööpoodide ja avatud meistrikodade arv
- ERKL-i toetajaliikmete (väikeettevõtjate) arv

Olulisemad tegevused.

- Tootearenduspreemiad uue toodangu käsitööturule toomiseks.
- Toetada käsitööpoodide ja avatud meistrikodade loomist.
- Väikeettevõtjate ja avatud meistrikodade kaardistamine ning tutvustamine erinevate ettevõtjate kaudu (*ring ümber käsitöö* jne.).
- Uue käsitöötoodangu tutvustamine meedia vahendusel.
- Otsida uusi turgusid Eestis ja Euroopas ning pakkuda huvilistele otsekontakte ERKL-i kaudu.
- Ettevõtlusfoorum.
- Parimate toodete tunnustamine keskaja päevadel ja mardilaadal.
- Aasta parima käsitöönäituse väljaselgitamine.
- Kontaktmessidel osalemine.

NÄITUSED RAHVAKUNSTIGALERIIS 2013
EESTI KÄSITÖÖ MAJA (PIKK TN 22)

8.01-21.01	Saorid Eestist ja Jaapanist. Eve Selisaar, Anneli Säre, Rasmus Lill
22.01-4.02	Läti tekstiilid. Riia käsitööstudiod
5.02-18.02	Saara kirjastuse juubelinäitus „Siidiniit ja hõbevardad“
19.02-4.03	Raja Kohv – isikunäitus
5.03-18.03	Lihula Lilltikandi Selts
19.03-1.04	Raul Sas - isikunäitus
2.04-15.04	Õpilastööde näitus „Lõngatööd“. Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA
16.04-29.04	TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili eriala näitus
30.04-6.05	Ehtekunstnik Anne Roolaht „Kaasaegne Eesti sõlg“
7.05-20.05	Mari-Liis Makus. „Pärlipüüdja“. Käsitsi valmistatud klaaspärlitest ehted
21.05-31.05	Liisel Lepik ja Helle Lutsar (OÜ Porcelliisa ja Piu tekstiil)
1.06-10.06	Vanalinna Päevad – meistrikojad
11.06-1.07	Konkursi „ <i>eesti-maa-villane</i> “ võidutööde näitus
2.07-15.07	Baltica. Näitus „Igal linnul oma laul“
16.07-29.07	Ave Nahkur - isikunäitus
30.07-12.08	Kango Tekstiil. Näitus „Hundid ja lambad“
13.08-26.08	Linavabrik Vestra näitusmüük
27.08-9.09	Monika Hint – isikunäitus
10.09-23.09	Räpina Aianduskooli tekstiilitöö eriala näitus
24.09-7.10	Hea Villa Seltsi aasta-teema näitus
8.10-21.10	Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts
22.10-4.11	Läti villased sallid. Riia käsitööstudiod
5.11-18.11	Eesti rahvarõivad
19.11-2.12	Liisa Tomasberg – isikunäitus
3.12-16.12	Seto Käsitöö näitus
17.12-6.01.2014	Christi Kütt ja Riina Tomberg

AASTARAAMATU LISAD:

1. *Postimehe* vaheleht *Käsitöö* (27. aprill 2012)
2. Teataja nr. 27
3. Mardilaat 2012